

วัฒนธรรมความรุนแรงของนักเรียนอาชีวะที่มีผลต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาท

: ศึกษากรณีโรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร

นายทิวา วงศ์ธนาภา

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๓๙

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำความเข้าใจในปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ โดยมุ่งความสนใจไปที่เงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรมภายในบริบทและสภาพแวดล้อมของสถาบันว่า มีกระบวนการทางสังคมวัฒนธรรมอะไรที่เป็นแบบแผนและกลไกที่นำไปสู่การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของการก่อเหตุทะเลาะวิวาท นักเรียนอาชีวะที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีโลกทัศน์และกระบวนการให้เหตุผลอย่างไรในพฤติกรรมก่อเหตุทะเลาะวิวาท

ขอบเขตของการศึกษา เป็นการศึกษามาจากโรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการศึกษาแบบธรรมชาติ ซึ่งจัดอยู่ในระเบียบวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการตีความเพื่อหาความหมายของข้อมูล และสร้างข้อสรุปด้วยวิธีการอุปนัย การนำเสนอผลการศึกษาเป็นในลักษณะของการพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมการรับน้อง ค่านิยม ประเพณี พิธีกรรม ระบบสัญลักษณ์ รวมทั้งกระบวนการปฏิสังสรรค์ของบุคคลในสังคม ทำให้เกิดแบบแผนพฤติกรรมความรุนแรง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญต่อการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของการก่อเหตุทะเลาะวิวาท คือ การเกิดตัวตนแห่งสถาบัน การให้ความหมายและการตีความ และความรู้สึกแห่งศักดิ์ศรี โดยวัฒนธรรมความรุนแรงของสังคมเหล่านี้ ทำให้บุคคลเกิดโลกทัศน์และกระบวนการให้เหตุผลต่อพฤติกรรมก่อเหตุทะเลาะวิวาท ในลักษณะที่เป็นเรื่องปกติธรรมดาในสังคมนักเรียนอาชีวะ และมีความสมเหตุสมผลตามกลุ่มอ้างอิง จึงมีพฤติกรรมก่อเหตุทะเลาะวิวาทมาโดยต่อเนื่อง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	ข
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา	10
1.3 ขอบเขตในการศึกษา	10
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
บทที่ 2 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา	
2.1 ลักษณะและการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์สังคม	13
2.2 การมองปรากฏการณ์ทางสังคม	14
2.3 การมองปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน อาชีวะ	17
2.4 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา	19
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 แนวคิดของระเบียบวิธีการศึกษาแบบธรรมชาติ	33
3.2 การเลือกสนามและประชากรที่ศึกษา	39
3.3 บริบทของผู้วิจัยในสนาม	42
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการศึกษา	47

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ภาพรวมของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาท

4.1 ประวัติความเป็นมา	49
4.2 พัฒนาการ	53
4.3 บริบทของปรากฏการณ์	58
4.4 ข้อมูลและสถิติ	61
4.5 ทิศนะของสังคมต่อสาเหตุ	66
4.6 มาตรการการแก้ไข	67

บทที่ 5 ผลการศึกษา

5.1 ข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียนอาชีวะที่ทำการศึกษา	69
- ที่ตั้ง	69
- ประวัติความเป็นมา	70
- ประชากร	72
- ความสัมพันธ์ภายในสังคม	73
- การรับน้อง	74
- ระบบค่านิยม	76
- สิ่งที่เคยรพสักการะ	77
- งานประเพณีและพิธีกรรม	78
- เอกลักษณ์	79
- วิถีชีวิตภายในสังคม	81
5.2 ข้อมูลด้านการก่อเหตุทะเลาะวิวาท	82
- ลักษณะของเหตุ	82
- เงื่อนไขของการเกิดเหตุ	84
- รูปแบบและวิธีการ	87

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5.3 ข้อมูลด้านการแก้ไขปัญหาคารก่อเหตุทะเลาะวิวาท	89
- โรงเรียน	89
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	90
5.4 เงื่อนไขที่นำไปสู่การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของการก่อเหตุทะเลาะวิวาท..	91
- การเกิดตัวตนแห่งสถาบัน	92
- การให้ความหมายและการตีความ	95
- ความรู้สึกแห่งศักดิ์ศรี	98
บทที่ 6 บทสรุป	
6.1 สรุปผลการศึกษา	105
6.2 ข้อจำกัดในการศึกษา	107
6.3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	108
รายการอ้างอิง	110
ภาคผนวก	116

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนครั้งที่นักเรียนนักศึกษาก่อความไม่สงบและทะเลาะวิวาทในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประจำปีการศึกษา 2521 - 2525	62
2	แสดงจำนวนครั้งที่นักเรียนนักศึกษาก่อความไม่สงบและทะเลาะวิวาทในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประจำปีการศึกษา 2532 - 2536	63
3	แสดงสถิติผลการควบคุมนักเรียนนักศึกษาของกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ในประเภทความผิดก่อเหตุทะเลาะวิวาทและพยายามจะก่อเหตุทะเลาะวิวาทตั้งแต่ พ.ศ. 2531 - 2537	65
4	แสดงวันนักเรียนนักศึกษาก่อความไม่สงบและทะเลาะวิวาทในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ประจำปีงบประมาณ 2532 - 2536	117
5	แสดงช่วงเวลานักเรียนนักศึกษาก่อความไม่สงบและทะเลาะวิวาทในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ประจำปีงบประมาณ 2532 - 2536	118
6	แสดงรายละเอียดสถิตินักเรียนนักศึกษาก่อความไม่สงบและทะเลาะวิวาทในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ปีงบประมาณ 2536	119

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

กระบวนการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของปรากฏการณ์ก่อเหตุทะเลาะวิวาทของ
นักเรียนอาชีวะเฟื่องทอง 103

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

เยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่กำลังเติบโตเพื่อก้าวไปรับผิดชอบต่อสังคมในอนาคต ฉะนั้นการที่เยาวชนมีความรู้ ความสามารถ และความประพฤติดีอยู่ในกรอบของศีลธรรมจรรยา ย่อมเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไปได้ในอนาคต แต่เยาวชนเป็นวัยที่ค่อนข้างมีปัญหาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นวัยที่เริ่มเปลี่ยนจากความเป็นเด็กเข้าสู่วัยรุ่นหนุ่มสาว ร่างกายเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ในระยะนี้เด็กจะต้องมีการปรับสภาพทั้งร่างกายและจิตใจอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เกิดความสมดุลย์ เด็กส่วนมากจึงรู้สึกสับสน และถ้าการปรับตัวตามธรรมชาติไม่ดีพอ เด็กก็จะรู้สึกว่าคุณมีปัญหาซึ่งอาจจะส่งผลไปถึงพฤติกรรมบางอย่างที่เบี่ยงเบนออกไป ปัญหาที่สำคัญที่สุดสำหรับเด็กวัยนี้คือ ปัญหาด้านบุคลิกภาพที่อาจเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย (คณะอนุกรรมการวิจัยและจัดสัมมนาคณะกรรมการดำเนินการจัดการจัดฉลอง 40 ปียูนิเซฟ, 2531 : 173) ประกอบกับเป็นวัยที่ความคิด ความอ่าน และความรับผิดชอบต่าง ๆ ยังมีไม่มาก มีลักษณะที่จะเชื่อในสิ่งใต้ง่าย ๆ ดังนั้นหากมีผู้ใดชักชวนไปในทางที่ผิด ๆ ก็มักจะมีความเห็นคล้อยตามเป็นเหตุให้เสียอนาคต เสียโอกาสอันดีไปปีหนึ่ง ๆ นับจำนวนไม่ถ้วน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2531 : 21) ซึ่งทำให้เกิดเป็นปัญหาและภาระต่อสังคม เช่นปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ปัญหาโสเภณี ปัญหาการทะเลาะวิวาท ฯลฯ เป็นต้น แทนที่เยาวชนจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อสังคมในอนาคตกลับกลายเป็นผู้ที่สร้างปัญหาให้แก่สังคม

นับแต่สงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา ปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนกระทำผิด เป็นเรื่องที่อารยประเทศทั้งหลายให้ความสนใจกันมากและนับวันจะยิ่งมากขึ้นไปทุกที เพราะเหตุที่ว่ากรณีเด็กหรือเยาวชนกระทำผิดมีอัตราสูงขึ้นกว่าเดิม หรือลักษณะความผิด นับวันจะเพิ่มความร้ายแรงขึ้นไปทุกที และต่างตระหนักดีว่าเด็กหรือเยาวชนทั้งหลายจะต้องเข้ารับภาระหน้าที่ในทางสังคมแทนผู้ใหญ่ในรุ่นปัจจุบันในวันข้างหน้าเพราะฉะนั้นจึงควรเป็นผู้ที่ดีพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ (สุพิตรา สุภาพ, 2507 : 2) ปัจจุบันสังคมไทยมีเด็กวัยรุ่นจำนวนมากที่ประพฤติตนเป็นนักเลง ส่อไปในทางอันธพาล มีกริยาท่าทางแข็งกระด้าง ก้าวร้าว วาจาสามหาว หยาบคาย บ้างก็แสดงออกด้วยการแต่งกายและ อากัปกิริยาอันเป็นที่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น ชอบมั่วสุมกันอยู่ตามที่ชุมชน โดยเฉพาะตามโรงภาพยนตร์ ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สถานเริงรมย์ ตั้งเป็นอั้งยี่หรือซ่องโจร บ้างก็จับกลุ่มสูบบุหรี่ ดื่มสุรา ดินยากระดุ่นประสาทหรือยาเสพติด ชอบก่อเรื่องทะเลาะวิวาท พกมีด พกปืน พกระเบิด เมื่อมีเรื่องไม่พอใจเกิดขึ้นก็ยกพวกเข้าตีกัน ทำร้ายกัน นอกจากนี้ยังมีการประพฤติผิดกฎหมายบ้านเมือง เช่น ปล้น จี๋ ลักขโมย กระทำอนาจาร ข่มขืนกระทำชำเรา เป็นต้น (สุชา จันทรเฒ, 2532 : 4) และปัญหาที่เยาวชนจำนวนมากมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานของสังคม หรือมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม ซึ่งหมายถึง การกระทำที่ขัดต่อศีลธรรมจรรยา ตลอดจนกฎหมายบ้านเมืองโดยปราศจากความรู้สึกว่าได้กระทำผิดหรือเกรงกลัวต่อผลทางลบที่จะเกิดตามมา ประพฤติตนไม่สมควรแก่วัย มั่วสุม ขาดระเบียบวินัย และมีค่านิยมโน้มเอียงไปในทางกระทำผิด ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในสังคม มีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติเป็นอย่างยิ่ง (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2529 : 1)

ในบรรดาปัญหาที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ปัญหาสำคัญที่ถูกหยิบยกมากล่าวมากที่สุดปัญหาหนึ่งก็คือ ปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษา ซึ่งความรุนแรงของปัญหานั้น ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข่าวเกี่ยวกับการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาในหนังสือพิมพ์ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายน 2536 ซึ่งมีดังนี้

- นักเรียนอาชีวะกลุ่มหนึ่งรุมตีนักเรียนอาชีวะคู่อริ ตกลงไปตายในบ่อปลา เหตุเกิดที่บริเวณบึงสำราญ หมู่บ้านสหกรณ์ เขตคลองกุ่ม (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 9 กรกฎาคม 2536)

- นักเรียนอาชีวะประมาณ 200 คน ได้รวมตัวกันที่หน้าบริเวณโรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่งและบุกเข้าไปในโรงเรียน ทำร้ายนักเรียน ทำลายป้ายชื่อโรงเรียน เผาป้อมยาม และขึ้นไปตัดเศียรพระวิษณุกรรม เจ้าหน้าที่ ตำรวจได้ระดมกำลังจากหน่วยปราบปราม จราจรเข้าเคลียร์พื้นที่ พบผู้บาดเจ็บสาหัส 8 คน และเสียชีวิตในเวลาต่อมา 1 คน (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 23 กรกฎาคม 2536)

- เกิดเหตุปะทะกันระหว่างนักเรียนอาชีวะ 2 สถาบัน ที่บริเวณศูนย์การค้าเซ็นทรัล ลาดพร้าว ต่อเนื่องไปจนถึงสี่แยกรัชโยธิน มีผู้บาดเจ็บสาหัส 1 ราย จากการถูกกระสุนปืนยิงเข้าไปในรถโดยสารประจำทาง ตำรวจจับกุมนักเรียนอาชีวะสถาบันหนึ่งได้ 139 คน เป็นชาย 128 คน หญิง 13 คน ตรวจค้นของกลางพบอาวุธ เช่น มีดสั้น ไม้ตีเหล็ก ไม้ตีพลาสติก ไม้สามเหลี่ยม มีดพับขนาดใหญ่ ไม้เหลาปลายแหลมรูปหัวลูกศร หนังสือดี รวมทั้งยาแก้ปวดประสาท และกัญชา (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 24 กรกฎาคม 2536)

- เกิดเหตุนักเรียนอาชีวะยกพวกตีกันหน้าโรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่ง พบนักเรียนคนหนึ่งถูกยิงด้วยกระสุนปืน สอบสวนพบว่า ก่อนเกิดเหตุมีนักเรียนอาชีวะกลุ่มหนึ่งประมาณ 7 - 8 คน เดินทางมาที่หน้าสถาบันประกาศศักดาตามหาคู่อริ ทำให้นักเรียนที่พบเหตุไม่พอใจ ครูเข้าจะทำร้าย เลยถูกยิงสวนด้วยปืนไปถูก นักเรียนคน ดังกล่าว ก่อนจะวิ่งหลบหนีไป (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 24 กรกฎาคม 2536)

- ตำรวจ สน.บางเขน ได้รับแจ้งจากนักเรียนอาชีวะ 8 คนว่า ถูกนักเรียนอาชีวะแห่งหนึ่งทำร้ายทำให้ได้รับบาดเจ็บคนละเล็กน้อย สาเหตุเพราะนักเรียนอาชีวะ

กลุ่มดังกล่าวเข้ามาแย่งหัวเข็มขัด พวกคนไม่ยอมให้จึงถูกทำร้าย เหตุเกิดที่ป้ายรถโดยสารประจำทางหน้าวัดพระศรีมหาธาตุ (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 29 กรกฎาคม 2536)

- สภ.อ. เมืองราชบุรี รับแจ้งเหตุว่า นักศึกษาอาชีวะแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสงครามจำนวน 3 คน ถูกวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งขโมยเตอร์ไซค์ไล่ตามมาทำร้าย และในจำนวนวัยรุ่นที่ทำร้ายพวกตนเป็นนักศึกษาอาชีวะแห่งหนึ่งในจังหวัดราชบุรี สอบสวนสาเหตุเกิดจากพวกคนขโมยเตอร์ไซค์มาดุกีฬาแล้วเกิดเขม่นกับวัยรุ่นดังกล่าว จึงโดนดักทำร้าย (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 1 สิงหาคม 2536)

- ดำรวจ 3 โรงพักจับกุมนักเรียนอาชีวะ 187 คน เป็นนักเรียนอาชีวะของสถาบันการศึกษา 3 แห่ง ซึ่งเกิดการเขม่นกัน ดำรวจจึงจับกุมไว้ก่อนจะเกิดเหตุปะทะกัน จากการตรวจค้นพบมีดขาว 5 เล่ม ระเบิดปิงปอง 1 ลูก ปืนปากกาพร้อมกระสุน 3 นัด จำนวน 1 กระบอก เหตุเกิดที่บริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 15 สิงหาคม 2536)

- นักเรียนอาชีวะกลุ่มหนึ่งกำลังเดินทางไปเที่ยวศูนย์การค้ามานูญครอง ขณะที่เดินอยู่บนถนนริมฟุตบาทถูกมือปืนซ่อนท้ายจักรยานยนต์ยิงด้วยกระสุนปืนเข้าที่กลางอก 1 นัด ทำให้มีผู้เสียชีวิต 1 คน ขณะที่ตำรวจเดินทางมาชันสูตรพลิกศพ ได้เกิดเหตุขึ้นอีกฟากถนนหนึ่งคือ บริเวณหน้าร้านขายเสื้อผ้าชอยสยามสแควร์ 5 ถนนพระราม 1 นักเรียนอาชีวะอีกสถาบันหนึ่งถูกยิงตายเป็นรายที่สอง พบเพียงกองเลือดและปลอกกระสุนขนาด 11 มม. ตกอยู่พร้อมเสื้อซ้อปฝึกงาน (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 8 กันยายน 2536)

- นักเรียนอาชีวะยิงปืนใส่นักเรียนอาชีวะคู่อริบนรถโดยสารประจำทางสาย 67 ท่ามกลางผู้โดยสารเต็มคันรถ กระสุนถูกนักเรียนคู่อริแล้วถูกหลงยิงพลาดไปถูกชายชราอายุ 60 ปีเสียชีวิต และถูกผู้โดยสารอีกคนได้รับบาดเจ็บ ส่วนมือปืนกับพวก 3 คนโดนจับกุม หลังเกิดเหตุได้มีกลุ่มนักศึกษาโรงเรียนผู้ตายเดินทางไปที่เกิดเหตุประมาณ 100

คน หลังจากนั้นเดินทางไปสถานีตำรวจเพื่อดูหน้าผู้ต้องหา เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องระดมกำลังไปคอยระวังเพื่อไม่ให้เหตุการณ์ลุกลามต่อไป (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ 1 ตุลาคม 2536)

ภาพสะท้อนความร้ายแรงและเป็นอันตรายต่อสังคม จากปรากฏการณ์ก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษา จะเห็นได้จากรายงานการสำรวจของหนังสือพิมพ์ ผู้จัดการรายวัน ฉบับวันที่ 29 กรกฎาคม 2536 ที่ระบุถึงเขต อันตราย อันเป็นบริเวณที่เด็กนักเรียนอาชีวะใช้เป็นสมรภูมิของคน ดังนี้

"พบเขตอันตราย "สนามรบ" อยู่ที่สี่แยกลาดพร้าว - หน้าเซ็นทรัล หลายสถาบันพยายามพา "หัวเข็มขัด" ยึดอกเข้าคุม แต่เผชิญแรงต้าน เพราะเป็น "ทางเสือ (หลายตัว) ผ่าน" เช่นต์จอห์น ไทยสุริยะ ไทยวิจิตรศิลป์ วิทยาเขตมีน ฯลฯ "สวนสมเด็จพระเจ้า" หน้าห้างคือสนามประลองกำลัง เขตอันตรายรองไปคือ อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ สมรภูมิที่ยังไม่มีใครยึดครองได้เด็ดขาดเช่นกัน สยามสแควร์ - อุเทนถวาย ฟากตรงข้ามถนนวิชาเขตปทุมวันอยู่ใกล้กันเลยต้อง "ตีประเพณี" มิได้ขาด"

และการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ ของหนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจการเมือง ฉบับที่ 29 วันที่ 19 - 21 สิงหาคม 2536 สามารถสรุปผลได้ดังนี้คือ

1. เป็นปัญหาที่ควรรีบแก้ไขอย่างเร่งด่วน หากปล่อยไว้ประชาชนจะเดือดร้อนมากกว่านี้ และปัญหานี้สะท้อนให้เห็นว่า สถาบันสังคมในปัจจุบันแย่ง คนในสังคมจึงนิยมใช้กำลังในการตัดสินปัญหา
2. สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดจากค่านิยมของสถาบันบางสถาบันที่รุ่นพี่จะปลุกฝังให้รุ่นน้องมีความเกรียดแค้นต่อสถาบันที่เป็นคู่อริ และสภาพสังคมที่มีสิ่งเร้าใจซึ่งขั้วญให้

นักเรียนมีการกระทำที่รุนแรง รวมไปถึงพฤติกรรมที่เลียนแบบผู้ใหญ่ ที่มักตัดสินปัญหา ด้วยความรุนแรง

3. รัฐบาลควรมีนโยบายเร่งด่วนในการแก้ปัญหา ในการแก้ปัญหามีทั้งฝ่ายที่เห็น ด้วกับการใช้วิธีการเด็ดขาด และฝ่ายที่เห็นว่า ควรใช้วิธีการนุ่มนวล รัฐบาลซึ่งเป็นผู้รับ ผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นและมีอำนาจในการดำเนินการแก้ไข ต้องหันมาให้ความสำคัญ กับปัญหานี้โดยเร่งด่วนและต้องเปิดใจให้กว้างในการแก้ปัญหา

จากข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ สถานที่ที่เป็น สมรภูมิอันตรายของประชาชนทั่ว ไป และความคิดเห็นของสังคมที่มีต่อปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน นัก ศึกษา ย่อมเป็นที่ประจักษ์ถึงความสำคัญและจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องหาหนทางในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว แม้ว่าหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องและรับผิดชอบหลาย ๆ ฝ่าย ต่างก็พยายามที่จะแก้ไขอยู่ตลอดเวลา แต่ก็ไม่ค่อยจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจปรากฏการณ์การ ก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษายังคงเกิดขึ้นเสมอเรื่อยมา ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า เรายังขาดองค์ความรู้ความเข้าใจต่อปรากฏการณ์ดังกล่าวอย่างเพียงพอในการแก้ปัญหา อีก ทั้งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเยาวชนในด้านต่าง ๆ ที่เรามีอยู่ยังไม่สามารถทำให้เรารู้ลึกซึ้ง ในแบบแผนพฤติกรรมความเป็นอยู่ของพวกเขาเท่าไรนัก ดังที่ เสริน ปุณณะหิตานนท์ (2524 : 1) กล่าวไว้ว่า

"เป็นที่น่าประหลาดใจว่า ถึงแม้จะได้เคยมีนักวิชาการและนักเขียนที่มีชื่อเสียงหลาย ท่านเสนอผลงานการวิจัยและเรื่องราวเกี่ยวกับเยาวชน (youth) ในแง่ใดแง่หนึ่งมาแล้วเป็น จำนวนมาก แต่ก็ไม่มีใครกล้ายืนยันว่าสังคมได้รู้เรื่องราวเกี่ยวกับคนในวัยนี้ดีเพียงพอแล้ว นักวิชาการบางท่านอาจจะรายงานให้เราทราบ เป็นอันมากเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของ เยาวชนหรือคนวัยรุ่น ตั้งแต่เริ่มแรกที่ล่วงเข้าสู่วัยนี้ไปจนถึงตอนเริ่มเข้าสู่วัยของการเป็นผู้ ใหญ่ แต่ก็ไม่ได้ทำให้เรารู้ อย่างเพียงพอในเรื่องการรู้จักตนเองของคนวัยรุ่น เราอาจจะ ทราบบางสิ่งบางอย่างเกี่ยวกับกระบวนการปลูกฝังค่านิยมเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางสังคมและ

สร้างบุคลิกภาพ ที่ทำให้เยาวชนมีแบบแผนความเป็นอยู่อย่างนั้นอย่างนี้ แต่เราก็ไม่ค่อยจะ
 ได้รู้ว่าแบบแผนดังกล่าวมีแบบใดบ้าง มีรูปแบบและเนื้อหาอย่างไรบ้าง อย่างไรก็ตามจาก
 ผลการวิจัยที่ถูกต้องตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีอยู่ไม่สู้จะมากนัก เราก็อาจจะ
 ทราบได้เป็นอันมากกว่า มีอะไรที่ผิดไปจากภาพของคนวัยรุ่นที่คนโดยทั่ว ๆ ไปกล่าวกันว่า
 เป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ โดยที่ไม่จำเป็นว่าเราจะต้องพึงพอใจต่อผลงานดังกล่าวนี้ (เนื่อง
 จากขาดรายละเอียดและเป็นเรื่องเฉพาะเยาวชนบางพวก)" จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง
 มุ่งองค์ความรู้ ความเข้าใจที่สามารถอธิบายต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนัก
 เรียนนักศึกษาได้ลึกซึ้งและชัดเจนกว่าเดิม ซึ่งจะทำให้เกิดหนทางในการป้องกันและแก้ไข
 ต่อปัญหานี้ได้ผลกว่าที่ผ่านมาในอดีต

สำหรับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษา
 เท่าที่ผ่านมา นั้นค่อนข้างมีงานวิจัยอยู่อย่างจำกัด คือ สุภาพันท์ รื่นสำราญ (2525) ได้ศึกษา
 เรื่อง "การศึกษาปัญหานักเรียนก่อเหตุทะเลาะวิวาทในเขตกรุงเทพมหานคร" พบว่า สาเหตุ
 ในการก่อเหตุทะเลาะวิวาทนั้นสืบเนื่องจากตัวนักเรียนผู้นั้นเองมีนิสัยเกร ขาดการ ดูแลเอา
 ใจใส่จากบิดามารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และโรงเรียนเป็นส่วนประกอบทำให้เกิดเหตุ
 ทะเลาะวิวาทขึ้นมา กรมพลศึกษา (2526) ได้ศึกษาเชิงสำรวจเรื่อง "การศึกษาสาเหตุนักเรียน
 ก่อเหตุทะเลาะวิวาทในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยศึกษาประวัติความเป็นมาของปัญหาการ
 ก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับนัก
 เรียนนักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาท เช่น ด้านการปกครอง ด้านกฎระเบียบวินัย ด้านสื่อมวล
 ชน ด้านการแข่งขันกีฬาของนักเรียน จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง 4 กลุ่ม คือ นักเรียนนักศึกษาผู้เคย
 ก่อเหตุทะเลาะวิวาทมาแล้ว ครู - อาจารย์ฝ่ายปกครอง สารวัตรนักเรียน และตำรวจส่ว
 ศึกษาคณะเด็กและเยาวชน และพ่อพระ ณ แคววพิเศษ (2534) ศึกษาเรื่อง "ลักษณะจิตสังคม
 เพื่อป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ทักษะคิดต่อการ
 ทะเลาะวิวาทเป็นตัวทำนายที่สำคัญที่สุดของพฤติกรรมทะเลาะวิวาท ทักษะคิดต่อการทะเล
 าะวิวาทมีความสัมพันธ์กับการคบเพื่อนอย่างเหมาะสม โดยนักศึกษาที่มีลักษณะการคบ
 เพื่อนอย่างเหมาะสมมากเท่าไร มีทักษะคิดที่ดีต่อการทะเลาะวิวาทย่อยลงเท่านั้น และการ

รับรู้บรรยากาศแบบประชาธิปไตยระหว่างอาจารย์และนักศึกษาก็เกี่ยวข้องกับการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมในทางบวก ส่วนลักษณะการมุ่งอนาคตสูงของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการทะเลาะวิวาท การรับรู้บรรยากาศแบบประชาธิปไตยระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ลักษณะการคบเพื่อนอย่างเหมาะสม สุขภาพจิตและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมากกว่านักศึกษาที่มีการมุ่งอนาคตต่ำ

ส่วนงานวิจัยที่ใกล้เคียงและมักจะถูกนำมาใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาอยู่บ่อย ๆ คืองานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก และผลการศึกษาที่ได้ก็กันไปในลักษณะใกล้เคียงกัน สาเหตุหลักเกิดจากปัจจัยทางครอบครัว สัมพันธภาพภายในครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพและอารมณ์ ขาดความอบอุ่น การคบเพื่อน รวมทั้งปัจจัยทางสภาพสังคมที่มีปัญหา (ทัตพงศ์ สุนทรพิพิธ, 2518 : อัชฌา ลิมปิไพฑูรย์, 2521 : เสาวภา วัชรกิติ, 2521 : บุญบง เมฆวิชัย, 2523 : พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2523 ฯลฯ) ซึ่งสังคมส่วนใหญ่มักจะนำมาเชื่อมโยงว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้ เยาวชนมีพฤติกรรมที่นอกกลุ่มนอกทาง ประพฤติตนในทางที่ผิด ชอบก่อเหตุทะเลาะวิวาท

หรือทัศนะของสังคมในมุมมองด้านอื่นๆ ที่มีความคิดเห็นต่อสาเหตุการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ เช่น นายแพทย์วิทยา นาควัชระ ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตเวชได้วิเคราะห์ในแง่จิตใจว่าเกิดจากสาเหตุหลัก 5 ประการคือ 1. ความก้าวร้าวที่มาจากสภาพแวดล้อมและครอบครัว 2. ปมด้อย ซึ่งนักเรียนที่มาเรียนสายอาชีวะมักมีความรู้สึกว่า ตนเองมีปมด้อย 3. ค่านิยม โดยเฉพาะจากนักเรียนรุ่นพี่ที่สังคมนักเรียนมายาวนาน 4. ความเหงาความว้าเหว่ 5. ต้องการสร้างความสนใจ (หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ 2 สิงหาคม 2536) นายกิติกร มีทรัพย์ นักจิตวิทยาประจำสถาบันสุขภาพจิต ให้ความเห็นว่าเป็นสาเหตุหนึ่งมาจากการเอาอย่างการใช้ความรุนแรงทางสังคมซึ่งมีอยู่หลายรูปแบบในปัจจุบัน และปัญหาด้านจิตใจของเด็ก รวมถึงหลักสูตรสายอาชีพไม่เข้มข้น เด็กมีเวลาว่างมากจึงใช้เวลาว่างไปก่อเหตุทะเลาะวิวาท ยกพวกตีกัน (มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับที่ 675 30 กรกฎาคม 2536) กองสวัสดิ

ภาพเด็กและเยาวชนซึ่งว่าสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการรักศักดิ์ศรี รักพวกพ้อง เพราะมีการปลุกฝังเรื่องความรักสถาบันมากเกินไป (สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ฉบับที่ 9 1 - 7 สิงหาคม 2536) เป็นต้น

จะเห็นว่า สังคมไทยเรานั้นค่อนข้างจะมีองค์ความรู้อย่างมากมาย ในการอธิบายสาเหตุเกี่ยวกับการกระทำผิดของเยาวชน ซึ่งรวมทั้งพฤติกรรมการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาด้วย คำอธิบายที่เรามักจะใช้ในการอธิบายนั้น มักจะมุ่งประเด็นไปที่สาเหตุเกิดจากเยาวชนที่เป็นปัญหา อันเนื่องมาจากปัจจัยทางด้านครอบครัว สภาพจิตใจ และสภาพสังคมมีปัญหา ซึ่งคล้ายกับเป็นคำตอบที่สำเร็จรูปในการอธิบายปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากเยาวชน และคำตอบลักษณะนี้ก็เป็นคำตอบที่ไม่คิดทำอะไรนัก แต่จะสามารถทำให้เรามีความเข้าใจในตัวปัญหาได้เพียงไรนั้น ภาวะความรุนแรงของปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับ เยาวชนย่อมเป็นที่ประจักษ์อยู่แล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เราต้องมีวิธีคิดที่สามารถทะลุความคิดแบบเดิม ๆ ที่มักยึดติดกับประเด็นของการหาสาเหตุ เพื่อที่เราจะสามารถสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเยาวชนในวัยนี้มากกว่าเดิม เช่น เมื่อเราพิจารณาพฤติกรรมใครก็ตาม เราก็ควรที่จะมุ่งไปเสาะแสวงหาเหตุปัจจัยที่ทำให้เขาประพฤตินั้น และไม่ควรพอใจกับคำตอบง่าย ๆ ดั้น ๆ เช่น เพราะเขาเป็นคนเลว เพราะเขาเคยทำเช่นนั้นมาเสมอ ๆ จนเป็นนิสัยหรือพ่อแม่เขาไม่สั่งสอน ข้อสรุปง่าย ๆ เช่นนี้ไม่เพียงพอ เพราะจะไม่ช่วยทำให้เขาเปลี่ยนพฤติกรรมได้ ความจริงที่คนจะมีพฤติกรรมอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างในบริบทและสภาพแวดล้อมในเวลานั้น การมุ่งไปวิเคราะห์พฤติกรรมโดยพิจารณาหาเหตุปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมนั้นในบริบทและสภาพแวดล้อม จะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจ ทำให้สามารถเอาใจเราไปใส่ใจเขา และเกิดความเข้าใจว่าทำไมเขาจึงทำเช่นนั้น เป็นต้น (อภินัน รพีพัฒน์, 2537 : 192)

ดังนั้นการศึกษาเรื่องเงื่อนไขทางสังคมที่มีผลต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ในมุมมองทางสังคมวิทยาโดยพิจารณาไปที่เงื่อนไขทางสังคมภายในบริบทและสภาพแวดล้อม

ของสถาบันที่เขามีวิถีชีวิตอยู่ว่า มีกระบวนการทางสังคมอะไรบ้างที่เป็นแบบแผนและ กลไกต่อการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจพวกเขาภายใต้บริบทและสภาพแวดล้อมของเขาเอง จะทำให้เราสามารถเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิด โลกทัศน์ การให้เหตุผลและความหมายของพวกเขาต่อสิ่งต่าง ๆ ในสังคมที่เขาดำเนินอยู่ ซึ่งจะเป็นประเด็นที่สำคัญที่จะทำให้เราเข้าใจในพฤติกรรมการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของพวกเขาลึกซึ้งและชัดเจนมากขึ้น อันจะนำไปสู่หนทางในการหาแนวทางป้องกันและแก้ไขต่อปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาทั้งในระยะสั้นและระยะยาวให้ได้ผลกว่าที่ผ่านมา

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. ต้องการศึกษาดังแบบแผนแห่งพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวะที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงนั้น มีกระบวนการทางสังคมอะไรที่เป็นกลไกในการสร้างขึ้นมา และมีการสืบทอดกันได้อย่างไร
2. ต้องการศึกษาว่า นักเรียนนักศึกษาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อเหตุทะเลาะวิวาทมีโลกทัศน์ กระบวนการให้ความหมาย และเหตุผลอย่างไรในพฤติกรรมการก่อเหตุทะเลาะวิวาท

1.3 ขอบเขตในการศึกษา

การศึกษาวัฒนธรรมความรุนแรงของนักเรียนอาชีวะที่มีผลต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทในครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษาโดยเลือกโรงเรียนอาชีวะที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่ามีความเหมาะสมและน่าสนใจต่อการศึกษา เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในด้านการเรียนแล้วยังเป็นโรงเรียนที่มีประวัติการก่อเหตุทะเลาะวิวาทอยู่เสมอมา ทำให้เราสามารถที่จะเห็นถึงกระบวนการทางสังคมวัฒนธรรมภายในบริบท

และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนนี้ได้ว่า มีแบบแผนวัฒนธรรม และกลไกอย่างไรที่เป็นเงื่อนไขหรือปัจจัยที่นำไปสู่การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญของการศึกษานี้ประกอบกับได้รับความกรุณาจากผู้บริหารของโรงเรียนให้สามารถทำการศึกษาค้นคว้าได้ (ส่วนใหญ่ ผู้บริหารมักจะไม่ได้ให้ความร่วมมือ เนื่องจากเกรงว่าจะทำให้เสียภาพพจน์และ ชื่อเสียงของโรงเรียน) อีกทั้งได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากท่านอาจารย์ผู้หนึ่งที่มีความ สนับสนุนเป็นพิเศษกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมการทะเลาะวิวาท (เป็นผู้ที่นักเรียนให้ความเคารพและนับถือเป็นอย่างมาก เพราะเป็นผู้ที่เข้าใจและเคยช่วยเหลือนักเรียนไม่ให้ถูกไล่ออก) ในด้านการให้ข้อมูลต่าง ๆ และแนะนำตัวผู้วิจัยกับนักเรียน ทำให้ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือและสามารถเข้าไปคลุกคลีกับนักเรียนเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการเข้าถึงข้อมูล อีกทั้งยังช่วยลดความเสี่ยงอันตรายของผู้วิจัยจากการที่นักเรียน เหล่านี้ไม่ไว้ใจ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เกิดมิติในการมองปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะที่มุ่งจะทำความเข้าใจต่อเบื้องหลังสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทระหว่างสถาบันของนักเรียนอาชีวะ แทนที่จะยึดติดกับรูปแบบเดิม ๆ ที่มักจะมุ่งเน้นในประเด็นการหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข
2. ทำให้ทราบถึงแบบแผนแห่งวิถีชีวิตของนักเรียนอาชีวะ ซึ่งเป็นหนทางในการเข้าใจใกล้ต่อความเข้าใจในการแก้ปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ
3. ทำให้เกิดองค์ความรู้ ความเข้าใจที่จะนำไปสู่หนทางในการวางแผนและมาตรการต่าง ๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่จะช่วยลดพฤติกรรมการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ

บทที่ 2

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา

ปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาอาชีวะที่เกิดขึ้นในสังคมไทยเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีความสลับซับซ้อนมิได้เกิดขึ้นอย่างโดด ๆ ปราศจากความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน แต่เป็นสิ่งที่มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์และมีเงื่อนไขต่างๆ เกี่ยวข้องกันอยู่มากมาย ซึ่งหมายถึงมีบริบทของปรากฏการณ์ (Context) ที่มีเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมโดยรวมและโดยรอบของปรากฏการณ์ที่ให้ความหมายและมีผลต่อการดำรงอยู่ของปรากฏการณ์ จึงจำเป็นต้องมองปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้อย่างสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับส่วนอื่น ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์นี้กับปรากฏการณ์อื่น ๆ ว่ามีอยู่อย่างไร

2.1 ลักษณะและการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์ทางสังคม

ในการทำความเข้าใจหรือศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม สิ่งหนึ่งที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญคือ ต้องมีความเข้าใจในลักษณะธรรมชาติของปรากฏการณ์ทางสังคมโดยทั่วไปก่อนว่า ปรากฏการณ์ทางสังคมไม่เหมือนปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ มีลักษณะที่เฉพาะและเด่นชัดที่สำคัญที่ควรจะต้องเน้นได้แก่ ความหมาย ความเป็นพลวัต และความสลับซับซ้อนกับความเกี่ยวพันของพฤติกรรมสังคม (สุภางค์ จันทวานิช, 2535 : 19)

การเกิดขึ้นของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในสังคมย่อมมีสาเหตุหรือเงื่อนไขที่แตกต่างกัน สาเหตุหรือเงื่อนไขที่เกื้อหนุนให้ปรากฏการณ์แต่ละปรากฏการณ์เกิดขึ้นนั้นก็มิได้ มากกว่าหนึ่งสาเหตุหรือหนึ่งเงื่อนไข และในบรรดาสาเหตุหรือเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ช่วยกันเกื้อหนุนให้ปรากฏการณ์นั้นเกิดขึ้นมิได้มีความสำคัญเท่าเทียมกัน เงื่อนไขหรือสาเหตุบางอย่างมี

ความสำคัญต่อการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์นั้น ๆ มากกว่าเงื่อนไขหรือสาเหตุอีกหลาย ๆ อย่าง แต่ทว่าเมื่อเงื่อนไขหรือสาเหตุทั้งหมดรวมกันแล้วจึงทำให้ปรากฏการณ์นั้นเกิดขึ้น เงื่อนไขบางอย่างอาจจะเป็นเงื่อนไขที่เป็นสากล (Universal) คือเป็นเงื่อนไขที่สามารถพบได้ในการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์ชนิดเดียวกันในท้องที่และเวลาที่ต่างกัน และเงื่อนไขบางอย่างเป็นเงื่อนไขเฉพาะ (Unique) คือ เป็นเงื่อนไขที่เกื้อหนุนให้เกิดปรากฏการณ์นั้น ๆ ในบางท้องที่หรือบางเวลาเท่านั้น ซึ่งสามารถแบ่งระดับของเงื่อนไขหรือปัจจัยที่เกื้อหนุนให้เกิดปรากฏการณ์ทางสังคมนี้ได้ 2 ระดับคือ

1. เงื่อนไขที่จำเป็น (Necessary Conditions) ซึ่งถ้าขาดเงื่อนไขดังกล่าวนี้แล้วปรากฏการณ์ดังกล่าวนั้นอาจจะไม่เกิดขึ้นก็ได้

2. เงื่อนไขที่พอเพียง (Sufficient Conditions) เป็นเงื่อนไขที่เป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่ทำให้ปรากฏการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้น แต่เงื่อนไขนี้ก็จำเป็นต้องอาศัยเงื่อนไขที่จำเป็นเป็นพื้นฐานประกอบด้วย

จึงต้องค้นหาเงื่อนไขทั้งสองประเภทนี้ในทั้งสองลักษณะให้พบจึงจะทำให้เข้าใจในปรากฏการณ์ทางสังคมที่เราศึกษานั้นว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร (อุทัย คุลเกษม, 2530 : 11 - 12)

2.2 การมองปรากฏการณ์ทางสังคม

ในการพิจารณาปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นต่าง ๆ นั้น มีกระบวนการแสวงหาความรู้ที่เรียกว่า ญาณวิทยา ซึ่งเป็นทฤษฎีว่าด้วยธรรมชาติของความรู้ โดยใน การวิจัยทางสังคมวิทยานั้นมีมุมมองทางญาณวิทยาอยู่ 3 แบบ (Harven and MacDonald, 1993 : อ้างถึงใน สุริชัย หวันแก้ว, 2537 : 2 - 3) คือ

1. แบบปฏิฐานนิยม (Positivism)

ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่เรายึดถือตามกันมานั้นถือว่า ความรู้ต้องสามารถอธิบายโลกได้ว่า อะไรเป็นสาเหตุของสิ่งต่าง ๆ สาเหตุของปรากฏการณ์ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เราพบเห็นนั้นมีอะไรบ้าง พูดอีกนัยหนึ่งก็คือ ตามมุมมองของญาณวิทยาปฏิฐานนิยมแล้ว หากว่าเรารู้เรื่องหนึ่งเรื่องใด ก็ย่อมแปลความได้ว่า เราต้องอธิบายสาเหตุของเรื่อง นั้น ๆ ได้ หัวใจของวิธีการแบบปฏิฐานนิยมได้แก่ การให้ความสำคัญแก่การพิจารณาสาเหตุและผลลัพธ์ โดยข้อสมมติฐานเบื้องต้นที่ว่าความรู้เช่นว่าในเรื่องสาเหตุย่อมเป็น คำอธิบายของปรากฏการณ์ ก็ย่อมทำให้เราสามารถคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตได้ความรู้ตามแนวนี้ก็ย่อมช่วยให้เราสามารถมีบทบาทเป็นฝ่ายกระทำต่อปัญหา สามารถป้องกันหรือหยุดยั้งปัญหานี้ได้

2. แบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology)

การรู้และการเข้าใจเรื่องต่าง ๆ แบบปฏิฐานนิยมเป็นแบบหนึ่งเท่านั้น ยังมีวิธีการรับรู้และเข้าใจสังคมวิธีอื่นอีก วิธีการของปรากฏการณ์วิทยาถือว่า การรู้กระบวนการทางสังคมก็คือ การที่เราสามารถตีความหมายของสิ่งเหล่านั้นได้เพราะว่ามนุษย์มิใช่สิ่งของมนุษย์แต่ละคนรู้จักคิดและมักจะนึกย้อนถึงสิ่งที่ตนเองทำอยู่เรื่อย โลกสังคมของคนแต่ละคนมีความหมายสำหรับคน ๆ นั้น การที่เราจะรู้จักโลกสังคมของเราก็ต้องเข้าถึงความหมายของสิ่งเหล่านี้มุมมองญาณวิทยา แบบนี้เรียกว่าปรากฏการณ์วิทยา วิธีการตามแนวนี้ให้ความสนใจต่อการตีความโลกมากกว่าการอธิบายโลกเพ่งความสนใจ ความรู้สึกนึกคิดของผู้คนที่ปฏิสัมพันธ์ต่อกันในเรื่องนั้น ๆ ตลอดจนคุณลักษณะและคุณลักษณะและความหมายที่เขาให้ต่อการสัมพันธ์นั้น ๆ

3. แบบวิพากษ์ (Critical)

มุมมองญาณวิทยาแบบที่สามยืนยันว่า จริงอยู่ที่ว่าถึงเราจะต้องยอมรับว่าชีวิตสังคมของคนแต่ละคนมีความหมายแตกต่างกันไปก็ตามแต่ คนแต่ละคนก็ถูกจำกัดอยู่ในความเคยชิน และเคยแต่วิถีคิดที่ตนคุ้นเคยเท่านั้น การจะทำความเข้าใจโลกได้อย่างแท้จริงเราก็จำเป็นต้องมองทะลุไปถึงข้อที่ว่า คนแต่ละคนมีความจำกัดของตัวอยู่ในสิ่งที่ตนคุ้นเคยและคิดอยู่ในกรอบของโลก สังคมที่ตนอยู่ร่วมมา เพราะฉะนั้นหากเราต้องการรู้จักโลกนั้นเราก็จำเป็นต้องรู้จักเชื่อมโยงปรากฏการณ์ทางสังคมนั้น ๆ เข้ากับบริบททางสังคมที่กว้างใหญ่กว่า เราย่อมจะรู้ว่าสิ่งหนึ่งมีความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งภายหลังจากที่เราเข้าใจว่า สิ่งนั้น ๆ มีความเป็นมาอย่างไร หรือว่ามันเกี่ยวข้องกับอะไรกับโครงสร้างสังคม

เมื่อพิจารณาถึงท่าทีในการมองปัญหาหรือมุมมองต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะของหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบ รวมทั้งนักวิชาการที่สนใจ ตลอดจนทัศนคติของสังคม จะเห็นว่าเป็นไปในลักษณะทิศทางเดียวและเป็นแบบปฏิฐานนิยม (Positivism) คือเป็นมุมมองที่ให้ความสำคัญแก่การพิจารณาสาเหตุและผลลัพธ์ ซึ่งจุดรวมความสนใจอยู่ที่กระบวนการหาสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเกร่อเหตุทะเลาะวิวาท โดยสมมติฐานหลักที่เป็นหัวใจของการอธิบายก็จะมุ่งไปที่สาเหตุว่าเกิดจากนักเรียนนักศึกษาที่มีปัญหาในพฤติกรรมชอบแสดงออกในทางเกร่อว้าว อันเป็นผลมาจากความมีปัญหาจากสภาพครอบครัว อารมณ์ จิตใจ สภาพสังคม กระบวนการในการศึกษาที่ผ่านมาจึงเป็นการพยายามแยกแยะให้เห็นถึงความแตกต่างในคุณลักษณะของตัวแปรต่าง ๆ ของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมกับเด็กที่มีความประพฤติดี โดยมักจะนำเอาทฤษฎีทางด้านอาชญาวิทยาที่เกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนมาใช้ในการกำหนดตัวแปรต่าง ๆ

หรือประเด็นอื่น ๆ ที่มักใช้อธิบายควบคู่กันไปที่คือ เกิดจากความรู้สึกรักศักดิ์ศรีรักพวกพ้องและสถาบันของตนเองมากเกินไป เนื่องจากได้รับการปลูกฝังจากรุ่นพี่หรือเกิด

จากความรู้สึกที่เป็นปมด้อยถูกสังคมดูถูกว่าเป็นนักเรียนอาชีวะ จึงต้องการสร้างจุดเด่นหรืออยากให้สังคมยอมรับ ฯลฯ การศึกษาและการอธิบายที่ผ่านมาในประเด็นเหล่านี้ นั้น จะเห็นว่าสามารถทำให้เรารู้ว่าเกิดจากสาเหตุอะไรได้ แต่ไม่สามารถทำให้เราเข้าใจถึงเหตุผลและกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้นักเรียนเหล่านี้มีพฤติกรรมในลักษณะการก่อเหตุทะเลาะวิวาทได้เท่าใดนัก เพราะการอธิบายมักมิได้เชื่อมโยงให้เห็นว่าความรู้สึกต่าง ๆ เหล่านี้ที่เป็นสาเหตุนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไรในบริบทสภาพแวดล้อมที่เขามีวิถีชีวิตอยู่ เรามักจะพอใจกับการรู้สาเหตุมากกว่าที่จะพยายามค้นหา "เบื้องหลังของสาเหตุ" ที่จะทำให้เราเข้าใจต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะนี้ได้ชัดเจนขึ้น

ดังนั้น ถ้าเรายังมีท่าทีในการมองปัญหาหรือมุมมองต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะแบบลักษณะเดิม ๆ กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษาและคำตอบก็จะออกมาในลักษณะที่เราอยู่หรือมีคำตอบสำเร็จรูปอยู่แล้ว องค์ความรู้ที่จะได้รับจากการศึกษาจะเกิดประโยชน์อย่างไรนั้น ปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะที่เกิดขึ้นอยู่เสมอและทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ข่อมเป็นที่ประจักษ์อยู่

2.3 การมองปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ

เมื่อสังเกตจากข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ จะพบว่า ปรากฏการณ์มักจะเกิดกับโรงเรียนที่มีประวัติการก่อเหตุทะเลาะวิวาทอยู่เสมอเรื่อยมา คู่กรณีทะเลาะวิวาทกันจะเป็นคู่เดิม ๆ และโรงเรียนที่ไม่มีเหตุทะเลาะวิวาทก็จะเป็นโรงเรียนเดิม ๆ เช่นกัน สาเหตุส่วนใหญ่ก็มักจะกล่าวอ้างถึงความรักพวกพ้องและรักศักดิ์ศรีของสถาบัน รูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ จะเข้าไปในลักษณะการยกย่องสถาบันของตนว่า เก่งกล้า สามารถเหนือกว่าสถาบันอื่น ๆ เช่น การขีดเขียนหรือพ่นข้อความตามที่สาธารณะที่มีลักษณะยกย่องสถาบันของตนและเหยียดหยามสถาบันคู่อริ การยึดหรือการทำลายสิ่งของหรือวัตถุที่เป็นสัญลักษณ์ของคู่อริ และการทำร้ายคู่อริก็มีได้มีการเจาะจงว่าจะต้องเป็นบุคคลใด ขอให้เป็นบุคคลที่เรียนอยู่ในสถาบันที่เป็นคู่

อริก็พอใจ เป็นต้น เมื่อพิจารณาจะเห็นว่า สิ่งหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องอยู่เสมอกับปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ ก็คือ ความรู้สึกในเชิงสถาบันซึ่งทำให้เห็นว่าปรากฏการณ์นี้มีใช่เป็นการทะเลาะวิวาทในระดับบุคคล แม้ว่าจุดเริ่มแรกของการทะเลาะวิวาทมาจากระดับบุคคล แต่จะขยายเป็นความรู้สึกร่วมกันในระดับสังคมหรือในเชิงสถาบันนั่นเอง ซึ่งเห็นได้ชัดเจนขึ้นในแต่ละเหตุการณ์ที่มีการระดมพลยกพวกไปตีกันเป็นจำนวนมาก ๆ

จากข้อสังเกตนี้ทำให้ผู้วิจัยมีมุมมองต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะว่า ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องอย่างมากต่อปรากฏการณ์นี้ก็คือ ความรู้สึกในเชิงสถาบัน ซึ่งการที่ในสังคมใดหรือสถาบันใดสามารถทำให้บุคคลที่อยู่ภายในสังคมหรือสถาบันนั้นเกิดความรู้สึก และมีพฤติกรรมแสดงออกในรูปแบบลักษณะนี้ ย่อมแสดงว่าภายในสังคมหรือสถาบันนั้นจะต้องมีกระบวนการทางสังคมต่าง ๆ ที่เป็นแบบแผนและกลไกทำให้บุคคลในสังคมหรือสถาบันยึดถือ หรือกระทำการต่าง ๆ ตามแนวทางที่ได้รับจากสังคมหรือสถาบัน จึงทำให้ผู้วิจัยมองปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะในลักษณะแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) ซึ่งเป็นวิธีการมองที่ให้ความสนใจต่อการตีความโลกมากกว่าอธิบายโลก เป็นการรับรู้และเข้าใจสังคมโดยการตีความหมายในโลกและสังคมของเขา ให้ความสนใจต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้คนที่ปฏิสัมพันธ์ต่อกันในเรื่องนั้น ๆ ตลอดจนคุณลักษณะและความหมายที่เขาให้ความสัมพันธ์นั้น ๆ

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งความสนใจไปที่เงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรมภายในบริบทและสภาพแวดล้อมของสถาบันที่เป็นสังคมที่เขาดำเนินวิถีชีวิตอยู่ว่า มีกระบวนการทางสังคมต่าง ๆ อะไรบ้างที่เป็นปัจจัยหรือเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด การกระทำของเขาที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทระหว่างสถาบัน เป็นการมองและทำความเข้าใจพวกเขาภายในบริบททางสังคมที่เขาดำเนินอยู่ สิ่งสำคัญก็คือ เราจะต้องเข้าใจในสังคม โลกทัศน์ ความรู้สึกนึกคิด และกระบวนการให้ความสำคัญหรือความ

หมายต่อสิ่งต่าง ๆ ของเขาเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นตัวกำหนดที่ทำให้เขามีการกระทำพฤติกรรมออกมาในลักษณะใด อันจะทำให้เราเข้าใจในปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะว่าเกิดขึ้นมาได้อย่างไร มีขั้นตอนต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการเกิดขึ้นอย่างไร แล้วทำไมจึงสามารถสืบทอดธารงอยู่เรื่อยมา

การศึกษาหรือทำความเข้าใจในปรากฏการณ์ทางสังคมต่าง ๆ ความสำคัญจะอยู่ที่กรอบแนวความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาหรือทำความเข้าใจต่อปรากฏการณ์ทางสังคมนั้น ๆ การที่จะเลือกรอบแนวความคิดทฤษฎีใดมาใช้เป็นเครื่องมือนำทางในการศึกษา จึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับมุมมองปรากฏการณ์ เพราะกรอบแนวความคิดทฤษฎีแต่ละแนว ย่อมมีมิติการมองและจุดยืนในการให้ความสำคัญที่แตกต่างกันออกไป การศึกษาครั้งนี้ก็เช่นกันที่จำเป็นต้องอาศัยกรอบแนวความคิดทฤษฎีที่เหมาะสมเป็นเครื่องมือนำทางไปสู่การทำความเข้าใจต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ

2.4 กรอบแนวความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

นักสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะนักสังคมวิทยาและนักมานุษยวิทยา มีความเชื่อในแนวความคิดที่ว่า การแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์ (ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม) ในลักษณะใด ๆ ก็ตาม ส่วนหนึ่ง ได้ผ่านการคิดหรือพิจารณาอย่างมีเหตุผลของผู้แสดงพฤติกรรมมาแล้ว แต่เหตุผลของผู้แสดงพฤติกรรมอย่างเดียวกันอาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันก็ได้ และ "เหตุผล" ของแต่ละคนก็ยังถูก กำหนดโดยเนื้อหาของประวัติศาสตร์ (Historical Context) ของตนอีกด้วย แต่ที่มีลักษณะตรงกันในทุกกรณีคือ พฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกจะต้องมีความหมาย (Meaningful) กับตัวเขาเอง และความหมาย (Meaning) ของแต่ละคนก็อาจจะเหมือนหรือต่างกันได้ ซึ่งเราเรียกว่า เป็นมิติด้านอัตวิสัย (Subjective dimension) ของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น (อุทัย คุลเกษม, 2530, 14 : 15)

และผู้วิจัยมีความตระหนักถึงความเชื่อพื้นฐานที่ว่า "พฤติกรรมของคนในแต่ละสังคมมีเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จึงไม่อาจที่จะใช้ทฤษฎีตายตัวมาอธิบายได้ ทฤษฎีที่ใช้จึงควรนำมาใช้ในลักษณะที่เป็นเครื่องมือนำทางในการค้นคว้าวิจัยมากกว่าเป็นคำตอบหรือคำอธิบายสำเร็จรูปที่ต้องการหาข้อมูลเชิงประจักษ์มาเสริมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น" (ชยันต์ วรรณะภุติ, 2537 : 30) ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ จึงเป็นการใช้กรอบแนวความคิดทฤษฎีในระดับที่เป็นกรอบคิดอย่างกว้าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจและอธิบายต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ โดยกรอบแนวความคิดที่นำมาใช้คือ

กรอบแนวคิดการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism)

ซึ่งมีแนวความคิดพื้นฐานดังนี้ (พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์, 2530 : 1 - 2)

กรอบแนวคิดการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์นี้ เป็นแกนหลักแกนหนึ่งของ สังคมวิทยาแนวการตีความ (Interpretive Sociology) ซึ่งเน้นความสำคัญของความหมายในเชิงอัตวิสัย (Subjective Meaning) ในการจัดระเบียบทางสังคมในชีวิตประจำวัน ตามทัศนะภาพนี้ มองสังคมมีลักษณะที่เป็นกระบวนการ (Processual) คือ เป็นพลวัตแห่งการปรับการกระทำเข้าหากันและกัน แต่ละคนกระทำตามวิถีทางที่เขาตีความการกระทำของคนอื่น ๆ อัตตะก็อยู่ในรูปของกระบวนการเช่นกัน อัตตะในทัศนะนี้จึงหมายถึง กระบวนการสื่อสารที่ดำเนินอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทัศนะของบุคคลนัยสำคัญ (Significant Others) ซึ่งหมายถึง คนทั้งหลายที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อลักษณะที่บุคคลนิยามตนเอง หรือกำหนดเอกลักษณ์ (Identity) ให้กับตนเอง รวมทั้งกำหนดแนวทางการกระทำที่สอดคล้องกับนิยามดังกล่าว โดยกรอบแนวคิดการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์นี้ประกอบด้วยสมมุติธรรม 3 ประการคือ

1. สังคมมนุษย์ประกอบด้วยบุคคลทั้งหลายที่มีอัตตะ (Self) ซึ่งหมายถึงความสามารถในการเป็นวัตถุแห่งการกระทำของตนเองคือ มนุษย์สามารถกระทำกับตนเองเหมือนกับกระทำต่อคนอื่น ๆ รับรู้ ชี้นำ และตีความวัตถุและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมให้กับตนเอง

2. การกระทำของบุคคลไม่ใช่สิ่งที่ถูกปลดปล่อยจากแรงขับตามธรรมชาติ แต่เป็นผลจากการสร้างสรรค์โดยบุคคลนั้น ๆ จากการบันทึกและตีความลักษณะต่าง ๆ ของสถานการณ์ที่เขาได้ก่อการกระทำนั้น ๆ ขึ้นมา

3. การกระทำร่วมหรือการกระทำของกลุ่ม เป็นผลจากการประสานการกระทำของแต่ละบุคคลเข้าหากัน จากการที่แต่ละคนตีความและคำนึงถึงการกระทำของกันและกัน

ดังนั้น เนื้อหาหลักของกรอบแนวคิดนี้คือ มนุษย์ทำการตีความโลกของตนเอง ความหมายไม่ได้ติดอยู่กับคนหรือวัตถุที่มนุษย์เผชิญหน้าและรับรู้ แต่เป็นสิ่งที่เขาเป็นผู้ให้แก่มัน ในทำนองเดียวกันพฤติกรรมของมนุษย์ไม่ได้เป็นเพียงการตอบสนองโดยอัตโนมัติต่อสิ่งเร้า แต่เป็นการสร้างสรรค์ที่เป็นผลจากการตีความสถานการณ์และคนอื่น ๆ ที่ร่วมกันปฏิสังสรรค์ในขณะนั้น นอกจากนี้ พฤติกรรมของมนุษย์ยังมีส่วนของการกำหนดหรือทำนายล่วงหน้าไม่ได้ในตัว ทั้งนี้เพราะมนุษย์ได้สร้างความหมายของการกระทำในลักษณะที่ไม่อาจทำนายได้ จากการรับรู้ลักษณะของบุคคลและสถานการณ์เป็นการล่วงหน้าและการตีความสถานการณ์และการสร้างสรรค์พฤติกรรมเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในบริบทแห่งการปฏิสังสรรค์ระหว่างมนุษย์

George H. Mead (1934 : อ้างถึงใน บงกชมาศ เอกเอี่ยม, 2532 : 26 - 29) กล่าวถึงอัตตะว่าเป็นผลมาจากกระบวนการทางสังคมซึ่งเกิดจากการกระทำระหว่างกันของบุคคล มนุษย์เป็นวัตถุของตนเองคือ มนุษย์สามารถมองตนเองในวิถีทางที่นำไปสู่การมีสภาพเป็นวัตถุของตนเองในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งการพัฒนาอัตตะนั้นจะต้องขึ้นอยู่กับความสามารถของ

จิตในการใช้สัญลักษณ์นี้สำคัญ เนื่องจากคนเราต้องสามารถตั้งชื่อให้ตนเองในขณะที่เป็นวัตถุชนิดหนึ่งในสนามแห่งประสบการณ์

ซึ่ง Mead ได้เสนอความสามารถทางพฤติกรรมของจิต ดังนี้คือ

1. ความสามารถในการเรียกหรือมองวัตถุต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมโดยการ
ใช้สัญลักษณ์นี้สำคัญ
2. ความสามารถในการใช้สัญลักษณ์เหล่านี้เป็นตัวเร้าการตอบสนองของ
ตนเอง
3. ความสามารถในการอ่านและตีความท่าทีของคนอื่น ๆ และใช้ท่าที เหล่านี้เป็น
ตัวเร้าการตอบสนองของตนเอง
4. ความสามารถในการหยุดยั้งหรือหักห้ามการตอบสนองเชิงพฤติกรรมโดย
เปิดเผยต่อท่าทีของตนหรือของคนอื่น ๆ
5. ความสามารถในการชักจูงโดยจินตนาการแนวพฤติกรรมแบบต่าง ๆ
มองเห็นผลติดตามของแต่ละแนวและเลือกแนวการตอบสนองที่เอื้อหรือช่วยเสริมการปรับ
ตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

จะพบว่านอกจากจิตได้ให้ความสามารถเชิงสัญลักษณ์สำหรับการให้ชื่อแก่
วัตถุทางสังคมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้ชื่อตัวตนเองในฐานะที่เป็นวัตถุชนิดหนึ่งแล้ว
ยังมีความสามารถในการจัดระเบียบการตอบสนองต่อตนเอง และบุคคลอื่น ๆ ในกระบวนการ
การปฏิสังสรรค์ทางสังคมอีกด้วย ความสามารถในการเชิงพฤติกรรมของจิตนี้จะเป็นเงื่อนไขที่
สำคัญอันดับแรกในการพัฒนา "อัตตะ" (ซึ่งเป็นกระบวนการของการตีความที่ต่อเนื่องอัน

รวมถึงการรับรู้ การคิด การวางแผน การประเมินผล การเลือกและอื่นๆ ผลที่ได้จากกระบวนการดังกล่าวนี้เป็นโครงสร้างของมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองของบุคคลโดยที่ทั้งจิตและอตตะต่างก็เป็นผลผลิตของสังคม) นั้นหมายถึงว่า ความสามารถในการมองตนเองของมนุษย์นั้นต้องขึ้นอยู่กับบุคคลอื่น ๆ ด้วย ซึ่ง Mead ถือว่าอตตะมีลักษณะของพัฒนาการในเชิงสังคม (Social Nature) โดยพัฒนาจากการเรียนรู้ผ่านทาง การปฏิสังสรรค์กับคนอื่น ๆ ในบริบททางสังคม

Mead ได้ให้ความหมายของอตตะในรูปของกระบวนการแห่งพฤติกรรมและภาพพจน์แห่งอตตะซึ่งดำเนินอยู่ตลอดเวลา โดยมองคนในฐานะที่เป็นวัตถุชนิดหนึ่งที่มีการกระทำของตนแล้วตรวจสอบผลแห่งการกระทำนั้น ๆ ตีความปฏิกิริยาของคนอื่น ๆ ที่ตอบสนองต่อการกระทำของเขา และตัดสินใจว่าจะกระทำอย่างไรต่อไป แล้วก็กระทำอีกครั้งหนึ่งอันเป็นการเรียกร่องภาพพจน์แบบใหม่ของการกระทำของเรา นั่นคือ "อตตะเชิงสังคม" ที่เกิดขึ้นมาจากกระบวนการซึ่งบุคคลอ่านหรือตีความท่าทีของคนอื่น ๆ หรือ สวมรับทัศนคติของคนอื่น ๆ และได้ภาพพจน์ของตนเองในฐานะที่เป็นวัตถุชนิดหนึ่งในสถานการณ์ ภาพพจน์ของตนเองดังกล่าวอยู่ในฐานะที่เป็นตัวเร้าทางพฤติกรรม เรียกร่องให้บุคคลมีการตอบสนองบางประการออกไป ในทางกลับกันการตอบสนองดังกล่าวของบุคคลก็สามารถกลับกลายเป็นสาเหตุของปฏิกิริยาหรือพฤติกรรมการตอบสนองของคนอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้บุคคลได้ภาพพจน์แห่งตนในรูปแบบใหม่ หรืออาจได้รับภาพพจน์แห่งตนในรูปแบบเดิมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

แม้ว่าอตตะจะเป็นภาพพจน์ที่เปลี่ยนแปลงได้ แต่อย่างไรก็ตามกระบวนการ ได้มาซึ่งภาพพจน์แห่งตน (Self - Image) ก็สามารถนำไปสู่การตกผลึก (Crystallization) ของ "ทัศนคติชุดหนึ่ง" ที่บุคคลมีต่อตนเองในฐานะที่เป็นวัตถุชนิดหนึ่ง เพราะในระหว่างการปฏิสังสรรค์ มนุษย์มีความสามารถในการให้ความหมายกับสิ่งต่าง ๆ มีการเลือกรับรู้ความหมายและมีการตีความอย่างเลือกสรรต่อท่าทีของคนอื่น โดยอาศัยความหมายที่เคยได้จากประสบการณ์เดิม เป็นสิ่งที่ช่วยตีความสถานการณ์ จากลักษณะดังกล่าวอตตะที่มั่นคงก็เกิด

ขึ้น ซึ่งนั้นก็หมายความว่า แม้ว่าสถานการณ์แห่งปฏิสังสรรค์ องค์ประกอบของการกระทำระหว่างกันของบุคคลหรือบริบททางสังคมจะเปลี่ยนไปแต่พฤติกรรมและค่านิยมที่บุคคลให้กับตนเองในฐานะที่เป็นวัตถุชนิดหนึ่งนั้นยังมีความคงทน

กรอบแนวคิดของ Mead ซึ่งนิยามอัตตะว่าเป็นโครงสร้างของทัศนคติต่อสถานภาพและบทบาทของบุคคลที่เกิดขึ้นท่ามกลางการปฏิสังสรรค์ หมายความว่า มโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองของบุคคลจะเกิดขึ้นจากการที่คนอื่น ๆ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับตัวเขา ในระหว่างการปฏิสังสรรค์และความหมายดังกล่าวจะมีผลต่อการมองตนเองของบุคคล เมื่อเป็นเช่นนี้ อัตตะจึงเป็นชุดของความหมายที่มั่นคง ซึ่งบุคคลรับมาให้กับตนเองในฐานะที่เป็นวัตถุ ซึ่งความหมายที่ให้แก่ตนเองหรือมโนทัศน์แห่งตนนี้จะมีผลต่อการนิยามสถานการณ์ และให้แนวทางสำหรับการปฏิสังสรรค์ทางสังคมด้วย เพราะมโนทัศน์แห่งตนของบุคคลจะมีอิทธิพลต่อการวางแผนการกระทำของเขาต่อวัตถุทางสังคมอื่น ๆ ในแต่ละสถานการณ์ ดังนั้น อัตตะจึงเป็นผลผลิตของการปฏิสังสรรค์ทางสังคมใน ขณะเดียวกันก็สามารถก่อให้เกิดรูปแบบและควบคุมการปฏิสังสรรค์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม

Albert K. Cohen (1966 : อ้างถึงใน เสริน ปุณณะหิตานนท์, 2523 : 272 - 283) ได้อธิบายพฤติกรรมด้วยแนวคิดเรื่องตัวตนว่า "จุดเริ่มต้นก็คือ กรณีที่บุคคลกำลังสละวางอยู่ในกระบวนการค้นหา สร้าง ทดสอบ พิสูจน์ และแสดงออกซึ่งตัวตนของเขา และตัวตนของเขานั้นจะเชื่อมโยงกับบทบาท...อย่างแนบแน่นและผันแปรไปด้วยกัน... (บทบาท) เข้าไปสู่โครงสร้างของตัวตนนั่นเอง บทบาทเป็นส่วนหนึ่งของระบบแยกประเภทใน สังคมหนึ่ง ๆ เป็นการแยกคนออกเป็นพวก ๆ อย่างมีความหมายและเป็นที่ยอมรับนับถือทางสังคม บทบาทเป็นเครื่องกำหนดสิ่งที่เป็นไปได้ในสังคมนั้นๆ ตัวตนได้ถูกสร้างขึ้นมาจากความเป็นไปได้เหล่านี้ คนเราจะสร้างตัวตนขึ้นมาจากความสามารถที่จะกล่าวอ้างอย่างเต็มภาคภูมิว่า ตัวเองเป็นคนประเภทนั้น ประเภทนี้

การทำให้คนอื่นเห็นจริงไปด้วยคำกล่าวอ้างนั้น ต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับความหมายทางสังคมของการครองบทบาทนั้นๆเช่น คุณสมบัติส่วนตัว คุณภาพของพฤติกรรมที่

แสดงความหมายของการเป็นเจ้าของบทบาท คุณลักษณะที่วัดความถูกต้องเพียงพอใน บทบาท...การเรียนรู้สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ไม่ว่าคนเราจะทุ่มเทจิตใจให้กับบทบาทหนึ่งไปแล้วมากหรือน้อย ทั้งนี้เพราะการแสดงบทบาทเป็นกระบวนการเสนอด้วยตัวตนของเราออกไปให้คนอื่นรู้ และเมื่อมีการสนองตอบกลับมาจากคนอื่น ก็จะเป็นประสบการณ์ในชีวิตอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้เรารู้ว่า ทำอย่างไรจึงจะแก้ไขให้ถูกต้องตามลักษณะที่คนทั่วไปเชื่อกันว่าคนประเภทนี้จะต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ได้ คนเราเรียนรู้ว่าความประพฤติที่บ่งลักษณะผู้ครองบทบาทหนึ่งๆ ประกอบไปด้วยเสื้อผ้าที่สวมใส่ กริยาท่าทาง สิ่งที่ชอบและไม่ชอบ การพูดจา และความเห็นที่แสดงออกไปทุกสิ่งทุกอย่างที่รวมอยู่ในสิ่งที่เราเรียกว่าแบบแผนของชีวิต เป็นการยากที่จะให้แนวความคิดว่าโฉมหน้าต่าง ๆ ของความประพฤติดังกล่าวนั้น เป็นเป้าหมายหรือวิถีทางที่นำไปสู่เป้าหมายของบุคคล แต่ถ้าพิจารณาในแง่ความสัมพันธ์ของมันกับบทบาทของบุคคลแล้ว เราก็ควรจะกล่าวว่ามีลักษณะเป็นการแสดงออกหรือเป็นสัญลักษณ์ตามบทบาท ซึ่งทัศนคติที่กล่าวมานี้มีนัยสำคัญอย่างหนึ่งว่า คนเรานั้นจะต้องมีการเรียนรู้ ความประพฤติที่เป็นสิ่งสำคัญสำหรับบทบาท โดยจะเริ่มต้นจากการมีความเกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แล้วในที่สุดก็ทุ่มเทจิตใจให้กับบทบาทเหล่านั้น คนเราอาจจะรับและระบุตัวเองว่ามีบทบาทอย่างหนึ่ง ก่อนที่จะรู้ว่าการเป็นคนแบบนั้นหมายความว่าอะไรกันแน่ และก่อนที่จะรู้ว่าทำอย่างไรจึงจะเป็นเช่นนั้นได้เสียด้วยซ้ำไป เหมือนกับกรณีของเด็กกำลังได้รับเอกลักษณ์ทางเพศมาโดยที่ยังไม่รู้ความหมายอันแท้จริง แต่เมื่อคนเราได้เอกลักษณ์มาแล้วก็สนใจที่จะเรียนรู้และใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ นั้น"

และ Cohen ได้นำแนวความคิดของ Mead มาประยุกต์ใช้ โดยชี้ให้เห็นว่า ในปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้น ต่างฝ่ายต่างก็ระบุเอกลักษณ์ ให้ความหมายและจำแนกพวกซึ่งกันและกันว่า เป็นใครมาจากไหน มีฐานะอย่างไร เป็นคนประเภทไหน ฯลฯ ทั้งนี้โดยได้เรียนรู้มาจากแบบแผนทางวัฒนธรรมที่ตนสังกัดอยู่ การเรียนรู้ตามปกติในเรื่องนี้ก็คือเรียนรู้บทบาทในสังคมของเขา ซึ่งประกอบไปด้วยถ้อยคำที่ใช้เรียกชื่อบทบาทต่าง ๆ เรารู้ว่ามีกฎเกณฑ์อย่างไรบ้างที่ใช้กำหนดความหมายว่า การเป็นบุคคลชนิดนั้นชนิดนี้จะต้องเป็น

อย่างไรบ้าง และมีมาตรฐานสำหรับประเมินค่าคนพวกนั้นพวกนี้อย่างไร คนเราอาจจะกล่าวอ้างเอาเองว่า ตัวเองเป็นคนชนิดนั้นชนิดนี้ โดยบอกกับคนอื่นว่าเขาต้องปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะถูกต้อง และเขาคาดหมายจากตัวอย่างไรบ้าง แต่ก็จะต้องมีความหมายในทางวัฒนธรรมที่ตัวเองและคนอื่นที่มีความสัมพันธ์ด้วยสังกัดอยู่ และก็จะต้องยื่นหยัดในการกล่าวอ้างนั้นด้วย โดยการพิสูจน์ความถูกต้องกับเกณฑ์ทางวัฒนธรรมของบทบาท นั้น ๆ และจะทราบความถูกต้องได้ก็ต่อเมื่อคนอื่นสนองตอบกลับมาด้วย การยอมรับว่าตัวเองเป็นอย่างนั้นจริง ๆ ในการกระทำเช่นนั้น คนเราก็จะสามารถยืนหยัดด้วยความไม่แน่ใจว่าการมองตัวเองไม่ผิดพลาด กล่าวโดยสรุปก็คือ เราไม่สามารถจะบอกได้ว่าเราเป็น "ผู้นำ" "คนมีเสน่ห์" "เชิษนการพนัน" หรือเป็น "เจ้าพ่อ" จนกว่าเราจะได้ผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะยากลำบากในปฏิสังสรรค์ทางสังคม จนกว่าเราจะเริ่มด้วยการลองแสดงบทบาทที่เป็นไปได้ตามเกณฑ์วัฒนธรรมทำตัวเป็นคนอย่างนั้นบ้างอย่างนี้บ้าง แล้วดูว่าสำเร็จหรือล้มเหลวอย่างไรจากการตอบสนองของคนอื่น ในขณะที่เดียวกันก็ค้นพบว่าการแสดงบทบาทนั้น ๆ ย่างหรือยากและคุ้มค่าอย่างแท้จริงหรือไม่ สิ่งที่จะบอกแก่เราว่าคุ้มค่าหรือไม่ก็คือ เกียรติภูมิและรางวัลอย่างอื่น (ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม) ที่เป็นของคู่กันกับการเป็นคนชนิดนั้นในแวดวงทางสังคมที่เรากำลังเข้าไปหรือเข้าไปแล้ว

กิจการทั้งหลายที่เกี่ยวกับการสร้างตัวตนให้มีความหมายอันน่าพึงพอใจไม่ว่าจะเป็นการทดลองแสดงบทบาทใหม่การธำรงรักษาไว้หรือปรุงแต่งซ่อมแซมตัวตนที่เป็นอยู่แล้วในขณะใดขณะหนึ่งหรือการสลัดทิ้งตัวตนเก่าที่ล้าสมัยส่วนใหญ่ ประกอบไปด้วยการกระทำไปในทางที่จะยืนหยัดการกล่าวอ้างว่าตนเองเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ และหลีกเลี่ยงความประพฤติที่จะทำให้การกล่าวอ้างมีลักษณะเลื่อนลอย แต่ความประพฤติชนิดหนึ่ง ที่จะยืนหยัดหรือบั่นทอนการกล่าวอ้างนั้น ๆ ไม่ใช่สิ่งที่แตกต่างและแยกออกมาต่างหากจากการกระทำแบบอื่นสิ่งที่เรากระทำไปเกือบทุกอย่าง ถึงแม้จะไม่ได้มีเจตนาโดยตรงในการเสนอหรือแสดงตัวออกไปให้คนอื่นยอมรับหรือพอใจ และแม้กระทั่งผู้กระทำไม่มีใครอื่นนอกจากตัวเองเป็นประจักษ์พยานก็ถือได้ว่าเป็นหลักฐานเกี่ยวกับตัวตน ดังนั้นไม่ว่า ผู้

กระทำจะมีจุดมุ่งหมายอื่นอย่างไร เกือบทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาทำไปและลักษณะการได้กระทำออกไปจึงเป็นสิ่งที่ได้เลือกสรรแล้วส่วนหนึ่งว่าจะมีผลดีหรือผลร้ายต่อตัวคนอย่างไร

และ Cohen ได้ใช้คำว่า "การเรียกร้องโดยตัวตน" (Self - Demands) มาอธิบาย ปรัชญาการณที่คนเราต่างก็พยายามทำให้คนอื่นเชื่อว่า ตนเองเป็นคนแบบนั้นแบบนี้ต่อเนื่องกันไปอยู่เสมอ โดยกล่าวว่า "ในการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ไม่ว่าจะมาเป็นแบบใดเรามักจะเลือก (จากสิ่งที่เป็นไปได้สำหรับเรา) แนวทางการกระทำที่มีทำที่ว่าจะช่วยสร้างจินตภาพให้สอดคล้องกับที่ตัวตนของเรากำลังเรียกร้องได้มากที่สุด ดังนั้นความประพฤติกของเรากำลังมุ่งไปสู่การสร้างธำรงรักษา และส่งเสริมเกียรติคุณของตัวตนภายในเงื่อนไขของปฏิสัมพันธ์นั้น ๆ" นอกจากนี้ยังได้ใช้คำว่า "การเรียกร้องโดยบทบาท" (Role - Demands) ควบคู่กันไปด้วย ในลักษณะที่เป็นความคาดหวังหรือมาตรฐานที่คนเราใช้วินิจฉัยซึ่งกันและกันกล่าวคือ ในการสร้างหรือพิสูจน์ความแท้จริงของตัวตนหรือเอกลักษณ์ คนเราอาจจะกระทำอะไรบางอย่างไปเพื่อสนองความเรียกร้องตามบทบาทหรือเพราะว่าความประพฤตินั้น ๆ เป็นการแสดงออกซึ่งบทบาทของตน เช่น ความประพฤติกที่ก้าวร้าว กล้าหาญ หรือทำทนายอำนาจผู้ใหญ่ อาจจะทำให้เด็ก (ผู้ชาย) ต้องเดือดร้อน แต่นั่นก็เป็นสัญลักษณ์ของเด็กผู้ชายอย่างเต็มตัวตามธรรมเนียมที่สังคมของบทบาทของเพศชาย ลักษณะการแสดงออกดังกล่าวจึงเป็นพฤติกรรมตามบทบาทของ เพศชาย เป็นต้น

Cohen ได้อธิบายในเรื่องของเครื่องกำหนดคุณค่าและความหมายของบทบาท และตัวตนหรือเอกลักษณ์ว่า กลุ่มอ้างอิงของคนเราแต่ละคนจะเป็นฝ่ายกำหนดให้ แม้ในกรณีที่เรารู้สึกได้ว่าเราจะเอาบทบาทหรือเอกลักษณ์อย่างไร ก็ไม่ใช่ที่เราจะเลือกโดยพิจารณาจากค่า หรือความหมายที่เป็นคุณสมบัติประจำตัวของบทบาทหรือเอกลักษณ์นั้น ๆ หากแต่ขึ้นอยู่กับความหมายของมันในสายตาหรือความเชื่อของคนอื่นที่เราอยู่ด้วย ทำงานด้วยหรือเล่นด้วย แต่คนอื่น ๆ ที่ว่านี้อาจมีความรู้สึกนึกคิดในเรื่องนี้ไม่เหมือนกับเรา และก็มีมีความสำคัญต่อตัวเจ้าของเอกลักษณ์หรือบทบาทไม่เท่ากันอีกด้วย และคนเช่นว่านี้เรียกได้ว่าเป็น "บุคคลอ้างอิง" (Reference Person) แต่ถ้าเป็นกลุ่มบุคคลก็เรียกว่า "กลุ่มอ้างอิง"

(Reference Group) อิทธิพลของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลประเภทนี้อาจจะพิจารณาได้เป็นสองทางคือ ในแง่ที่เป็นตัวกำหนดมาตรฐานที่ใช้วัดความถูกต้อง ความใช้ได้หรือความสมเหตุสมผลในความคิดความอ่าน กับในแง่ที่ให้ความเห็นชอบหรือคัดค้าน

Sheldon Stryker (1980 : อ้างถึงใน บงกชมาศ เอกเอี่ยม, 2532 : 29 - 31) ได้เสนอกรอบแนวคิดดังนี้

1. พฤติกรรมจะขึ้นอยู่กับกำหนัดชื่อหรือการจัดประเภททางสังคม ซึ่งชื่อและประเภทของสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางสังคม จะมีความหมายโดยถูกกำหนดจากความคาดหวังในพฤติกรรมร่วมกันภายใต้การปฏิสังสรรค์ทางสังคม จากการปฏิสังสรรค์กับคนอื่น บุคคลเรียนรู้ว่าจะจัดประเภทของวัตถุต่าง ๆ ที่เขาคิดต่อสัมพันธ์ด้วยอย่างไร และในกระบวนการนี้บุคคลจะเรียนรู้ว่าเขาถูกคาดหวังในพฤติกรรมที่ เกี่ยวข้องกับวัตถุเหล่านั้นอย่างไร

2. ท่ามกลางการเรียนรู้ประเภททางสังคมต่างๆ จากการปฏิสังสรรค์ สัญลักษณ์ที่บุคคลเข้าสวม "ตำแหน่ง" (Position) อย่างสม่ำเสมอจะมีความสัมพันธ์ที่มั่นคงกับองค์ประกอบของโครงสร้างสังคมโดยที่ตำแหน่งนั้นๆจะถูกกำหนดบทบาท จากการคาดหวังในพฤติกรรมร่วมกันของสังคม

3. บุคคลผู้กระทำภายใต้บริบทแห่งการจัดระเบียบรูปแบบพฤติกรรม หรือในบริบทของโครงสร้างสังคมซึ่งมีการให้ชื่อแก่คนใดคนหนึ่งในความหมายของการรับรู้ว่าเขาเป็นผู้ครอบครองตำแหน่งใดอยู่นั้นจะก่อให้เกิดความคาดหวังในพฤติกรรมจากชื่อหรือตำแหน่งดังกล่าว

4. บุคคลผู้กระทำภายใต้บริบทแห่งการจัดระเบียบรูปแบบพฤติกรรม จะ

กำหนดชื่อให้กับตนเองเช่นกัน การระบุถึงตำแหน่งนั้นจะกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของ “อัตตะ” ซึ่งสร้างขึ้นมาจากความคาดหวังในพฤติกรรมของตนเอง

5. เมื่อเข้าสู่สถานการณ์แห่งการปฏิสังสรรค์ บุคคลจะนิยามสถานการณ์ โดยการให้ชื่อแก่สถานการณ์ ผู้มีส่วนร่วมในสถานการณ์คนอื่นๆ ที่เข้ามาปฏิสังสรรค์ ด้วยตนเองและให้กับลักษณะเฉพาะภายในสถานการณ์แล้วเขาจะให้นิยามนั้น ๆ เป็นแนวทางในการจัดระเบียบพฤติกรรมของตนเอง

6. อย่างไรก็ตาม คำนิยามเหล่านี้ก็ไม่ใช่สิ่งที่จะกำหนดพฤติกรรม (แม้ว่าคำนิยามแรก ๆ จะจำกัดความเป็นไปได้ของคำนิยามอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิสังสรรค์ทางสังคมก็ตาม) แต่พฤติกรรมจะเป็นผลผลิตของกระบวนการสร้างบทบาท (Role - Making Process) ที่เริ่มมาจากความคาดหวังที่จะปลุกเร้าในกระบวนการนิยามสถานการณ์แล้วพัฒนาบทบาท โดยผ่านการทดลอง บางครั้งจะมีการทดลองที่ยากยิ่งคือ การทดลอง แลกเปลี่ยนบทบาท ซึ่งกันและกันระหว่างผู้กระทำที่สามารถปรุงแต่งรูปแบบและเนื้อหาของการปฏิสังสรรค์

7. ระดับของบทบาทจะถูก "สร้าง" (Made) มากกว่าเป็นแต่เพียงการ "เล่น" (Played) และส่วนประกอบในการสร้างบทบาททั้งหลายจะขึ้นอยู่กับโครงสร้างสังคมส่วนใหญ่ซึ่งสถานการณ์แห่งการปฏิสังสรรค์ได้เกิดขึ้น บางโครงสร้างอาจจะเปิดโอกาสให้กับการแสดงบทบาทที่แปลกๆออกไปในขณะที่โครงสร้างสังคมอื่น ๆ ปิดสำหรับบทบาทนั้น

8. ระดับของบทบาทที่ถูกสร้างขึ้นจะสามารถเปลี่ยนแปลงลักษณะของคำนิยามชื่อหรือประเภทของรูปแบบคำนิยามต่าง ๆ และความเป็นไปได้ของการปฏิสังสรรค์และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสามารถที่จะนำการเปลี่ยนแปลงกลับไปสู่โครงสร้างสังคมที่ใหญ่กว่าซึ่งกระบวนการปฏิสังสรรค์เกิดขึ้น

จากข้อเสนอของ Stryker ดังกล่าว เราจะพบว่าในสังคมจะมีการจัดประเภท การกำหนดชื่อหรือตำแหน่ง ตลอดจนให้ความหมายแก่วัตถุ พฤติกรรมบุคคล และ สิ่งแวดล้อมทางสังคมอื่น ๆ จากการเรียนรู้ถึงความหมายและการจัดประเภททางสังคม ต่าง ๆ โดยผ่านกระบวนการปฏิสังสรรค์ทางสังคม บุคคลจะเริ่มสวมตำแหน่งและระบุตำแหน่งให้กับตนเองจากความคาดหวังในบทบาทหรือพฤติกรรมจากชื่อตำแหน่งนั้น ซึ่งการระบุถึงตำแหน่งให้กับตนเองนี้เองจะกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของอัตตะ นั่นคือ Stryker ให้ความสำคัญในเชิงโครงสร้าง และเห็นว่าอัตตะเป็นโครงสร้างที่ประกอบไปด้วย ความรู้หรือความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง (Self - Knowledge) ความรู้สึกแห่งตน (Self - Feelings) และ มโนทัศน์เกี่ยวกับตนเอง (Conception of Self) ซึ่งได้รับมาจากการแสดงบทบาท (Role Performances) ภายในสถานการณ์ที่หลากหลาย และเห็นว่าค่านิยมสิ่งต่าง ๆ ภายในสถานการณ์แห่งการปฏิสังสรรค์นั้นไม่จำเป็นต้องเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมจะพัฒนามาจากกระบวนการสร้างบทบาทและผ่านการทดลองดูว่าบทบาทนั้นเหมาะสมหรือไม่ภายในโครงสร้างของสถานการณ์หนึ่ง ๆ มากไปกว่านั้นบทบาทที่สร้างขึ้นมานี้ อาจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในค่านิยมสถานการณ์และโครงสร้างแห่งการปฏิสังสรรค์ได้

จากกรอบแนวความคิดปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์ที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้เห็นถึงแนวความคิดหลักคือ เป็นการมองสังคมซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลทั้งหลายที่มีอัตตะการกระทำของบุคคลไม่ใช่เป็นสิ่งที่ถูกปลดปล่อยตามแรงขับตามธรรมชาติหรือตอบสนองต่อสิ่งเร้า แต่จะเป็นผลมาจากอัตตะที่ถูกสร้างสรรค์โดยการปฏิสังสรรค์ภายในสังคมที่เขาดำรงอยู่ โดยคำนึงถึงการให้ความหมายและตีความต่อวัตถุ สถานการณ์และคนอื่น ๆ ที่ร่วมกันปฏิสังสรรค์ในสังคม ส่วนการกระทำร่วมหรือการกระทำของกลุ่มก็จะเป็นผลจาก

การประสานการกระทำของแต่ละบุคคลเข้าหากัน เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางแห่งพฤติกรรมที่สอดคล้องและยอมรับร่วมกันของสังคม

ซึ่งการอธิบายการเกิดขึ้นของกระบวนการแห่งพฤติกรรมของบุคคลนั้น แนวความคิดทั้งของ Mead, Cohen และ Stryker จะมีแนวทางที่เหมือนกัน เพียงแต่นั้นใน ประเด็นที่แตกต่างกันออกไป คือ

Mead เน้นถึง ความสามารถของจิตในเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการ พัฒนาอัตตะ โดยอัตตะมีลักษณะของพัฒนาการในเชิงสังคม ทำให้เกิดมโนทัศน์ เกี่ยวกับ ตนเองและภาพพจน์แห่งตนซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำของบุคคล

Cohen เน้นถึง ตัวตนและบทบาท ซึ่งการได้รับการยอมรับว่าตัวตนเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับการแสดงบทบาทและมาตรฐานในการวินิจฉัยของบุคคลอ้างอิงหรือกลุ่มอ้างอิง

Stryker เน้นถึง ชื่อและตำแหน่งซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอัตตะ ทำให้เกิดการแสดง ตามบทบาท ซึ่งกระบวนการสร้างบทบาทจะนำไปสู่พฤติกรรม

จะเห็นว่าสมมติฐานหลักของการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการพิจารณาปรากฏการณ์การ ก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะโดยมุ่งประเด็นไปที่เงื่อนไขทางสังคมภายในบริบท และสภาพแวดล้อมของสถาบันว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์การ ก่อเหตุ ทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ ซึ่งมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแนวความคิดปฏิ สังสรรค์สัญลักษณ์

ดังนั้น แนวทางในการศึกษาครั้งนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องมีความเข้าใจในสังคม ของนักเรียนอาชีวะภายในบริบทและสภาพแวดล้อมของสถาบันที่เขาดำเนินชีวิตอยู่ ซึ่งก็คือ การเข้าใจโลกและสังคมของเขา ตลอดจนกระบวนการปฏิสังสรรค์ที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะทำให้ เราสามารถเข้าใจได้ถึงกระบวนการแห่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสังคมของเขาได้ อันจะนำไป

สู่ความเข้าใจต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะได้ถูกต้องและชัดเจน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในทางสังคมศาสตร์ ปัจจุบันได้มีการยอมรับกันค่อนข้างกว้างขวางขึ้นว่า ปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์นั้นมีสองมิติ คือ มิติที่เป็น ภาวะวิสัย (Objective) และมิติที่เป็นอัตวิสัย (Subjective) การทำความเข้าใจด้วยวิธีการ ศึกษาวิจัยปรากฏการณ์ทางสังคมจึงต้องเลือกระเบียบวิธีวิจัย (Methodology) และวิธีการ (Method) ที่เหมาะสมสอดคล้องกับฐานคติ (Assumption) ดังกล่าว (อุทัย คุลเกษม, 2530 : 13)

การศึกษาวัฒนธรรมความรุนแรงของนักเรียนอาชีวะที่มีผลต่อปรากฏการณ์ การก่อเหตุทะเลาะวิวาทในครั้งนี้ เป็นการมองปรากฏการณ์นี้แบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) โดยนำกรอบแนวความคิดปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism) มาเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนั้นระเบียบวิธีวิจัยที่สอดคล้องกับการ มองปรากฏการณ์และแนวคิดที่ใช้ในการศึกษานี้คือ ระเบียบวิธีการศึกษาแบบธรรมชาติ (Naturalistic Inquiry) ซึ่งจัดอยู่ในระเบียบวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology) ประเภทหนึ่ง

3.1 แนวคิดของระเบียบวิธีการศึกษาแบบธรรมชาติ

Herbert Blumer (1969 อ้างถึงใน ชลธิชา ศาสลิกุปต์, 2532 : 47 - 48) กล่าวถึงการ ศึกษปรากฏการณ์ทางสังคมในโลกเชิงประจักษ์ว่าควรศึกษาจากพฤติกรรมหรือการ กระทำของมนุษย์ตามสภาพธรรมชาติที่ เกิดขึ้น และเชื่อว่าสังคมศาสตร์ไม่ควรใช้ตรรก และระเบียบวิธีของวิทยาศาสตร์กายภาพ เพราะประเด็นในการศึกษามีลักษณะที่แตก ต่างกันคือ ธรรมชาติของโลกเชิงประจักษ์ซึ่งปรากฏในสังคมมนุษย์ประกอบด้วย " วัตถุ" (Objects) ที่เป็นผลผลิตจากการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์คือ เป็นผลผลิตของสังคม

เนื่องจากมนุษย์กระทำต่อสิ่งต่าง ๆ จากพื้นฐานการตีความหมายของสิ่งเหล่านั้น ซึ่ง Blumer ได้พัฒนาระเบียบวิธีศึกษาแบบธรรมชาติ (Method of Naturalistic Inquiry) ขึ้นมา เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของโลกเชิงประจักษ์ที่นักสังคมศาสตร์ศึกษาและเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์จึงได้เสนอกระบวนการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นค้นคว้า (Exploration) โดยนักวิจัยต้องเข้าไปคลุกคลีและทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ที่ต้องเข้าไปศึกษาอย่างใกล้ชิดและพัฒนาปรับปรุงแนวความคิดในการศึกษาโดยทำให้แนวคิดเกี่ยวกับปัญหามีความชัดเจนและรัดกุมยิ่งขึ้น ตรวจสอบความคิดพื้นฐานทางทฤษฎีและความสัมพันธ์ของความคิดต่างๆ และข้อมูลเชิงพรรณนาต่าง ๆ ที่จะต้องนำมาวิเคราะห์

2. ขั้นการพินิจสอบสวน (Inspection) เป็นการวิเคราะห์รายละเอียดของข้อมูลที่ได้มาจากการค้นคว้าเพื่อพัฒนาแนวความคิดพื้นฐานทางทฤษฎีและความสัมพันธ์ของแนวคิดต่าง ๆ ที่มีผลการค้นคว้ายืนยันว่ามีความสำคัญต่อประเด็นปัญหาที่ศึกษา ซึ่งประกอบด้วยภารกิจ 2 ประการดังนี้

(1) พัฒนามโนทัศน์

หลักก็คือ ศึกษาตัวอย่างเชิงประจักษ์ต่าง ๆ ที่ถูกชี้แนะจากแนวคิดพื้นฐานที่เราค้นคว้า ซึ่งแต่ละตัวอย่างจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน โดยนำมาวิเคราะห์ ค้นหาคุณสมบัติที่มีลักษณะร่วมกัน เริ่มตั้งแต่การเปรียบเทียบ ตัวอย่างเชิงประจักษ์ที่แตกต่างกันแล้วดึงจุดสำคัญหรือลักษณะร่วมออกมาวิเคราะห์ หลังจากนั้นนำลักษณะไปเปรียบเทียบกับตัวอย่างเชิงประจักษ์อื่น ๆ ต่อไป กระบวนการนี้จะดำเนินไปจนกระทั่งแนวคิดนี้ไม่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของมโนทัศน์อีก ผลก็คือเราจะได้มโนทัศน์เรารู้สึกที่พัฒนาแล้ว

(2) การสร้างข้อเสนอทางทฤษฎี

โดยการเชื่อมมโนทัศน์เร้ารู้สึกเข้าด้วยกัน ต้องแยกแยะความสัมพันธ์ต่าง ๆ ซึ่งได้รับมาในช่วงการค้นคว้าเปรียบเทียบความสัมพันธ์โดยตรวจสอบกับความสัมพันธ์อื่น ๆ จนถึงไม่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแบบความสัมพันธ์ได้อีก

Norman K. Denzin (1970 อ้างถึงใน บงกชมาศ เอกเอี่ยม, 2532 : 58 - 63) ได้เสนอว่า การดำเนินการทางสังคมวิทยา (The Sociological Enterprise) มี องค์ประกอบ 4 ประการคือ

1. ทฤษฎี (Theory) จะประกอบด้วยประพจน์ที่เชื่อมโยงกันชุดหนึ่งนำไปสู่การอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม และมีหน้าที่จัดระเบียบเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์จริงของสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา

2. ระเบียบวิธีวิจัย (Methodology) เป็นแนวทางในการเข้าสู่สิ่งแวดล้อมหรือเข้าไปสัมผัสกับปรากฏการณ์ เพื่อค้นหาลักษณะที่แตกต่างกันของความเป็นจริงทางสังคม ซึ่งอาจทำได้โดยการทดลอง การสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์ หรือวิธีการอื่น

3. การดำเนินการวิจัย (Research Activity) เป็นกระบวนการของการทำกิจกรรมทางทฤษฎีไปสู่การเลือกระเบียบวิธีวิจัยเพื่อใช้ในการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยมักจะตัดสินใจเลือกทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัยตามความเหมาะสมของข้อมูล หรือเนื้อหาของสิ่งที่ต้องการค้นพบจากการศึกษา

4. จินตนาการทางสังคมวิทยา (Sociological Imagination) เป็นกระบวนการ

การสร้างความคิดในการเข้าใจสังคมและส่วนประกอบต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งความคิดดังกล่าวสามารถเปลี่ยนแปลงได้ จินตนาการทางสังคมวิทยาทำให้ผู้วิจัยต้องใช้กระบวนการในหลายรูปแบบเพื่อใช้สนับสนุนความคิดนั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ หลักการทางทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัย ตลอดจนการดำเนินการวิจัยจะต้องได้รับการประเมินในแง่ของจินตนาการทางสังคมวิทยาด้วย

Denzin เรียกการศึกษาวุฒิกรรมมนุษย์ตามสภาพธรรมชาติที่เกิดขึ้นในสถานที่เกิดเหตุการณ์ ซึ่งต้องการศึกษาว่า "การศึกษาวุฒิกรรมนิยมบบธรรมชาติ" (Naturalistic Behaviorism) หมายถึง การผูกพันตนเองเข้ากับการศึกษาโลกของ ชุมชนชาติมนุษย์อย่างมีชีวิตชีวา และทำความเข้าใจโลกเหล่านั้นจากจุดยืนทางทฤษฎีที่มีรากฐานมาจากวุฒิกรรม ภาษาการนิยาม ทักษะคติ และความรู้สึก จากการศึกษาที่พยายามเชื่อมโยงการกระทำทางสังคมที่มีลักษณะปกปิดและเป็นส่วนตัวให้สอดคล้องเกี่ยวพันกับลักษณะที่เปิดเผยสังเกตได้ ซึ่ง Denzin ได้เสนอสมมุติธรรมเบื้องต้นสำหรับการศึกษาวิธีนี้ว่า

1. ความเป็นจริงทางสังคมที่เป็นที่รับรู้และเข้าใจกันนั้น เป็นผลผลิตจากสังคม ซึ่งบุคคลได้ให้ความหมายหรือนิยามดังกล่าวจากการปฏิสังสรรค์ทางสังคม

2. มนุษย์สามารถที่จะสะท้อนภาพของวุฒิกรรมตนเองทางจิตหรือทางความคิดทำให้มีความสามารถในการแต่งรูปแบบทางวุฒิกรรมทั้งของตนเองและคนอื่น ๆ

3. ในตำแหน่งที่บุคคลสวมจุดยืนของตนเอง และใช้จุดยืนนั้นในการพิจารณาหรือตีความหมายของวุฒิกรรมบุคคลอื่น ภายในการปฏิสังสรรค์นั้นจะเกี่ยวข้องกับการใช้สัญลักษณ์ คำ ความหมาย และภาษา ดังนั้นในบางครั้งการ ปฏิสังสรรค์จึงไม่สามารถที่จะทำนายได้

นั่นคือ Denzin เห็นว่า ภายในโลกทางสังคม วัตถุต่าง ๆ ไม่ได้มีความหมายโดยตัวของมันเอง แต่ความหมายของวัตถุขึ้นอยู่กับกรนิยามความหมาย และการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ ซึ่งกระบวนการนิยามวัตถุหรือสถานการณ์สามารถเปลี่ยนแปลงและสร้างค่านิยมอันใหม่ได้ตลอดเวลาจากปรากฏการณ์การปฏิสังสรรค์ เมื่อเป็นเช่นนี้ Denzin จึงเสนอว่าการวิเคราะห์การกระทำของมนุษย์จะต้องสามารถเข้าใจถึงความหมายแห่งการกระทำซึ่งเป็นความหมายในเชิงสัญลักษณ์ที่เกิดขึ้นมาตลอดช่วงของการปฏิสังสรรค์ นอกจากนั้นการทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมที่หลากหลายของบุคคลจากสัญลักษณ์ที่มีความซับซ้อนไม่ว่าจะเป็นคำพูด ภาษา ท่าที การดำเนินชีวิต และรูปแบบการแต่งกาย จะสะท้อนให้เห็นถึงภาพพจน์ (Image) และมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเอง (Conceptions of Self) ของเขา ซึ่งสัญลักษณ์ดังกล่าวเหล่านี้จะถูกนำเข้าสู่กระบวนการปฏิสังสรรค์และการตีความสัญลักษณ์ด้วย

จากสมมุติธรรมและแนวคิดเบื้องต้นดังกล่าว Denzin ได้ให้ประเด็นหลักสำหรับระเบียบวิธีวิจัยตามลักษณะของพฤติกรรมนิยมแบบธรรมชาติ เพื่อใช้วิเคราะห์ความเป็นจริงทางสังคมจากจุดยืนผู้ถูกศึกษา และทำความเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ ภายในกระบวนการปฏิสังสรรค์ดังต่อไปนี้คือ

1. สำหรับการศึกษาวิจัยนั้น เพื่อให้เห็นกระบวนการให้ความหมายและแบบแผนของความสัมพันธ์ต่าง ๆ ระหว่างสัญลักษณ์กับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในการปฏิสังสรรค์ ผู้วิจัยจะต้องนำเอาสัญลักษณ์ และการปฏิสังสรรค์มาเชื่อมโยงกัน
2. ผู้วิจัยจะต้องมองโลกทางสังคม และพิจารณามโนทัศน์ต่าง ๆ จากจุดยืนของผู้ถูกศึกษา โดยเข้าสวมบทบาท ทศนคติ และความคิดของผู้ถูกศึกษามากกว่าที่จะมองโลกจากจุดยืนของผู้วิจัยเอง และในขณะเดียวกันผู้วิจัยก็ต้องรักษาความแตกต่างระหว่างมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับความเป็นจริง ซึ่งได้จากผู้ที่เขากำลังศึกษาเข้ากับมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริงดังกล่าว

3. เพื่อการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างสังคมและพฤติกรรม ผู้วิจัยจะต้องเชื่อมโยงสัญลักษณ์ และการนิยามต่าง ๆ ของผู้ถูกศึกษาเข้ากับความสัมพันธ์ภายในกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อมโนทัศน์ทั้งหลายของเขา
4. การปฏิสังสรรค์ระหว่างกันภายในสังคม จะมีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมและสถานการณ์แต่ละสถานการณ์ ดังนั้นผู้วิจัยจะต้องสังเกตและบันทึกถึงสภาพแวดล้อมเชิงพฤติกรรมในการปฏิสังสรรค์และลักษณะของการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์เฉพาะดังกล่าวที่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างเป็นวิทยาศาสตร์
5. ระเบียบวิธีวิจัยต้องแสดงให้เห็นถึงรูปแบบของพฤติกรรมทั้งในแง่ของความคงที่และในแง่ของกระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลง
6. การทำการวิจัยทางสังคมก็ถือว่าเป็นกระบวนการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์อย่างหนึ่ง เนื่องจากลักษณะนิสัยส่วนตัวของผู้วิจัย การนิยามเกี่ยวกับวิธีการวิจัย ค่านิยม ทักษะ และอุดมการณ์ของผู้วิจัยและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการวิจัยที่เขากระทำต่อสิ่งแวดล้อม โดยผ่านระเบียบวิธีวิจัยที่เขาได้เลือก
7. มโนทัศน์ที่เหมาะสมของการศึกษาวิจัย คือ มโนทัศน์เร้าความรู้สึก (Sensitizing Concepts) ซึ่งเป็นมโนทัศน์ที่มีความยืดหยุ่น ไม่มีลักษณะตายตัวหรือเฉพาะเจาะจง เพื่อใช้เป็นมาตรฐานแน่ชัดในการศึกษา แต่จะให้กรอบแนวคิดต่าง ๆ สำหรับนำไปอ้างอิงและเป็นแนวทางในการเข้าถึงตัวอย่างเชิงประจักษ์ โดยการจัดระบบปรากฏการณ์ทางสังคมที่มโนทัศน์เร้าความรู้สึกครอบคลุมถึงแล้วพยายามหาลักษณะร่วมของปรากฏการณ์นั้นๆ ทั้งนี้สืบเนื่องจากปรากฏการณ์ทางสังคมทั้งหลายมีลักษณะแตกต่างกันออกไป มีความหลากหลายและไม่คงที่ จึงไม่สามารถจะใช้ มโนทัศน์ที่กำหนดปรากฏการณ์ทางสังคมที่แน่นอนได้

จะเห็นว่า ระเบียบวิธีการศึกษาแบบธรรมชาติหรือพฤติกรรมนิยมแบบธรรมชาติเป็นวิธีการที่ผูกพันตนเองเข้ากับ โลกของธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการศึกษาอย่างจริงจัง และพยายามเข้าใจโลกจากจุดยืนของผู้ถูกศึกษา โดยมีรากฐานจากแนวความคิดทางทฤษฎีที่ช่วยในการอธิบายปรากฏการณ์ซึ่งการศึกษาแบบนี้เราต้องตระหนักถึงว่ามนุษย์จะมีความสามารถในการมองสังคมและนิยามความหมายให้กับปรากฏ-การณ์แตกต่างกันไปตามสถานการณ์ เพราะฉะนั้นการกระทำของบุคคลจึงแตกต่างกันไปตามนิยามสถานการณ์ทั้งหลายที่เขาได้กำหนด ดังนั้นการศึกษาเงื่อนไขทางสังคมที่มีผลต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะในครั้ง นี้ จึงนำแนวความคิดระเบียบวิธีการศึกษาแบบธรรมชาติมาใช้ในการศึกษา

3.2 การเลือกสนามและประชากรที่ศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ นั้น แม้ว่ากำลังเป็นเรื่องที่น่าสนใจของสังคมก็ตาม แต่ในการที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ค่อนข้างจะมีปัญหาอย่างมากต่อการที่จะสามารถเข้าไปศึกษา ณ สนามที่เราต้องการจะศึกษาได้ โดยเฉพาะวิธีการศึกษาซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาแบบธรรมชาติที่จะต้องเข้าไปสัมผัสคลุกคลีอยู่กับสังคมภายในของโรงเรียนอาชีวะ ปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญก็คือ ผู้บริหารของโรงเรียนมักจะไม่อนุญาตให้ศึกษา เนื่องจากเกรงว่าจะเป็นที่เสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและภาพพจน์ของโรงเรียนของคน เพราะว่าเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อโรงเรียนโดยตรง ประกอบกับมีเหตุการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะกันอย่างมากในปัจจุบัน จึงทำให้แต่ละโรงเรียนไม่ยอมให้ใครเข้ามาศึกษาในโรงเรียนของตน

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยตระหนักถึงความเหมาะสมของสนามที่จะใช้ในการศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นกรณีศึกษา จึงต้องเลือกสนามที่จะสามารถเป็นตัวแทนที่ดีที่จะสามารถทำให้เราเข้าใจในปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะนี้ได้ สิ่งสำคัญประการแรกของการเป็นตัวแทนในการศึกษานี้คือ จะต้องเป็นโรง

เรียนอาชีวะที่มีประวัติการก่อเหตุทะเลาะวิวาทอยู่เสมอเรื่อยมา และประการที่สอง จะต้องมีการสร้างและระบบความสัมพันธ์ภายในสังคมของโรงเรียนที่จะทำให้เห็นถึงกระบวนการต่าง ๆ ภายในสังคมของเขาเกี่ยวข้องกับก่อเหตุทะเลาะวิวาท แม้ว่าเงื่อนไขภายในบริบทและสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงเรียนจะมีความแตกต่างกันออกไป อันจะทำให้เป็นข้อจำกัดของการศึกษาแบบกรณีศึกษา แต่สิ่งหนึ่งที่สำคัญเป็นอย่างมากที่จะได้จากการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นการทำให้เราสามารถเห็นถึงกระบวนการต่าง ๆ ภายในบริบทและสภาพแวดล้อมของสถาบันว่ามีอิทธิพลอย่างไรต่อโลกทัศน์ การให้เหตุผลและความหมายแก่สิ่งต่าง ๆ ของนักเรียนอาชีวะ ซึ่งทำให้เห็นถึงแบบแผนและกลไกที่นำไปสู่การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของปรากฏการณ์นี้ได้ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงความรู้ความเข้าใจที่ได้จากกรณีศึกษานี้ไปสู่การอธิบายปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะในระดับกว้างได้ อันจะเป็นกุญแจทางความคิดที่จะนำไปสู่การไขปัญหานี้ต่อไปในอนาคต

การเลือกสนามในการศึกษานี้ จึงเป็นการเลือกที่เจาะจง โดยผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่งที่พิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสมเป็นอย่างมากต่อการศึกษา และเริ่มเห็นช่องทางที่จะเข้าไปทำการศึกษา ผู้วิจัยได้รู้จักกับศิษย์เก่าท่านหนึ่งของ โรงเรียนอาชีวะแห่งนี้ และศิษย์เก่าท่านนี้ได้แนะนำให้ผู้วิจัยพบกับอาจารย์ท่านหนึ่งในโรงเรียนอาชีวะนี้ ซึ่งอาจารย์ท่านนี้เป็นผู้ที่มีความสนิทสนมกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทเป็นอย่างดี และรู้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเป็นอย่างดี เพราะท่านเป็นศิษย์เก่าที่นี่ หลังจากที่คุณวิจัยได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและขอเข้ามาทำการศึกษานี้ ซึ่งท่านยินดีให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงวางแผนในการเก็บข้อมูล เมื่อผู้วิจัยเริ่มจะทำการเก็บข้อมูล อาจารย์จึงแนะนำให้ผู้วิจัยไปขออนุญาตกับผู้อำนวยความสะดวกซึ่งเพิ่งย้ายเข้ามารับตำแหน่ง ผู้วิจัยจึงไปขอพบท่านผู้อำนวยความสะดวก ซึ่งผู้วิจัยใช้เวลาอยู่เกือบสองชั่วโมง เมื่อท่านผู้อำนวยความสะดวกเข้ามา อาจารย์จึงกล่าวแนะนำผู้วิจัยให้แก่ท่านผู้อำนวยความสะดวกว่าขอเข้ามาทำการศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ ซึ่งท่านผู้อำนวยความสะดวกกล่าวว่า “เรากำลังแก้ไขปัญหาของเรากันอยู่ คุณอย่ามาทำเรื่องนี้เลย ผมเคยโดนมาแล้ว พวกคุณมาศึกษาแล้วก็ไปเขียนทำให้เราเสียหาย” และ

บอกผู้วิจัยว่า “คุณไปทำเรื่องอื่นที่สร้างสรรค์กว่านี้จะดีกว่า” แม้ผู้วิจัยจะเข้าใจในฐานะที่ท่านเป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบโดยตรงต่อโรงเรียนนี้ ท่านผู้บริหารค่อนข้างจะกล่าวด้วยน้ำเสียงที่มีอารมณ์ และผู้วิจัยยังมีได้ชี้แจงในประเด็นของการศึกษาในครั้งนี้ว่ามีจุดประสงค์เพื่ออะไรและมีมุมมองต่อปรากฏการณ์นี้อย่างไร ซึ่งทำให้แทบจะหมดกำลังใจที่จะศึกษาเรื่องนี้

เมื่อทราบถึงอุปสรรคสำคัญของการที่จะสามารถเข้าไปศึกษาสนามที่เราต้องการจึงทำให้ผู้วิจัยเริ่มหันกลับมามองความเป็นไปได้ของการศึกษาเรื่องนี้โดยวิธีการแบบธรรมชาติ ผู้วิจัยจึงคิดถึงรูปแบบต่าง ๆ ของวิธีการศึกษาที่จะทำให้การศึกษานี้สามารถดำเนินต่อไปได้ ประกอบกับเป็นความโชคดีที่ได้ทราบจากท่านอาจารย์สุภางค์ จันทวานิช ว่าเคยมีโรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่งติดต่อให้ไปช่วยวิจัยเพื่อหาสาเหตุของการก่อเหตุทะเลาะวิวาท แต่ยังไม่ได้ไปวิจัยโครงการนี้ลี้มไปก่อน ผู้วิจัยจึงเริ่มใช้ช่องทางนี้ นำไปสู่สนามที่ใช้ศึกษาโดยติดต่อไปที่โรงเรียนอาชีวะแห่งนี้ ปรากฏว่าความคิดนี้เป็นความคิดของท่านผู้อำนวยการคนเก่าซึ่งตอนนี้ย้ายไปแล้ว อาจารย์ท่านที่เคยเป็นผู้ได้รับให้ดำเนินการเรื่องนี้ จึงแนะนำให้ไปพบท่านผู้อำนวยการคนใหม่ เพื่อชี้แจงถึงความต้องการที่จะเข้ามาศึกษา โดยผู้วิจัยมีโอกาสได้ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ที่จะเข้ามาศึกษา ซึ่งท่านผู้อำนวยการเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่เกิดขึ้น จึงอนุญาตให้ทำการศึกษาได้

โรงเรียนอาชีวะที่ใช้เป็นกรณีศึกษาแห่งนี้ เป็นโรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้งมากกว่าครึ่งศตวรรษแล้ว มีชื่อเสียงในทางวิชาการเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปอีกทั้งมีชื่อเสียงในด้านประวัตการก่อเหตุทะเลาะวิวาทเป็นอย่างดีเช่นกัน ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมและน่าสนใจต่อการศึกษายิ่ง เพราะภายในสังคมของนักเรียนอาชีวะแห่งนี้ จะมีพัฒนาการภายในสังคมที่ยาวนาน ซึ่งจะทำให้มีโครงสร้างและกระบวนการทางสังคมต่าง ๆ เกิดรูปแบบและความสัมพันธ์ที่สามารถพิจารณาได้ชัดเจนขึ้น

หน่วยในการศึกษาครั้งนี้ก็คือ สังคมของนักเรียนอาชีวะแห่งนี้ภายในบริบท และสภาพแวดล้อมของสถาบัน ประชากรที่ศึกษาจึงได้แก่ นักเรียนอาชีวะทั้งหมด ภายในโรงเรียนอาชีวะแห่งนี้ ซึ่งเป็นการพิจารณาในลักษณะภาพรวมของสังคม ๆ หนึ่ง โดยเงื่อนไขสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงก็คือ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะต้องเป็นข้อมูลใน ระดับกว้างที่จะสามารถฉายให้เห็นถึงว่า เป็นแบบแผนและกระบวนการแห่งพฤติกรรม ของคนในสังคมส่วนใหญ่

3.3 บริบทของผู้วิจัยในสนาม

การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน อาชีวะ ถ้าเป็นการศึกษาในลักษณะที่ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลนั้น ค่อนข้างจะ สามารถทำได้สะดวกและไม่ค่อยมีความเสี่ยงต่ออันตรายเท่าใดนัก แต่ในการศึกษา ครั้งนี้ ซึ่งใช้วิธีการศึกษาแบบธรรมชาติ ต้องเข้าไปคลุกคลีและทำความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิด ชิดกับผู้ที่เราศึกษาเพื่อที่จะทำให้สามารถเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ในสายตาและจุดยืนของผู้ที่เรา ศึกษาได้ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ยากที่จะสามารถใช้วิธีการศึกษานี้ ทั้งนี้เนื่องจากว่า ภายใน สังคมของนักเรียนอาชีวะ โดยเฉพาะ โรงเรียนที่มีประวัติการก่อเหตุทะเลาะวิวาทอยู่บ่อย ๆ ย่อมต้องมีโรงเรียนคู่อริหรือศัตรู ซึ่งในความเป็นจริงนั้น ภายในโรงเรียนเหล่านี้ก็จะ มีนักเรียนที่มีเรื่องเป็นคดีความอยู่เกี่ยวกับการทะเลาะวิวาท หรือมีการทำร้ายกันถึงเสียชีวิต ทำให้สังคมภายในอาชีวะไม่ค่อยวางใจต่อบุคคลภายนอก เพราะเกรงว่าจะเป็นการ สอดแนมจากฝ่ายคู่อริหรือการสืบสวนหรือหาข่าวจากพวกตำรวจ ฉะนั้นการที่จะเข้าไป ศึกษาด้วยวิธีการแบบธรรมชาติจึงต้องคำนึงถึงการจะเข้าถึงข้อมูลได้อย่างไร และความ เสี่ยงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากความไม่ไว้ใจต่อบุคคลภายนอก

ผู้วิจัยจึงใช้วิธีที่คิดว่าน่าจะดีที่สุดของการเข้าไปศึกษา โดยการเปิดเผยตัว ผู้วิจัยว่าเป็นใคร มาจากไหน ต้องการเข้ามาทำการศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์อะไร และสิ่ง สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ เราต้องอธิบายให้เขาเข้าใจว่าการศึกษานี้แตกต่างจาก

การศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทที่ผ่านมาอย่างไร มีมุมมองอย่างไร ซึ่งเน้นถึงว่าเราต้องการเข้าใจพวกเขาโดยสายตาแบบพวกเขาเองจริง ๆ มิใช่เหมือนกับมุมมองที่ผ่านมาของสังคมที่มองว่าเขาเป็นคนเกเร มีปัญหาจึงทำให้มี พฤติกรรมก่อเหตุทะเลาะวิวาท ซึ่งเป็นการมองจากสายตาของคนนอก ผู้วิจัยต้องแสดงจุดยืนทางความคิดในการศึกษาครั้งนี้ให้เขาเข้าใจหรือพูดง่าย ๆ ก็คือ เราต้องให้เขาเห็นว่าเป็นการศึกษาที่จะเอาใจเราไปใส่ใจเขาอย่างจริงจังใจที่สุด เพราะที่ผ่านมานั้นเป็นการอธิบายแบบคนอื่นพูดแทนพวกเขาหมด แต่ครั้งนี้จะเป็นการอธิบายที่ตัวเขาเองจะได้เป็นคนอธิบายเอง โดยผู้วิจัยเป็นเพียงผู้ถ่ายทอดแทนเท่านั้น

หลังจากผู้วิจัยได้รับอนุญาตจากท่านผู้อำนวยการให้สามารถเข้าไปศึกษาได้ แล้ว ผู้วิจัยจึงเริ่มวางแผนในการไปคลุกคลีกับนักเรียนว่าจะทำอะไรจึงจะสามารถได้รับความร่วมมือจากนักเรียนซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่จะให้ข้อมูลในการศึกษานี้ โดยผู้วิจัยได้รับการดูแลจากอาจารย์ 2 ท่าน ซึ่งเคยได้รับหน้าที่ให้เป็นผู้ติดต่อขอให้ทางฝ่ายอาจารย์จากจุฬาฯ ไปช่วยวิจัยเชิงคุณภาพที่โรงเรียนแห่งนี้ จึงได้ใช้ช่องทางนี้ให้อาจารย์เป็นผู้แนะนำผู้วิจัยกับนักเรียน ผู้วิจัยจึงพิจารณาว่า จะให้อาจารย์คนใดในสองท่านนี้เป็นผู้แนะนำ เมื่อผู้วิจัยพูดคุยเกี่ยวกับการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนที่นี่ ทำให้สังเกตเห็นว่า อาจารย์ทั้งสองท่านมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมาก และสามารถมองเห็นว่า อาจารย์ท่านหนึ่งค่อนข้างจะมีความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยจะดีกับนักเรียน ส่วนอีกท่านหนึ่งมีความสนิทสนมและเข้าใจนักเรียนเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงเข้าทางช่องทางอาจารย์ที่มีความสนิทสนมกับนักเรียนเป็นอย่างดี (ซึ่งผู้วิจัยมาทราบหลังจากที่ได้เข้าไปศึกษาแล้วว่า ถ้าผู้วิจัยให้อาจารย์อีกท่านหนึ่งแนะนำตัว ก็จะไม่ได้รับความร่วมมือและความไว้วางใจจากนักเรียนเหล่านี้ เนื่องจากเป็นอาจารย์ที่ค่อนข้างจะไม่เป็นที่ยอมรับของนักเรียน)

บริบทของผู้วิจัยในสนามจึงเป็นไปในลักษณะที่เปิดเผยว่าเป็นนักศึกษา ต้องการจะมาทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทนี้ โดยอาศัยความจริงใจและเปิดเผยทุกอย่างว่าจะศึกษาในลักษณะแบบใด ประกอบกับได้รับการ

แนะนำจากอาจารย์ที่เป็นที่รักใคร่เคารพนับถือและเป็นทีไว้วางใจของนักเรียนท่านนี้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงนักเรียนได้สะดวก และสามารถลดความไม่ไว้วางใจตัวผู้วิจัยได้ส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการเข้าถึงประชากรที่ต้องการศึกษาเท่านั้น แต่สิ่งสำคัญที่จะสามารถทำให้การวิจัยดำเนินต่อไปได้คือ จะทำอย่างไรที่จะทำให้ผู้ที่เราศึกษาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลต่าง ๆ อย่างแท้จริง เพราะโดยทั่วไปแล้วนักเรียนของโรงเรียนแห่งนี้มักจะคุ้นเคยต่อการที่มีคนมาขอสัมภาษณ์หรือทำการศึกษา เช่น มีนักสื่อข่าวของหนังสือพิมพ์มาสัมภาษณ์ หรือนักจัดรายการวิทยุเชิญไปสัมภาษณ์ในรายการวิทยุ หรือการกรอบแบบสอบถามต่าง ๆ ของผู้ที่ทำการศึกษารื่องการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ ฯลฯ ซึ่งนักเรียนเหล่านี้มักจะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้ที่มาทำการศึกษาพวกเขา โดยเห็นว่าสุดท้ายก็จะสรุปถึงความไม่ดีของพวกเขาและวิธีการนำเสนอเผยแพร่ต่อสังคมก็มักจะมีคามโน้มเอียงว่าพวกเขาเป็นตัวต้นเหตุของปัญหาการทะเลาะวิวาท การให้ข้อมูลต่าง ๆ ของพวกเขาก็จะเป็นไปในลักษณะที่ค่อนข้างระมัดระวัง สิ่งใดที่บอกได้ก็จะบอกสิ่งใดที่เป็นเรื่องเปิดเผยไม่ได้หรือไม่อยากให้อีกก็จะไม่บอก

กว่าที่ผู้วิจัยจะสามารถใกล้ชิดและคลุกคลีกับนักเรียนเหล่านี้ จนได้รับการยอมรับและได้ข้อมูลทั้งหลายของการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องใช้เวลา ความจริงใจ และการวางตัวที่สอดคล้องในบริบทของการศึกษาสังคมวัยรุ่นอย่างพวกเขา หรือพูดง่าย ๆ ก็คือ “ต้องทำตัวเข้ากับพวกเขาให้ได้อย่างธรรมชาติ และเอาใจซื่อใจพวกเขา” มีหลายคนในตอนแรกไม่ไว้วางใจผู้วิจัยและมีการวางแผนกันว่าจะทำร้ายผู้วิจัย เพราะคิดว่าเป็นพวกสายของตำรวจปลอมเข้ามาหรือไม่ชอบใจที่เข้ามาวุ่นวายในสังคมของเขา แต่เมื่อเวลาผ่านไปผู้วิจัยเริ่มสนิทกับพวกเขาบางคนและเห็นว่าผู้วิจัยสามารถคบได้ ทำให้มีพวกเขาบางคนออกตัวให้ผู้วิจัยว่า “พี่เขาไม่มีอะไรหรอก คบได้ ไม่มีพิษมีภัย เขามาทำการศึกษารื่องนี้จริง ๆ” ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำการศึกษาคบได้และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก่อนที่จะสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้นั้น ต้องมีความเข้าใจในปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทที่เกิดขึ้นในสังคมไทยเสียก่อนว่ามีประวัติความเป็นมาและพัฒนาการอย่างไร มีกระบวนการมองและการแก้ปัญหาที่ผ่านมานั้นเป็นอย่างไร เพื่อที่จะทำให้เราสามารถมองปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทได้อย่างชัดเจนและรัดกุม เพราะบริบทเหล่านี้ย่อมมีความเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์นี้ ฉะนั้นในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ โดยรวบรวมข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงภาพรวมและความเป็นจริงที่เกิดขึ้น อันจะทำให้เกิดความคิดพื้นฐานและเห็นถึงความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เราจะต้องเก็บข้อมูล

จากแนวความคิดวิธีการศึกษาแบบธรรมชาติที่เน้นถึงการพิจารณาโลกสังคมและมนุษย์ต่าง ๆ จากจุดยืนของผู้ถูกศึกษา ทำให้ผู้วิจัยต้องยึดถือความเป็นกลาง ไม่มีอคติต่อโลกทัศน์ใด ๆ โดยการสวมบทบาททัศนคติและความคิดของผู้ที่เราจะศึกษาในจุดยืนของเขาให้ได้ เงื่อนไขสำคัญที่จะนำไปสู่จุดนี้ได้ ผู้วิจัยจะต้องสามารถนำ ตนเองเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งภายในสังคมของผู้ถูกศึกษาได้อย่างแนบแน่นและเพียงพอที่จะมองเห็นถึงความเป็นไปต่าง ๆ ภายในสังคมของผู้ถูกศึกษา

กระบวนการที่ใช้ในการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ของการศึกษานี้ จะเป็นลักษณะที่เน้นถึงความเป็นธรรมชาติของสังคมที่ดำเนินอยู่ภายในบริบทของผู้ถูกศึกษา โดยการใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์จะเป็นในลักษณะของการพูดคุยสนทนาโดยแทรกอยู่ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดเวลาที่ผู้วิจัยร่วมปฏิบัติสังสรรค์กับผู้ถูกศึกษา ไม่มีการใช้เทปเสียงมาบันทึกหรือการจดข้อมูลลงในกระดาษ ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมการวิจัยภายในบริบทของผู้ที่ถูกศึกษา ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความจริงใจเพื่อไม่ให้ผู้ที่เราศึกษาเกิดความรู้สึกระแวงหรือระแวงว่าจะเกิดผลเสียหายต่อตนเองในภายหลัง และยังเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งการคบหากันมากกว่าจะจ้องมาศึกษาพวกเขาอย่างเดียว

ระยะเวลาที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาภาคสนามในบริบทภายในสังคมของเขาเป็นระยะเวลา 2 เดือน คือ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม 2538 ซึ่งเป็นเดือนสุดท้ายที่เขาจบการศึกษา ผู้วิจัยมีความสนิทสนมกับพวกเขาหลายคน ทำให้มีการติดต่อคบหากันเรื่อยมาจนปัจจุบัน โดยการพูดคุยกันทางโทรศัพท์หรือการพบปะกัน และเป็นประโยชน์ในด้านข้อมูลอย่างมาก เนื่องจากเมื่อผู้วิจัยไม่เข้าใจในข้อมูลหรืออยากรู้ข้อมูลในรายละเอียดก็สามารถที่จะติดต่อสอบถามได้ ในช่วงระยะเวลาที่เข้าทำการศึกษาภาคสนามผู้วิจัยจะเข้าไปที่โรงเรียน (สนาม) เกือบทุกวัน โดยเข้าไปในช่วงเวลาบ่ายหรือเลิกเรียน ซึ่งผู้วิจัยจะทราบถึงเวลาที่เหมาะสมที่จะสามารถคบหากับพวกเขาได้ ส่วนใหญ่แล้วสถานที่ที่ผู้วิจัยเข้าร่วมปฏิสังสรรค์ก็คือ ในโรงอาหาร ห้องชมรมกิจกรรม โต๊ะนั่งหน้าสนาม และร้านเหล้าในตลาดที่อยู่ติดกับโรงเรียน

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจะเป็นในลักษณะที่เน้นความเข้าใจในระบบสังคมของเขาในจุดยืนของผู้ถูกศึกษา โดยการนำกรอบแนวความคิดการปฏิสังสรรค์มาเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงกระบวนการปฏิสังสรรค์ที่เกิดขึ้นภายในสังคมว่ามีผลต่อการเกิดอัตตะมโนทัศน์ของบุคคล และการสร้างบทบาทตามตัวตนของบุคคลหรือไม่อย่างไร มองถึงโลกทัศน์ ความรู้สึกนึกคิด การให้ความหมายต่อวัตถุและการตีความสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของพวกเขามีลักษณะเป็นอย่างไร ซึ่งจะสามารถสังเกตเห็นได้จากสิ่งต่าง ๆ ที่พวกเขาแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น พฤติกรรม ภาษา ท่าทางการแต่งกาย กิจกรรม ฯลฯ

สำหรับความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้ซึ่งเป็นการศึกษาแบบเชิงคุณภาพอย่างหนึ่ง จะขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะเข้าถึงประชากรที่ศึกษาตามเป้าหมายและได้ข้อมูลระดับลึกได้อย่างไร ซึ่งจากการที่ได้คลุกคลีใกล้ชิดกับกลุ่มประชากรที่เราศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตและอาศัยความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้ที่เราศึกษา ทำให้สามารถที่จะพิจารณาและใช้การตรวจสอบข้อมูลตลอดเวลาที่ทำการศึกษา โดยการนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบซึ่งกันและกัน และในบางครั้งผู้วิจัยก็จะตรวจสอบข้อมูลจากหลาย ๆ คน ซึ่งจะทำให้ทราบถึงความถูกต้องของข้อมูลที่ได้มา สิ่ง

สำคัญที่สุดของข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ จะอยู่ที่ความสามารถในการนำเสนอภาพหรือบริบทแห่งวิถีชีวิตของนักเรียนอาชีวะที่มีความเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทได้อย่างไร เพราะข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะมีปริมาณมากและหลากหลาย อันจะเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความน่าเชื่อถือประการสำคัญ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการศึกษา

กระบวนการเกิดความรู้ความเข้าใจของการศึกษาปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะนี้ สิ่งที่เป็นหลักสำคัญก็คือ เราต้องสามารถที่จะเข้าถึงโลกและสังคมของพวกเขาในจุดยืนของเขาให้ได้ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการแห่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นทั้งหลายของพวกเขา ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาครั้งนี้ เหตุการณ์ย่อย ๆ ทั้งหมดที่เกิดขึ้นภายในบริบทและสภาพแวดล้อมของสถาบันนี้ ย่อมแสดงให้เห็นถึงการให้ความหมายต่อวัตถุประสงค์และการตีความสถานการณ์ต่าง ๆ ของเขา เราจะต้องหาความหมายจากข้อมูลจากเหตุการณ์ย่อย ๆ ทั้งหมดนี้ให้ได้ โดยการตีความเพื่อที่จะดึงความหมายออกจากข้อมูลเพื่อนำมาสร้างเป็นภาพรวมทั้งหมดให้เห็นถึงแบบแผนและกลไกที่นำไปสู่การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาท และสร้างข้อสรุปด้วยวิธีการอุปนัย (Inductive Approach)

การนำเสนอผลการศึกษา จะนำเสนอภาพรวมของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยว่ามีความเป็นมาและพัฒนาการอย่างไร บริบทของปรากฏการณ์ ข้อมูลและสถิติ ทิศนะของสังคมต่อสาเหตุ และมาตรการแก้ปัญหาที่ผ่านมาเป็นอย่างไร เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาก่อน แล้วจึงนำเสนอการศึกษากรณีโรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่งและผู้วิจัยได้เข้าไปทำการศึกษา จะใช้วิธีการพรรณนาเพื่อให้เห็นภาพของรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในสังคมอาชีวะแห่งนี้ ภาพที่นำเสนอจะเป็นข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน ข้อมูลด้านการก่อเหตุทะเลาะวิวาท และข้อมูลด้านการแก้ปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาท จากนั้นจะเป็นการวิเคราะห์ถึงเงื่อนไขภายในบริบทและสภาพแวดล้อม

ล้อมของสถาบันนี้ มีกระบวนการทางสังคมวัฒนธรรมที่ทำให้เกิดเงื่อนไขที่นำไปสู่การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของการก่อเหตุทะเลาะวิวาทได้อย่างไร

บทที่ 4

ภาพรวมของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาท

เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ในส่วนนี้จึงเป็นการนำเสนอภาพรวมของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น อันจะทำให้เกิดมิติในการมองปรากฏการณ์นี้ได้ชัดเจนขึ้น โดยจะนำเสนอในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

4.1 ประวัติความเป็นมา

จุดเริ่มต้นของการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาในสังคมไทยเริ่มมาจากการแข่งขันกีฬานักเรียน ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีการแข่งขันกีฬานักเรียนเป็นประจำทุกปี ได้มอบหมายให้กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบในการแข่งขัน โดยเน้นเรื่องการมีน้ำใจนักกีฬา (Sporting Spirit) เป็นสำคัญ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องแต่การแข่งขันกีฬาในระยะแรก ๆ ยังไม่บรรลุนจุดประสงค์เท่าที่ควรนัก โดยเฉพาะนักเรียนที่เกรและมักอยู่ในกลุ่มผู้แพ้ มักชอบก่อเหตุทะเลาะวิวาทหลังจากเสร็จสิ้นการแข่งขัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการชกต่อยกัน

จากสถิติการกระทำผิดของนักเรียนนักศึกษาและเยาวชน ระหว่าง พ.ศ.2499 - 2509 ตามพระราชบัญญัติการควบคุมเด็กและนักเรียน พ.ศ. 2481 ปรากฏว่า ร้อยละ 92 ส่วนใหญ่เป็นความผิดประพฤตินไม่เหมาะสมแก่สภาพและวัย เป็นต้นว่า เทียวเร่ร่อนในที่สาธารณะสถานในขณะเวลาเรียน แต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการและของสถานศึกษา เช่น ไว้ผมยาว ปล่อยชายเสื้อ สูบบุหรี่ ดื่มสุราและของมึนเมา เล่นการพนันเล็ก ๆ น้อย ๆ เข้าไปในสถานบริการซึ่งต้องห้าม ประพฤติโน้มเอียงในทำนองชู้สาว เป็นต้น ส่วนอีกร้อยละ 8 เป็นการกระทำผิดมีลักษณะเป็นอาชญา

กรรม เช่น ลักขโมย เล่นการพนัน และทำร้ายร่างกาย ซึ่งผู้ชายกระทำผิดมากกว่าผู้หญิง ในอัตราส่วน 10 : 1 (กรมพลศึกษา, 2526 : 1 - 2)

แม้ว่าการก่อเหตุทะเลาะวิวาทในระยะนี้จะมีไม่มากนัก แต่เราสามารถเห็นภาพของการตีกันได้จากหนังสือเส้นทางมาเฟีย (สุริยัน ศักดิ์ไชสง, 2532 : 19 - 20) ซึ่งมีการตีกันที่สนามกีฬาแห่งชาติโดยเป็นการแข่งขันฟุตบอลคู่ชิงชนะเลิศสายอาชีพ

“จากการร่วมแรงร่วมใจของพวกเรา คีกรั้งนี้เราสยบได้เวลาสั้น ๆ และสามารถกันสาว ๆ อาชีวะให้ลงจากอัฒจันทร์อย่างปลอดภัย ด้วยทว่าเรื่องไม่ยุติลงง่าย ๆ เพราะตลอดแนวถนนโดยรอบสนามกีฬา (ชั้นใน) ชาวเฟื่องกำลังไล่ชกไล่ตีกันให้พล่าน ตำรวจสามารถจับกุมนักศึกษาได้ 69 คน ซึ่งท่านหัวหน้าคณะปฏิวัติ พล.อ.สฤษดิ์ ธนะรัชต์ จะมาดูแลหน้าพวกเราด้วย เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด อาจารย์ฝ่ายปกครองได้เข้าพบท่านอธิบดีกรมอาชีวศึกษาซึ่งได้เข้าพบรัฐมนตรีแล้ว ที่ประชุมได้ลงความเห็นให้นักศึกษาที่ถูกจับกุมตัว สละสิทธิ์ทางการศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้ได้ศึกษาต่อยังวิทยาลัยอื่นตามประสงค์...”

ประวัติการก่อความไม่สงบของนักเรียนนักศึกษาในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2509 เป็นต้นมา มักจะไม่ได้เกิดจากแรงกระตุ้นทางการเมือง หรือเกิดจากความขัดแย้งระหว่างแนวความคิดทางการเมืองเพราะพวกเขาได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีความรู้ลึกว่า อายุยังน้อยหรือเล็กเกินไป ยังไม่พร้อมที่จะรับผิดชอบทางการเมือง ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่า ไม่มีการขัดแย้งทางกลุ่มการเมืองในประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมา เนื่องจากประเทศไทยมีการปกครองโดยรัฐบาลทหาร หรืออาจกล่าวได้ว่า สภาพโครงสร้างที่จะก่อให้เกิด ความไม่สงบของนักเรียนนักศึกษาในประเทศไทย มีผลมาจากลักษณะทางการเมือง เศรษฐกิจ หรือศาสนเป็นไปได้อย่าง แต่ความไม่สงบอาจเกิดจากระบบการศึกษาซึ่งมีแนวโน้มเป็นไปได้มากกว่า ซึ่งจะสังเกตเห็นได้จาก การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาไทยเกิดขึ้นเฉพาะในเมืองหลวงคือ กรุงเทพมหานคร และมักเกิดขึ้นในสนามกีฬาหรือบริเวณใกล้เคียง (กรมพลศึกษา, อ้างแล้ว : 2)

แต่เหตุการณ์ทางการเมืองครั้งประวัติศาสตร์ในการเรียกร้องประชาธิปไตยของไทย พ.ศ. 2516 ซึ่งนำโดยขบวนการนักศึกษาปัญญาชนทั้งหลาย ทำให้นักเรียนนักศึกษาทั้งหลายได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เช่น นักศึกษาจากวิทยาลัยเทคนิคอาชีวะซึ่งเรียกตัวเองว่า “หน่วยกล้าตายเสียเหลือ” ซึ่งเป็นแนวหน้าหรือหัวใจของพวกเขาประท้วงเดินขบวน เด็บบางคนก็ถือไม้กระบอง เหล็ก ก้อนหิน ระเบิดขวดเป็นอาวุธ เหตุการณ์ในครั้งนั้นขบวนการนักศึกษาได้รับชัยชนะในการเรียกร้องประชาธิปไตย ทำให้เกิดการนำเอาพลังของนักเรียนนักศึกษามาใช้ในทางการเมือง เช่น เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ในเดือนตุลาคม 2519 ตอนนี้องค์กรฝ่ายขวาเป็นที่นิยมอย่างรวดเร็ว กลุ่ม “กระทิงแดง” กลุ่ม “ลูกเสือชาวบ้าน” หรือ กลุ่ม “นวพล” ได้ออกโฆษณาชวนเชื่อให้ยึดมั่นในวัฒนธรรมของเดิมที่ดีและยึดมั่นในองค์พระมหากษัตริย์ในประชาชาติและศาสนา และทุกกลุ่มก็ดึงดูดผู้ติดตามที่จะต่อต้านการเคลื่อนไหวพวกฝ่ายซ้ายได้จำนวนมาก นักศึกษาจากวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวะเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มนี้ ดังนั้นพวกหัวใจของ 14 ตุลาคม 2516 ตอนนี้อยากกลายเป็นพลังต่อต้านเป้าหมายของพวกเขาที่อยู่ในสถาบันสูงกว่าและที่เคยเป็นเพื่อนร่วมศึกในครั้งหนึ่ง แต่ไม่ได้หมายความว่านักศึกษาเทคนิคทั้งหมด หรือแม้แต่ส่วนใหญ่จะเป็นฝ่ายขวาจัดตามที่หนังสือพิมพ์และประวัติศาสตร์ยุคนี้ให้นัยข้อเท็จจริงแล้วนักศึกษาจำนวนมากไม่ได้เป็น และสำหรับผู้เข้าร่วมในสมาชิกกลุ่ม เช่น กลุ่มกระทิงแดงนี้ ส่วนใหญ่ก็เป็นพวกที่ถูกไล่ออก หรือพวกที่จบแล้วหรือหางานไม่ได้ ซึ่งสมาชิกจำนวนมากไม่ใช่ศึกษาเสียด้วยซ้ำ แต่เป็นเด็กข้างถนนที่ไม่มีงานทำหรือพวกนักเลงในสลัม กลุ่มเหล่านี้ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนและรับคำสั่งจากนายทหาร (ศุภนิติ พลาญกุล, 2537: 374) ทำให้เห็นถึงการนำเอาขบวนการนักศึกษามาใช้ประโยชน์ในทางการเมืองซึ่งส่วนใหญ่แล้ว มักจะเป็นการก่อความไม่สงบต่าง ๆ เช่น เดินขบวนประท้วงต่อต้านอุดมการณ์ทางการเมืองบางอย่าง รวมถึงการสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ทางการเมือง ฯลฯ เป็นต้น เป็นลักษณะที่มีความเกี่ยวพันในทางการเมือง ซึ่งมีใช้การก่อเหตุทะเลาะวิวาทกันระหว่างนักเรียนนักศึกษาอย่างธรรมดา

ภาพสะท้อนถึงเหตุการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาจากหนังสือเพื่อเยาวชนที่รัก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2518) ซึ่งเป็นการรวมบทความที่ใช้ออกอากาศทางสถานีวิทยุศึกษา มีดังนี้

- บทความเรื่อง “รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย” ของอภิชาติ เสรณีวิชัยกิจการ ซึ่งออกอากาศเมื่อวันอังคารที่ 10 กันยายน 2517 “เหตุการณ์ยุ่งยากต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เหตุการณ์ที่นักเรียนตีกัน มีการยิงกัน ขว้างระเบิดกัน และเผาอาคารของโรงเรียนจนเกิดความเสียหายวอดวาย ถ้าตีค่าทรัพย์สินที่ถูกเผาเสียหายเป็นเงินนั้น ย่อมกระทำไม่ได้ไม่ยากนัก แต่ชีวิตคนที่สุดสูญเสียไปนั้นจะตีค่าเป็นเงินย่อมไม่ได้อย่างแน่นอน...”

- บทความเรื่อง “อย่าตีกัน จงสร้างสรรค์สามัคคี” ของ สวัสดิ์ สุวรรณ-อักษร ซึ่งออกอากาศเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 26 มิถุนายน 2518” การทะเลาะวิวาทและทำร้ายซึ่งกันและกันด้วยอาวุธ เช่น ไม้ มีด และระเบิดขวด เป็นต้น อันทำให้เกิดความเดือดร้อนวุ่นวาย บางครั้งเป็นผลให้ร่างกายพิการหรือเสียชีวิตลงอย่างน่าอนาถ ไม่เฉพาะแต่ในหมู่นักเรียนด้วยกันเท่านั้น แต่กระทบกระเทือนไปถึงชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนทั่วไป ซึ่งตกเป็นเหยื่อเคราะห์ร้ายด้วย...”

บทความทั้งสองสะท้อนให้เห็นถึงเหตุการณ์ของการก่อเหตุทะเลาะวิวาทนั้นมีสาเหตุมาจากการแข่งขันกีฬา ซึ่งเป็นประเด็นหลักของการตีกันในยุคสมัยนี้ ส่วนในประเด็นอันนั้นอาจมาจากรื่องส่วนตัวในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งเมื่อมีเหตุการณ์การตีกันระหว่างโรงเรียนคู่ริเดิม ๆ ป่อยครั้ง ก็จะนำไปสู่ความรู้สึกที่เป็นคู่ริกันระหว่างโรงเรียน

จุดเริ่มแรกของการสร้างประเพณีการตีกันแบบเป็นศัตรูคู่ริประจำของ

โรงเรียนนั้น น่าจะเป็นการทะเลาะวิวาทของโรงเรียนปทุมวันกับอุเทนถวาย ซึ่งทำให้เกิดการแบ่งฝ่ายของอาชีวะออกเป็นช่างกลกับช่างก่อสร้าง มูลเหตุดั้งเดิมเกิดจากการแข่งขันกีฬาบุคคลในประมาณปี 2511 - 2512 ที่สนามกีฬาแห่งชาติ การทะเลาะวิวาทในครั้งนั้นเป็นเหตุการณ์ที่รุนแรงมาก มีการใช้ระเบิดขวดขว้างปาใส่กัน และมีการระดมกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวนมากมาระงับเหตุ มีการขนย้ายนักศึกษาออกคนละประตู ซึ่งในช่วงนั้นบ้านเมืองอยู่ภายใต้กฎอัยการศึกมีการปกครองแบบเผด็จการ บ้านเมืองมีความสงบพอสมควร การยกพวกตีกันหรือประท้วงเป็นสิ่งที่ประชาชนไม่คุ้นเคย เพราะฉะนั้นเหตุการณ์และความรุนแรงที่เกิดขึ้น แม้จะไม่ใช่ความเสียหายทางด้านชีวิตและทรัพย์สินมากนัก แต่ในแง่ของการรับรู้ของเหตุการณ์ของประชาชนถือได้ว่าเป็นเรื่องใหญ่ ซึ่งมีผลทำให้เกิดการแบ่งพวกนักเรียนอาชีวะออกเป็น 2 พวกทันทีคือ พวกนักเรียนอุเทนถวาย เรียกว่า “ช่างก่อสร้าง” และพวกนักเรียนปทุมวัน เรียกว่า “ช่างกล” (เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว, 2533 : 4)

4.2 พัฒนาการ

เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปอันเนื่องมาจากการพัฒนาและรับเอาวัฒนธรรมแบบตะวันตกและเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาในสังคมไทย ทำให้เกิดความเจริญขึ้นอย่างมากมายที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะในเมืองหลวงกรุงเทพมหานคร เช่นเดียวกับบริบทของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตทั้งในด้านรูปแบบ วิธีการ และสถานที่ที่มักจะเกิดเหตุทะเลาะวิวาท

ความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดในปัจจุบันคือ มูลเหตุของการก่อเหตุทะเลาะวิวาทมักจะไม่ได้เกิดมาจากสาเหตุของการแข่งขันกีฬาเหมือนเช่นในอดีต ส่วนใหญ่แล้วโรงเรียนที่มีประวัติของการก่อเหตุทะเลาะวิวาทนั้นจะไม่ส่งเสริมกิจกรรมในด้านนี้ เพราะเกรงว่าเมื่อส่งไปแข่งขันแล้วจะทำให้เกิดการก่อเหตุทะเลาะวิวาทขึ้น แต่รูปแบบวิธีการและสถานที่ของการเกิดเหตุที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จะมีลักษณะที่มีพัฒนาการตาม

บริบทของความเจริญที่เกิดขึ้นในสังคม เรามักจะพบเห็นการรวมกลุ่มกันของนักเรียนตามห้างสรรพสินค้าใหญ่ ๆ ที่มีความเจริญและวัฒนธรรมแบบตะวันตกต่าง ๆ มากมายจะเป็นที่ซึ่งมีทุก ๆ อย่างที่ตอบสนองความต้องการของวิถีชีวิตแบบวัยรุ่นสมัยใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการพบปะหรือการหาความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อกลุ่มนักเรียนมารวมตัวกันซึ่งมีหลายสถาบันทำให้เกิดการเขม่นกัน และนำไปสู่การก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือมักจะเกิดขึ้นตามเวทีคอนเสิร์ตประเภทร็อกหรือเพลงเพื่อชีวิตเพราะจะเป็นที่รวมของนักเรียนวัยรุ่นทั้งหลาย โดยเฉพาะผู้ชายซึ่งมักจะมาดูการแสดงเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ

ในด้านของรูปแบบและวิธีการของการก่อเหตุทะเลาะวิวาทก็เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งในอดีตการทะเลาะวิวาทมักจะเป็นการทำร้ายกันด้วยอาวุธ เช่น ไม้ตี เหล็กมีด ระเบิดขวด หรือสิ่งต่าง ๆ ที่สามารถใช้เป็นอาวุธได้ เป็นการทำร้ายและต่อสู้กันในลักษณะของการตะลุมบอน การใช้อาวุธปืนยังไม่ค่อยแพร่หลายเท่าไรนัก แต่ในปัจจุบันการทำร้ายกันนั้นมักจะใช้อาวุธปืนเป็นส่วนมาก ทำให้เหตุการณ์การตีกันแต่ละครั้งมักจะมีผู้เสียชีวิตหรือบาดเจ็บสาหัส ซึ่งความแตกต่างที่เห็นได้ชัดจึงเป็นลักษณะของความรุนแรงของวิธีการที่ใช้ที่มีประสิทธิภาพของการทำร้ายกันมากกว่าในอดีต และรูปแบบของการทำร้ายกันนั้นก็มิได้คำนึงถึงว่าจะเกิดลูกหลงไปโดนคนอื่นที่มิได้มีส่วนเกี่ยวข้อง และมักจะเป็นสถานที่สาธารณะที่มีผู้คนมากมายไม่ว่าจะเป็นตามป้ายรถเมล์ หรือแม้กระทั่งบนรถโดยสารประจำทาง ดังจะเห็นจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งสะท้อนภาพได้เป็นอย่างดี ดังนี้

- นักเรียนอาชีวะจำนวนหนึ่งได้ขึ้นรถเมล์หลังเลิกเรียนอยู่ที่ป้ายหน้าโรงเรียน มีนักศึกษาจ้จกรยานยนต์ไล่เสื่อซ้อปแบบนักศึกษา 2 คนมาจอดแล้วชักอาวุธปืนลูกซองออกมายิงไล่ 2 นัด แล้วประกาศว่าเป็นนักศึกษาอาชีวะแห่งหนึ่ง มีผู้ได้รับบาดเจ็บ 6 คน (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ 14 กรกฎาคม 2538)

- นักเรียนอาชีวะย่านบางจาก ถูกยิงด้วยปืนขนาด .22 เข้าที่บริเวณไหล่

กระสุนทะลุตัดนิ้วหัวใจ สำหรับคู่อริแย่งกันหลบหนี จากการสอบสวนได้ความว่า ก่อนเกิดเหตุนักเรียนอาชีวะกลุ่มหนึ่งได้นั่งรถเมล์พร้อมเพื่อน 6 คน ได้มีนักเรียนกลุ่มของผู้ตายประมาณ 10 กว่าคน นั่งรถเมล์สาย 25 ผ่านมา ได้ตะโกนคำ ทำให้เกิดการค่าตอบโต้ไปทำให้กลุ่มผู้ตายไม่พอใจ กระโดดลงจากรถไล่ทำร้าย ทำให้ 2 ฝ่ายเกิดการตะลุมบอนกันขึ้น ซึ่งต่อมามีเสียงปืนดังขึ้น 1 นัด ทำให้มีผู้ตาย 1 คน (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 14 กรกฎาคม 2538)

- ที่ทำน้ำเทศบาลนนทบุรีพบนักเรียนอาชีวะ 2 สถาบัน จำนวน 21 คน จับกลุ่มจะก่อเหตุทะเลาะวิวาท ดำรวจจึงเข้าตรวจค้นพบมีคปลายแหลมและระเบิดพลาสติก 3 ลูก จึงดำเนินการตักเตือนและเรียกผู้ปกครองมารับตัวกลับบ้าน (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 18 สิงหาคม 2538)

- นักเรียนอาชีวะยิงปืนใส่รถโดยสารเล็ก ถูกกระเป๋ารถเมล์ตาย เหตุเกิดจากมีนักเรียนอาชีวะนั่งมาในรถเต็มคันและเล่นเข้ามาจะจอดที่ป้ายรถ ซึ่งมีนักเรียนอาชีวะกลุ่มหนึ่งประมาณ 5 คน โบกให้หยุดรถ นักเรียนที่อยู่บนรถตะโกนบอกไม่ต้องหยุดรถเพราะเกรงว่าจะมาทำร้ายพวกตน ทำให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวไม่พอใจใช้ขวดและไม้ขว้างปาใส่รถและใช้ปืนยิงใส่รถ 1 นัด แต่กระสุนปืนไปถูกกระเป๋ารถเมล์ตาย (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ 26 สิงหาคม 2538)

- นักเรียนอาชีวะตีกัน และยิงปืนลงมาจากรถเมล์ถูกลูกหลงเป็นชาย เหตุเกิดที่หน้าห้องอาหารใกล้ซีคอนสแควร์ ก่อนเหตุได้มีนักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ ทอยกันมาเดินเที่ยวที่ซีคอนสแควร์ ในที่สุดก็มีการไล่ตีกันไปไล่ตีกันมา โดยมีนักเรียนส่วนหนึ่งหนีขึ้นไปบนรถเมล์คันดังกล่าว และเมื่อรถเมล์แล่นมาถึงป้ายรถที่เกิดเหตุได้มีนักเรียน

กลุ่มหนึ่งยื่นรอรถอยู่ จึงเกิดการตะลุมบอนกันอีก และหนึ่งในพวกที่อยู่บนรถได้ยิงปืนลงมา (หนังสือพิมพ์เคลินิวส์ 20 พฤศจิกายน 2538)

- นักเรียนอาชีวะดักทำร้ายกันจนมีผู้ได้รับบาดเจ็บจากกระสุนปืน เหตุเกิดบริเวณป้ายรถโดยสารใกล้วัดศรีเอี่ยม เขตพระโขนง โดยนักเรียนอาชีวะกลุ่มหนึ่งได้ยิงปืนใส่รถเมล์ที่มีนักเรียนคู่อริอยู่บนรถเมล์ซึ่งมีผู้โดยสารเต็มคันรถ ทำให้ลูกหลงไปถูกชาย 2 คน ได้รับบาดเจ็บสาหัส (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 22 พฤศจิกายน 2538)

- นักเรียนอาชีวะใช้ปืนลูกซองของพกสาดกระสุนจากรถเมล์ บ.ข.ส. เข้าใส่นักเรียนอาชีวะคู่อริขณะยื่นรอรถอยู่ป้ายรถโดยสารข้างสวนจตุจักร ใกล้สถานที่ทำการตำรวจจราจรกลางถนนวิภาวดีรังสิต ทำให้นักเรียนอาชีวะ 2 คนได้รับบาดเจ็บ (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 11 กุมภาพันธ์ 2539)

- มีนักเรียนอาชีวะตีกันที่ถนนประชาราษฎร์สาย 1 ห่างจากสถานีตำรวจเตาปูนเพียง 150 เมตร ได้มีนักเรียนชั้น ม.3 นั่งรถเมล์สาย 34 เพื่อกลับบ้าน ผ่านบริเวณเกิดเหตุถูกขวดเป่าของเครื่องคีมลิโจากพวกนักเรียนอาชีวะขว้างมาทางหน้าต่างรถ ทำให้ถูกเข้าที่เข้าตาซ้ายของนักเรียนผู้เคราะห์ร้ายทันที ซึ่งอาจทำให้สูญเสียดวงตา เหตุเกิดเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2539 และอีกเหตุการณ์หนึ่งมีหญิงสาวเคราะห์ร้ายนั่งรถเมล์สาย 38 ผ่านไปทางถนนลาดพร้าวก็มีก้อนหินปลิวจากมือของเด็กอาชีวะเข้ามาทางกระจกถูกเข้าที่ศีรษะแตกเลือดอาบ (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

- เหตุเกิดเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2539 มีนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นั่งรถเมล์โดยสารและมีนักเรียนอาชีวะแห่งหนึ่งนั่งโดยสารมาด้วย ขณะที่

รถเมล์ผ่านป้ายแถวลาดพร้าว ซึ่งมีกลุ่มนักเรียนอาชีวะคู่อริอยู่จำนวนหนึ่ง ทำให้เกิดการทำร้ายกันทั้งสองฝ่ายได้ทะเลาะวิวาทโดยปาก้อนอิฐขึ้นมาบนรถถูกนักศึกษาเกษตร ฯ บริเวณต้นคอทำให้สลบไปและมีอาการสาหัส (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

- นักเรียนอาชีวะกลุ่มหนึ่ง จับกลุ่มดักทำร้ายนักเรียนโรงเรียนคู่อริที่ป้ายรถเมล์หน้าโรงงานนมตรามะลิ พอนักเรียนอาชีวะต่างสถาบันขึ้นรถประจำทางผ่านมา ขณะที่รถกำลังเคลื่อนตัวออก นักเรียนอาชีวะกลุ่มดังกล่าวได้ชักปืนลูกซองของกระหน่ำยิงต่อหน้าคนนับร้อย ถูกนักเรียนอาชีวะผู้ตาย (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 23 กุมภาพันธ์ 2539)

ส่วนภาพของการตีกันตามการแสดงคอนเสิร์ต เช่น คอนเสิร์ต “ซ็อด ชาร์จ ซ็อด ร็อก คอนเสิร์ตเหล็กคำราม” ที่สนามกีฬากองทัพบก มีการตีกันขยายวงกว้างทำให้การแสดงต้องสลับกันหยุด แม้ว่าเหล่าศิลปินจะพูดขอร้องอย่างไรก็ไม่ฟัง (หนังสือพิมพ์สยามกีฬา 15 พฤษภาคม 2538) คอนเสิร์ต “ไข่ป้าง” ที่ลานเพลินช่อง 7 สี นักเรียนอาชีวะก่อเหตุยกพวกเข้าทำร้ายกันทั้งปีน มีด ไม้ ซึ่งมาจากสถาบันต่าง ๆ กลุ่มละ 100 - 200 คน ผลบาดเจ็บสาหัสปางตาย 3 ราย (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ 20 สิงหาคม 2538) คอนเสิร์ต “คาราบาว” ที่ลานเพลิน 7 สี เกิดการก่อเหตุทะเลาะวิวาทกันจนหัวร้างข้างแตก โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าควบคุมสถานการณ์ไว้ได้ (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 21 มกราคม 2539) และคอนเสิร์ต “อำพลเมืองดี” ก็มีการตีกันของเหล่านักเรียนอาชีวะ (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 30 มกราคม 2539)

และสิ่งสำคัญในรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมนั้น เมื่อก่อนจะตีกันเฉพาะกลุ่มผู้มีเรื่องบาดหมางกัน เรียกว่า จะตีกันที่ต้องดูหน้าคูตัวก่อนว่าเป็นคนที่เคยมีเรื่องกันมาหรือเปล่าถึงจะจัดการกับคนนั้น แต่เดี๋ยวนี้ไม่ต้องดูตัวคูหน้า ขอแค่ให้รู้ว่าอยู่กันคนละโรงเรียนก็ฆ่ากันแล้ว (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 23 กุมภาพันธ์ 2539) พัฒนาการ

4.3 บริบทของปรากฏการณ์

บรรดาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นทั้งหลาย เมื่อพิจารณาถึงบริบทของปัญหาต่าง ๆ แล้ว จะเห็นถึงความเกี่ยวพันในแง่ของบุคคลที่เป็นผู้กระทำให้เกิดปัญหานั้นจะแตกต่างกันออกไป ถึงแม้ว่าสภาพสังคมโดยรวมแล้วย่อมมีผลต่อตัวปัญหาต่าง ๆ แต่ในบริบทของตัวผู้กระทำต่อการเกิดขึ้นของปัญหาสามารถเห็นความแตกต่างคือ บางปัญหาเช่น ปัญหาโสเภณีเด็ก ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก กระบวนการของการเกิดขึ้นนั้นจะเป็นผู้ใหญ่ทั้งหลายในสังคมที่เป็นตัวกระทำต่อปัญหาโดยตรงซึ่งมักจะเกี่ยวข้องในรูปของผลประโยชน์ เด็กที่ถูกกระทำจึงเป็นผลของปัญหาดังกล่าว ส่วนในกรณีปัญหาของนักเรียนนักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทกัน ผู้ที่กระทำให้เกิดปัญหาโดยตรงแล้วก็คือ นักเรียนนักศึกษาทั้งหลายนั่นเอง แม้ว่าปัญหานี้จะมีผลโดยอ้อมมาจากปัจจัยต่าง ๆ ในสังคมก็ตาม ฉะนั้นส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่ความใกล้เคียงในการเข้าถึงปัญหานี้ จึงจำเป็นที่จะต้องรู้และเข้าใจถึงบุคคลเหล่านี้เสียก่อนเพื่อที่จะนำไปสู่การพิจารณาต่อปัญหาได้อย่างถูกต้อง

การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษา หมายถึง การทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษา ทั้งที่เป็นนักเรียนนักศึกษาสถาบันเดียวกันหรือต่างสถาบันกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีการใช้กำลังหรืออาวุธต่าง ๆ ทำร้ายกัน ซึ่งในความหมายของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาของสังคมทั่วไปในปัจจุบัน เป้าหมายจุดรวมความสนใจจะหมายถึงนักเรียนในสายอาชีพวะ จากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและการรับรู้ของสังคม เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนสายอาชีพวะเป็นส่วนใหญ่ แม้ว่าจะมีบางครั้งซึ่งเป็นจำนวนน้อยที่เป็นการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนสายสามัญ สาเหตุที่มักจะมิได้รวมถึงนักเรียนสายสามัญนอกจากจะเกิดขึ้นเป็นส่วนใหญ่แล้ว ความรุนแรงของเหตุการณ์ก็ไม่รุนแรงส่วนใหญ่จะเป็นแค่การชกต่อยทำร้ายกันไม่ค่อยมีการใช้อาวุธทำร้ายกันจนถึงแก่ความตาย ทำให้ภาพของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทจึงหมายถึงกลุ่มของนักเรียนสายอาชีพวะ โดยเฉพาะการใช้คำเรียกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของการตีกันในปัจจุบันจึงมักชี้เฉพาะถึงนักเรียนอาชีพวะ

เช่น การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ เด็กอาชีวะตีกัน ช่างกลเปิดศึกถล่มกัน ฯลฯ เป็นต้น ในส่วนของระดับความรุนแรงของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น สามารถพิจารณาได้จากรูปแบบวิธีการที่ใช้ในการทำร้ายกันซึ่งมักจะถึงขั้นเสียชีวิต และความถี่ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่เสมอเป็นประจำ

บริบทของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทในปัจจุบัน จึงเป็นประเด็นของการตีกันของนักเรียนอาชีวะทั้งหลายที่ปรากฏอยู่ทั่วไปในสังคม และภาพที่เกิดขึ้นของเหตุการณ์ก็จะมีลักษณะรูปแบบใกล้เคียงกัน มีการแสดงออกในพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พบเห็นได้ทั่วไป เช่น การขีดเขียนหรือพ่นข้อความที่แสดงถึงความเก่งกล้าสามารถของสถาบันของตนเหนือสถาบันอื่น ๆ ตามที่สาธารณะ หรือการประกาศให้รู้ถึงวันสถาปนาของสถาบันเพื่อแสดงถึงความยิ่งใหญ่ การขีดหรือทำลายสิ่งของหรือวัตถุของโรงเรียนคู่กรณีก็จะเป็นสิ่งที่แสดงถึงสัญลักษณ์ของสถาบัน ไม่ว่าจะเป็น หัวเข็มขัด เสื้อซ้อป หรือสถานที่ที่มีเครื่องหมายสถาบัน การทำร้ายกันก็มีได้ค้ำึงถึงเฉพาะเจาะจงตัวบุคคล ขอให้แก่นักเรียนสถาบันคู่กรณีคนใดก็ได้

การศึกษาด้านอาชีวศึกษา มีประเภทใหญ่ ๆ 5 ประเภท (สยามอออลมาเนค, 2534 : 877) ได้แก่

1. ประเภทช่างอุตสาหกรรม เช่น ช่างก่อสร้าง ช่างยนต์ ช่างกลโรงงาน ช่างเชื่อมและโลหะแผ่น ช่างไฟฟ้า ไฟฟ้ากำลัง ช่างวิทยุโทรคมนาคม ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างกลโลหะ ช่างเขียนแบบ ช่างสถาปัตยกรรม ช่างโยธา ช่างสำรวจ ช่างเครื่องจักรกล ช่างไม้ ช่างยนต์เครื่องกลการเกษตร ช่างจักและทำเครื่องมือ ช่างท่อประสาน อุตสาหกรรมผลิตหนัง อุตสาหกรรมสิ่งทอ ช่างต่อเรือ ช่างกลเรือ และช่างหนัง

2. ประเภทวิชาเกษตรกรรม เช่น เกษตรกรรม ช่างกลเกษตร และธุรกิจการเกษตร

3. ประเภทพาณิชยกรรม เช่น พาณิชยกรรม บัญชี เลขานุการ การตลาด

การขาย การธนาคาร ธุรกิจอาหารและโภชนาการ

4. ประเภทกิจกรรม เช่น การเรียน อาหาร เสื้อผ้า
5. ประเภทศิลปหัตถกรรม เช่น ศิลปหัตถกรรม ช่างโลหะรูปพรรณ

ซึ่งในข้อเท็จจริงแล้ว การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะนั้น ส่วนใหญ่จะเกิดกับโรงเรียนอาชีวะประเภทช่างอุตสาหกรรม และประเภทศิลปหัตถกรรม ซึ่งโรงเรียนอาชีวะที่เปิดสอนก็จะมีทั้งของรัฐบาลและเอกชน โดยส่วนใหญ่แล้วโรงเรียนอาชีวะแต่ละแห่งจะเปิดสอนประเภทของวิชาใหญ่ ๆ ประเภทเดียว ซึ่งประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมที่มีสาขาวิชามากมายก็มักจะแบ่งย่อยได้เป็นคือ สายช่างกล กับสายก่อสร้าง มีน้อยมากที่โรงเรียนใดจะเปิดสอนหลายประเภทวิชา ทั้งนี้ด้วยข้อจำกัดเกี่ยวกับด้านต่าง ๆ เช่น สถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอน และงบประมาณ เป็นต้น ทำให้โรงเรียนอาชีวะแต่ละแห่งจึงมีลักษณะที่เปิดสอนเฉพาะประเภทสาขาวิชาเดียว ซึ่งการตีกันของนักเรียนอาชีวะส่วนใหญ่แล้วมักจะจับคู่ตีกันเป็นคู่ ๆ มักจะมีการปลุกฝังว่าโรงเรียนใดเป็นคู่อริกับโรงเรียนใด โรงเรียนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกันมักจะเป็นคู่อริกัน เพราะโดยสภาพแล้วการเกิดการกระทบกระทั่งกันเป็นไปได้ง่าย และในกรณีของการเป็นคู่อริที่เกิดจากโรงเรียนที่อยู่บริเวณห่างไกลกันออกไปนั้น ก็เกิดจากการที่เคยมีเหตุทะเลาะวิวาทกันแล้วมีการเล่าขานกันต่อไปในหมู่พวกพ้องว่าโรงเรียนนี้เป็นคู่อริของโรงเรียนตน ส่วนการที่โรงเรียนอาชีวะที่มีการเรียนสาขาวิชาเดียวกันนั้นมักจะไม่ค่อยมีการตีกัน ในปัจจุบันแล้วค่อนข้างจะไม่มีคำนี้ถึงในลักษณะนี้เท่าใดนัก การเป็นพันธมิตรกันจึงขึ้นอยู่กับการนับถือยอมรับซึ่งกันและกันหรือความสามารถในการปรับความเข้าใจระหว่างโรงเรียนเมื่อจะมีเหตุทะเลาะวิวาท

โดยปกติแล้ว นักเรียนอาชีวะไม่ค่อยจะก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับนักเรียนสายสามัญ เป็นเพราะนักเรียนอาชีวะถือว่า พวกตนมีศักดิ์ศรีสูงกว่าไม่อยากจะยุ่งกับพวกใส่ขาสั้น ถ้าไปมีเรื่องทะเลาะวิวาทแล้วจะเป็นการไม่สมศักดิ์ศรีของโรงเรียนตน

4.4 ข้อมูลและสถิติ

การรวบรวมข้อมูลและสถิติของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาที่เกิดขึ้นของไทยนั้น ค่อนข้างจะไม่ค่อยละเอียดเท่าไรนัก ข้อมูลที่นำมาบันทึกเป็นสถิติย่อมจะน้อยกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม เพราะข้อจำกัดในเรื่องของการรับแจ้งและบันทึก ซึ่งในความเป็นจริงแล้วมีเหตุการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทที่เกิดขึ้นอีกมากมายมิได้รับแจ้งและถูกบันทึกไว้ แล้วหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ก็มีเพียง 2 หน่วยงานคือ กองสารวัตรนักเรียน และกองกำกับการตำรวจสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ซึ่งการรวบรวมข้อมูลก็จะแตกต่างกันออกไป เพื่อให้เห็นข้อมูลของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาว่าเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร จึงแสดงไว้ดังนี้

จากการรวบรวมโดยศูนย์ประสานงานกองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้แสดงจำนวน (ครั้งที่) นักเรียนนักศึกษาก่อความไม่สงบและทะเลาะวิวาทในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประจำปีการศึกษา 2521 - 2525 ปรากฏผลดังตารางนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนครั้งที่นักเรียนนักศึกษาก่อความไม่สงบและทะเลาะวิวาท
ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประจำปีการศึกษา 2521 - 2525

เดือน	ปีการศึกษา (หน่วย/ครั้ง)				
	2521	2522	2523	2524	2525
มีนาคม	-	-	-	2	2
เมษายน	-	-	-	-	-
พฤษภาคม	-	1	1	-	-
มิถุนายน	10	10	9	11	6
กรกฎาคม	15	6	4	9	5
สิงหาคม	5	2	10	4	8
กันยายน	3	2	6	7	3
ตุลาคม	2	2	2	-	-
พฤศจิกายน	-	-	22	2	2
ธันวาคม	-	-	4	5	2
มกราคม	4	5	-	4	7
กุมภาพันธ์	2	7	4	5	7
รวม	41	35	62	49	42

ที่มา : ศูนย์ประสานงาน กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนครั้งที่นักเรียนนักศึกษาก่อความไม่สงบและทะเลาะวิวาท
ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประจำปีงบประมาณ 2532 - 2536

เดือน	ปีงบประมาณ (หน่วย/ครั้ง)				
	2532	2533	2534	2535	2536
ตุลาคม	2	-	-	-	-
พฤศจิกายน	5	12	7	12	-
ธันวาคม	4	21	8	1	16
มกราคม	2	5	8	1	4
กุมภาพันธ์	8	5	14	-	4
มีนาคม	1	2	-	-	4
เมษายน	-	-	-	-	-
พฤษภาคม	1	-	2	-	9
มิถุนายน	20	2	23	-	11
กรกฎาคม	19	6	21	16	39
สิงหาคม	15	5	48	49	4
กันยายน	5	4	25	18	1
รวม	82	62	156	97	96

ที่มา : ศูนย์ประสานงาน กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

จะเห็นถึง ตารางทั้งสองจะแตกต่างกันในส่วนของการใช้หน่วยของปี ซึ่งในช่วง พ.ศ. 2521 - 2525 นั้นจะใช้ปีการศึกษา ส่วนในช่วง พ.ศ. 2532 - 2536 จะใช้เป็นปีงบประมาณ อันเป็นผลมาจากกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลมาก่อนจะไม่ค่อยเป็นระบบเดียวกัน และข้อมูลปี พ.ศ. ที่ขาดหายไปนั้นก็มิได้มีการรวบรวมไว้อย่างเป็นทางการ ทั้งนี้เหตุผลประการหนึ่งเป็นเพราะมีจำนวนบุคลากรในหน่วยงานไม่พอเพียงกับปริมาณ ในปี พ.ศ. 2536 กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษามีบุคลากรเฉพาะส่วนผู้ปฏิบัติงานสารวัตรในกรุงเทพมหานคร 90 อัตรา กระจายอยู่ตามศูนย์ประสานงาน 6 หน่วยงานทั่วกรุงเทพฯ และ 94 อัตราในต่างจังหวัด 25 จังหวัด เฉลี่ยสัดส่วนนักเรียนต่อสารวัตรนักเรียน 1 : 1,600 คน ซึ่งนับเป็นอัตรากำลังที่น้อยมาก เมื่อเทียบกับงานที่หนักขึ้นไปตามความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เมื่อเปรียบเทียบตารางทั้งสองแล้ว ทำให้เห็นว่าความถี่ของจำนวนครั้งที่เกิดเหตุการณ์ในช่วง พ.ศ. 2532 - 2536 นั้นจะสูงกว่าในอดีต และช่วงที่ไม่ค่อยเกิดเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทจะเป็นช่วงปิดเทอม คือ เดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม และในเดือนตุลาคม

ส่วนการรวบรวมสถิติผลการควบคุมนักเรียนนักศึกษาประพฤติคนไม่เหมาะสมแก่สภาพของกองกำกับการตำรวจสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนนั้นจะเป็นการรวบรวมข้อมูลโดยแยกประเภทความผิด เช่น หลบหนีการเรียน ดมสารระเหย แต่งกายไม่สุภาพ เรียบร้อย ประพฤติตนในทำนองผู้สาว พกพาอาวุธมีด คีมีสุรา สูบบุหรี่ ฯลฯ ซึ่งเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษานั้นก็คือ ความผิดประเภทก่อเหตุทะเลาะวิวาท และพยายามจะก่อเหตุทะเลาะวิวาท ซึ่งการรวบรวมข้อมูลจะเป็นลักษณะของการควบคุมหน่วยจะเป็นจำนวนนักเรียน ปรากฏผลดังตารางนี้

ตารางที่ 3 แสดงสถิติผลการควบคุมนักเรียนนักศึกษาของกองกำกับการสวัสดิภาพ
เด็กและเยาวชนในประเภทความผิดก่อเหตุทะเลาะวิวาทและพยายาม
จะก่อเหตุทะเลาะวิวาทตั้งแต่ พ.ศ. 2531 - 2537

พ.ศ.	ประเภทความผิด					
	ก่อเหตุทะเลาะวิวาท			พยายามจะก่อเหตุทะเลาะวิวาท		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
2531	264	-	264	264	-	264
2532	68	-	68	705	-	705
2533	341	2	343	342	-	342
2534	114	-	114	217	-	217
2535	141	-	141	323	4	327
2536	538	17	555	717	6	723
2537	202	1	203	575	2	577

ที่มา : กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน กองบัญชาการตำรวจนครบาล

การรวบรวมข้อมูลของกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนนี้ จะเป็นการรวบรวมข้อมูลผลการควบคุมนักเรียนนักศึกษา เด็กที่ประพฤตินไม่เหมาะสมแก่วัย และรวมถึงเด็กเร่ร่อน-ขอทาน ซึ่งจะมีการควบคุมในประเภทความผิดต่าง ๆ โดยใน ส่วนที่นำมาแสดงในตารางที่ 3 นี้เป็นการเลือกเอาเฉพาะในส่วนที่เป็นความผิดประเภท ก่อเหตุทะเลาะวิวาท และพยายามจะก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาเท่านั้น ซึ่งจะเห็นถึงปริมาณที่มากขึ้นกว่าในอดีตและเกือบทั้งหมดที่เป็นผู้ชาย

จากข้อมูลสถิติที่มีการรวบรวมไว้แม้จะไม่ครบถ้วนตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ก็ตาม เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นถึงความรุนแรงของปัญหาที่ขยายวงกว้างออกไปทุกที ส่วนใหญ่ของการรับรู้ต่อปรากฏการณ์นี้ของสังคม มักจะผ่านทางหน้าหนังสือพิมพ์ที่ลง

เป็นข่าวเท่านั้น เมื่อมีการลงข่าวเมื่อใดก็จะรู้สึกถึงความเป็นปัญหา ในความเป็นจริงแล้วมีเหตุการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาอยู่เสมอเรื่อยมาและเกิดขึ้นแทบจะทุกวัน ฉะนั้นจึงควรตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขต่อปัญหานี้อย่างต่อเนื่องและเร่งด่วน มิใช่เป็นการตื่นตัวต่อปัญหาที่ต่อเมื่อมีการรับรู้จากหนังสือพิมพ์เท่านั้น

4.5 ทัศนะของสังคมต่อสาเหตุ

ความสนใจต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษา เป็นไปอย่างกว้างขวางในสังคม โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเคยตรัสถามถึงปัญหาเด็กตีกัน ซึ่งพระองค์ทรงเป็นห่วง (หนังสือพิมพ์มติชน, 5 ตุลาคม 2536) นักวิชาการและผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลาย ๆ ฝ่าย รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อปัญหานี้ ได้พยายามที่จะหาถึงสาเหตุของการก่อเหตุทะเลาะวิวาทที่เกิดขึ้น โดยมากแล้วจะมาจากความคิดเห็นว่าเกิดจากสาเหตุอะไร มากกว่าที่จะมาจากการทำการศึกษาต่อปรากฏการณ์นี้โดยตรง ทัศนะของสังคมต่อสาเหตุมีความหลากหลาย ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วสามารถแบ่งได้ในประเด็นใหญ่ ๆ ได้ดังนี้คือ

1. เกิดจากตัวบุคคล ส่วนใหญ่จะเป็นการมองในเชิงจิตวิทยา เป็นการพิจารณาไปที่ความเกรี้ยวกร้าว การต้องการสร้างจุดเด่น การปรับตัวตามธรรมชาติของวัยรุ่นไม่ดีพอ

2. เกิดจากสภาพครอบครัวที่มีปัญหา การหย่าร้างของพ่อแม่ การไม่มีเวลาให้กับลูก ทำให้เด็กขาดความอบอุ่น

3. เกิดจากสภาพสังคมที่มีแหล่งมั่วสุมมากมาย ในสังคมมีแต่ความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นสื่อต่าง ๆ หรือการใช้ความรุนแรงของผู้ใหญ่ ทำให้เด็กเกิดการเลียนแบบ การตีตราของสังคมว่าเป็นเด็กเกเร

4. เกิดสภาพโรงเรียนที่มีค่านิยมรักสถาบันรักศักดิ์ศรีในทางที่ผิด ซึ่งมีการปลุกฝังมาจากพวกรุ่นพี่ ครูอาจารย์ไม่เป็นปราชญ์บุคคล ขาดการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร

5. เกิดจากระบบการศึกษา ซึ่งหลักสูตรการเรียนการสอนทำให้มีเวลาว่างมากเกินไป และการเรียนทางอาชีวะนี้มักจะถูกสังคมมองว่าเป็นพวกมีปมด้อย ซึ่งหมายถึงเป็นเด็กที่เรียนไม่เก่ง

4.6 มาตรการการแก้ไข

กระบวนการในการแก้ไขปัญหาค่าเทละวิวัตของนักเรียน นักศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นในลักษณะของการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ามากกว่าที่จะเป็นการป้องกันการเกิดค่าเทละวิวัต ซึ่งเมื่อใดที่มีเหตุการณ์การก่อเหตุค่าเทละวิวัตของนักเรียนนักศึกษาเกิดขึ้นบ่อย ๆ ก็จะมีการพูดถึงกันทั่วไปทั้งในหน่วยงานที่รับผิดชอบและนักวิชาการที่สนใจ แต่เมื่อใดที่ไม่ค่อยมีเหตุการณ์เกิดขึ้นมากนัก เรื่องก็จะมักจะเงียบหายไป ไม่ค่อยมีกระบวนการแก้ไขต่อปัญหาในระยะยาว มาตรการที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหานี้ก็มักจะใช้วิธีการเดิม ๆ คือ เมื่อเกิดเหตุการณ์กรณีโรงเรียนสองโรงเรียนก่อเหตุค่าเทละวิวัตกันแล้ว ก็มักจะสั่งปิดโรงเรียนคู่กรณีก่อน เพื่อมิให้เหตุการณ์ลุกลามต่อไป แล้วจึงเชิญผู้บริหารโรงเรียนทั้งสองมาร่วมประชุมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบต่าง ๆ ในการแก้ไข ผลที่ได้จากการประชุมก็จะเป็นมาตรการต่าง ๆ ที่เข้มงวดต่อการป้องกันมิให้เกิดการค่าเทละวิวัตมากกว่าที่จะเป็นการแก้ไขต่อปัญหาในระยะยาว เช่น การกวดขันเรื่องการพกพาอาวุธ การจัดให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนที่ค่าเทละวิวัตกัน เป็นต้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง กระทรวงศึกษาธิการ กรมอาชีวศึกษา กองสารวัตรนักเรียน กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ฯลฯ ก็ได้มีการจัดประชุมสัมมนาร่วมกันหลายครั้งหลายหนต่อการแก้ไขปัญหาค่าเทละวิวัตของนัก

เรียนนักศึกษา ซึ่งแนวทางที่ได้ก็จะเป็นในลักษณะของการลงโทษหรือแก้ไขที่ปลายเหตุ เหมือนกับที่ผ่านมา เช่น วิธีการลงโทษเด็กนักเรียนที่ทำผิดโดยการไล่ออก วิธีการปิดโรงเรียนที่มีการก่อเหตุทะเลาะวิวาทขึ้นเป็นประจำ การนำเอาวิชาศีลธรรมเข้ามาสอน เพิ่มมากขึ้น การตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดูแลแก้ไขปัญหา ฯลฯ เป็นต้น ไม่มีมาตรการที่เป็นรูปธรรมและจริงจังแบบใหม่ ๆ เพื่อจะใช้ในการแก้ไขต่อปัญหานี้ ทั้งนี้เป็นเพราะการไม่เอาจริงเอาจังต่อการแก้ไขปัญหานี้เท่าที่ควร และอีกส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่คิดว่าทราบถึงสาเหตุของการเกิดของปัญหาดีแล้ว และมาตรการที่ใช้นั้นก็เหมาะสมอยู่แล้ว

บทที่ 5

ผลการศึกษา

การศึกษาวัฒนธรรมความรุนแรงของนักเรียนอาชีวะที่มีผลต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทซึ่งเป็นการศึกษากรณีโรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีความตระหนักถึงจรรยาบรรณของการวิจัยเป็นอย่างดี ซึ่งภายใต้บริบทแห่งการศึกษานี้เป็นการก้าวเข้าไปสู่โลกและความหมายของผู้ที่กำลังศึกษา ข้อมูลที่ได้จึงอาจมีผลกระทบต่อชื่อเสียงหรือเกียรติภูมิของสถาบันและบุคคลที่ศึกษา ทำให้ผู้วิจัยใช้ชื่อสมมติแทนข้อมูลที่เป็นชื่อเฉพาะต่าง ๆ ของสถาบัน บุคคล วัตถุ หรือสถานที่ ฯลฯ และปรารถนาเป็นอย่างยิ่งที่จะให้สังคมเปิดใจให้กว้างพอเพื่อที่จะสามารถรับรู้และเข้าใจต่อสังคมที่พวกเขาใช้ชีวิตอยู่ โดยปราศจากอคติหรือมาตรฐานความประพฤติใด ๆ ที่จะทำให้เกิดการตัดสินหรือตีค่าว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือเลว ภารกิจของการศึกษาในครั้งนี้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายในเชิงวิชาการเป็นประการสำคัญ เพื่อที่จะเกิดประโยชน์ต่อสังคมในการเข้าใจต่อความเข้าใจในปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทให้มากที่สุด

5.1 ข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียนอาชีวะที่ทำการศึกษา

ที่ตั้ง

โรงเรียนอาชีวะ “เฟื่องทอง” (ชื่อสมมติ) ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร บนถนนสายใหญ่ใจกลางเมืองหลวง ซึ่งเป็นย่านธุรกิจมีบริษัทห้างร้านอยู่มากมาย บริเวณใกล้เคียงมีศูนย์การค้าขนาดใหญ่หลายแห่ง มีสถานที่ราชการและสนามกีฬา ลักษณะสถานที่บริเวณหน้าโรงเรียนนั้นจะมีรั้วล้อมรอบซึ่งมีสัญลักษณ์ของโรงเรียน เมื่อเดินเข้าประตูรั้วมาจะพบกับสถานที่ที่เป็นที่สักการะเคารพบูชาของโรงเรียนนี้คือ รูปปั้นพระ

วิทยุกรรมนั่งประดิษฐานอยู่ โดยมีถือสัญลักษณ์ของโรงเรียน อาคารเรียนจะอยู่ ล้อมรอบสนามพื้นปูนซีเมนต์ซึ่งเป็นสนามเอนกประสงค์ สถานที่จะไม่กว้างขวางนัก เพราะประกอบไปด้วยอาคารต่าง ๆ มีโรงอาหารอยู่ 1 แห่ง และมีตลาดซึ่งอยู่ติดกับด้านข้างของโรงเรียน

ประวัติความเป็นมา

โรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง เป็นโรงเรียนรัฐบาลมีอายุการก่อตั้งมากกว่าครึ่ง ศตวรรษแล้ว เป็นโรงเรียนรุ่นแรก ๆ ของสายอาชีวะในประเทศไทย เปิดสอนในวิชาช่างอุตสาหกรรมประเภทช่างกล มีชื่อเสียงในทางวิชาการเป็นที่ยอมรับของสาขาอาชีพนี้เป็นอย่างดี ประกอบกับรุ่นพี่ที่จบจากสถาบันนี้มีมากมายซึ่งทำงานอยู่ในสาขาอาชีพนี้ตามบริษัทและโรงงานต่าง ๆ ทำให้เป็นที่ใฝ่ฝันของนักเรียนอาชีวะประเภทช่างกลอยาก จะเข้ามาเรียนที่นี่ ในอดีตจะเปิดสอนในหลักสูตรทั้ง ปวช. (ประกาศนียบัตรวิชาชีพ) และ ปวส. (ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง) ซึ่งมีทั้งภาคเช้าและภาคบ่าย ปีการศึกษา หนึ่ง ๆ จึงรับนักเรียนได้เป็นจำนวนมาก ต่อมาเมื่อโรงเรียนนี้ก่อเหตุทะเลาะวิวาทขึ้น บ่อย ๆ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงเป็นอย่างดีในพฤติกรรมทะเลาะวิวาท ทำให้เกิด นโยบายที่ปรับเปลี่ยนโครงสร้างของการรับนักเรียน โดยพิจารณาว่านักเรียนที่มักก่อ เหตุทะเลาะวิวาทนั้นส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนในระดับ ปวช. อันเนื่องมาจากวุฒิภาวะยังมี น้อย จึงปิดระดับ ปวช. รับแต่ระดับ ปวส. เท่านั้น แต่หลังจากที่รับแต่ระดับ ปวส. แล้วเหตุการณ์การทะเลาะวิวาทระหว่างสถาบันก็ยังคงเกิดขึ้นอยู่เสมอเรื่อยมา จึงปรับ เปลี่ยนการรับระดับ ปวส. เป็นภาคปกติและภาคค่ำ โดยภาคค่านั้นส่วนใหญ่จะรับบุคคล ที่ทำงานแล้ว ซึ่งมักจะเป็นผู้ใหญ่มีอายุแล้ว และในที่สุดก็ยังมีปัญหาการก่อเหตุทะเลาะ วิวาทเหมือนเดิมอีก จึงปรับเปลี่ยนการรับนักเรียนเป็นในระดับ ปทส. (ประกาศนียบัตร วิชาชีพเทคนิคชั้นสูง ซึ่งเทียบเท่ากับปริญญาตรี) แทน โดยรับนักเรียนที่จบมาจาก ระดับ ปวส. มีการคัดเลือกในลักษณะของนักเรียนโควต้า ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกเข้ามา เรียนจะเป็นผู้ที่ได้รับทุนในการเรียน ซึ่งหลักสูตรนี้ใช้เวลาเรียน 2 ปี เมื่อจบแล้วจะมี ความรู้ความสามารถในลักษณะของอาจารย์ทางสายอาชีวะ

ในช่วงที่ผู้วิจัยเข้ามาทำการศึกษาที่โรงเรียนอาชีวะเฟื่องทองแห่งนี้ เป็นรุ่นสุดท้ายของระดับ ปวส. ที่จะจบการศึกษา และไม่มีมารับในระดับ ปวส. แล้ว ดังนั้น เมื่อ ปวส. รุ่นนี้จบไปแล้ว โรงเรียนอาชีวะเฟื่องทองก็จะเปิดสอนแต่ในระดับ ปทส. อย่างเดียวเท่านั้น โดยขยายจำนวนรับนักเรียนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และในอนาคตมีโครงการที่จะเปิดสอนในระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นผลมาจากวิธีการแก้ปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของโรงเรียนนี้ สถานภาพของโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทองมีลักษณะเด่น 2 ประการคือ

ประการแรก ในด้านวิชาการ เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปในวงการวิชาชีพทางด้านนี้ ประกอบกับมีอายุการก่อตั้งมายาวนาน ทำให้มีรุ่นพี่ที่จบไปแล้วอยู่ในอาชีพมากมาย ซึ่งมีผลถึงโอกาสในการที่จะหางานทำง่ายเมื่อจบจากโรงเรียนนี้

ประการที่สอง ในด้านของสังคมการตีกันในหมู่นักเรียนอาชีวะ ชื่อเสียงด้านนี้เป็นที่ขึ้นชื่ออยู่ในระดับแถวหน้าสุด จากประวัติที่โศกโชนของการก่อเหตุทะเลาะวิวาท โดยมีความหมายในเชิงที่เป็นรุ่นใหญ่ของอาชีวะ มีความเก่าและแข็งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในสังคมโรงเรียนอาชีวะ

ซึ่งสถานภาพที่เด่นของโรงเรียน 2 ประการนี้ จึงเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ทำให้นักเรียนที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนแห่งนี้ต้องมีการพิจารณาถึงความตั้งใจที่อยากจะเข้ามาเรียนที่นี่หรือไม่ โดยนักเรียนที่ชอบในลักษณะเด่นทั้งสองประการหรือชอบในประการที่สองแล้วขอมอยากที่จะเข้ามาเรียนในโรงเรียนแห่งนี้ ส่วนนักเรียนที่ชอบในลักษณะประการแรกอย่างเดียว ขอมที่จะต้องมีการตัดสินใจว่าอยากเข้ามาเรียนหรือไม่ เพราะมักจะมีเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นการไปทำร้ายโรงเรียนคู่อริหรือการโดนโรงเรียนคู่อริทำร้าย ซึ่งส่วนใหญ่แล้วนักเรียนโรงเรียนนี้จะมีการโดนทำร้ายหรือเสียชีวิตจากการทะเลาะวิวาทเป็นประจำแทบทุกปี

ประชากร

จำนวนนักเรียนของโรงเรียนนี้ที่รับในแต่ละปีการศึกษามีจำนวนมากถึง 800 - 1,000 คน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนชายเกือบทั้งหมด มีนักเรียนหญิงจำนวนน้อยมาก แต่ด้วยเหตุผลของการปรับเปลี่ยนนโยบายของการรับนักเรียนแล้ว ทำให้รุ่น ปวส. ภาคปกติที่เป็นรุ่นสุดท้ายนี้มีจำนวน 100 กว่าคนเท่านั้น ทั้งที่อดีตนั้นจะมีประมาณ 300 - 400 คน นักเรียน ปวส. ภาคปกตินี้จะเรียนในเวลาเช้าถึงเย็น แบ่งออกเป็น 6 แผนกคือ 1. เทคนิคอุตสาหกรรม 2. เทคนิคการผลิต 3. เครื่องยนต์ 4. อิเล็กทรอนิกส์ 5. ไฟฟ้า 6. เครื่องมือวัด ทั่ว ๆ ไปแล้วจะมีอายุประมาณ 20 - 22 ปี โดยกระบวนการในการเข้ามาเรียนมีอยู่ 2 ประการ คือ สอบแข่งขันเข้ามาส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งจะเป็นการรับนักเรียนโควตาจากต่างจังหวัด ซึ่งหมายถึงให้สิทธิ์โรงเรียนในต่างจังหวัดเป็นผู้คัดเลือกมา โดยมีอัตราส่วนครั้งต่อครั้ง และนักเรียน ปวส.ภาคค่ำ ซึ่งมีจำนวนมาประมาณ 200 กว่าคน จะเรียนเวลาเย็นจนถึงประมาณ 2 - 3 ทุ่ม และวันเสาร์ อาทิตย์ ด้วยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ทำงานแล้วมาศึกษาต่อเพิ่มเติม ทำให้โดยมากแล้วจะเป็นวัยผู้ใหญ่ขึ้นไปซึ่งมีอายุแตกต่างกันไป มีวัยรุ่นเป็นส่วนน้อยเมื่อเทียบกับภาคค่ำทั้งหมด ซึ่งจะแบ่งเป็น 6 แผนกเช่นเดียวกันกับ ปวส. ภาคปกติ ใช้วิธีการสอบแข่งขันเข้ามาอย่างเดียวนั้น ส่วนในระดับ ปทส. นั้น จะเรียนในเวลาปกติคือ เช้าถึงเย็น มีจำนวนประมาณ 200 กว่าคน ใช้วิธีการคัดเลือกในระบบโควตาอย่างเดียว ซึ่งจะเป็นนักเรียนที่มีความประพฤติดีและการเรียนดี จะรับพวกที่จบมาจากระดับ ปวส. และจะขยายจำนวนรับเพิ่มขึ้น

จะเห็นว่า มีนักเรียนถึง 3 กลุ่มอยู่ภายในโรงเรียนแห่งนี้ ซึ่งกลุ่มที่เป็นประชากรของการศึกษาในครั้งนี้ก็คือ นักเรียน ปวส. ภาคปกติ โดยเป็นจะเป็นกลุ่มที่อยู่ ในบริบทของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของโรงเรียนนี้ ส่วนอีก 2 กลุ่มนั้นจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในปรากฏการณ์นี้เท่าใดนักหรือแทบจะไม่เกี่ยวข้องเลย

ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประชากรทั้ง 3 กลุ่มจะเป็นในลักษณะที่ต่างคนต่างอยู่ไม่มีกิจกรรมร่วมกันเลยทั้งในด้านการเรียนหรือด้านอื่น ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มที่เกิดขึ้นมีเพียงประการเดียวคือ การรับน้อง โดยธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติที่ยาวนานในความหมายของการเป็นนักเรียนที่โรงเรียนนี้ จะต้องผ่านการรับน้องก่อนจึงจะถือว่าเป็น “เฟื่องทอง” (ซึ่งจะมีตัวเลขต่อท้ายเป็นรุ่น เช่น เฟื่องทอง 51 หรือเรียกย่อ ๆ ว่า ฟ.ท. 51 เป็นต้น) นักเรียน ปวส. ภาคปกติจะต้องมาผ่านการรับน้องทุกคน ซึ่งเป็นการบังคับตามประเพณี นักเรียน ปวส. ภาคปกติที่ไม่ได้ผ่านการรับน้องมักจะลาออกไปไม่เรียนต่อ เพราะอยู่ในสังคมที่นี่ไม่ได้ไม่มีใครยอมรับ ส่วนนักเรียน ปวส. ภาคค่านั้นแล้วแต่ความสมัครใจที่ใครจะมาเข้าร่วมกับน้อง โดยส่วนใหญ่แล้ว ปวส. ภาคค่าน่าจะมีรับน้องเป็นจำนวนน้อย (เพราะส่วนใหญ่พวกที่มาเรียนนั้นเป็นผู้ใหญ่มีอายุและทำงานแล้ว ซึ่งอาจจะเพราะไม่มีเวลาหรือไม่เห็นความสำคัญ) นักเรียน ปวส. ภาคค่านี่ผ่านการรับน้องแล้วก็จะถือเป็น “เฟื่องทอง” ด้วยกัน ส่วนระดับ ปทส. นั้นจะไม่ถือว่าเป็นเฟื่องทอง แม้ว่าจะเป็นนักเรียนโรงเรียนเดียวกันก็ตาม ซึ่งในพวกนักเรียน ปทส. นี้เคยจัดกิจกรรมรับน้องเฉพาะในส่วนพวก ปทส. แล้วนำเอาเพลงประจำสถาบันมาร้อง ก็จะมีการต่อต้านไม่อนุญาตให้เอาเพลงสถาบันมาใช้ร้องจากพวกนักเรียนอาชีวะเฟื่องทอง โดยการขว้างระเบิด และทำการก่อความวุ่นวาย ทำให้พวกนักเรียน ปทส. ไม่กล้าที่จะนำเอาเพลงสถาบันมาใช้อีก เพราะพวกอาชีวะเฟื่องทอง ถือว่า พวก ปทส. นี้ไม่ได้ผ่านการรับน้องของเฟื่องทอง ไม่ได้เป็นเฟื่องทองจึงไม่มีสิทธิ์ที่จะใช้เพลงประจำสถาบัน

ฉะนั้น การกล่าวถึงส่วนอื่น ๆ ต่อไปของการศึกษานี้ จึงหมายถึงข้อมูลโดยรวมของสังคมนักเรียนอาชีวะเฟื่องทองที่ผ่านการรับน้องและถือว่าเป็นพวกเดียวกันเท่านั้น ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรเป้าหมายของการศึกษาคั้งนี้ที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ก่อเหตุทะเลาะวิวาทของโรงเรียนอาชีวะแห่งนี้

ความสัมพันธ์ภายในสังคม

ความสัมพันธ์ภายในสังคมจะมี 2 แบบ คือ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง เป็นโรงเรียนที่มีระบบรุ่นมา ยาวนานทำให้ระบบรุ่นพี่รุ่นน้องมีความเข้มแข็ง รุ่นน้องจะให้เกิดติดต่อรุ่นพี่ทุกอย่าง ซึ่งมีธรรมเนียมปฏิบัติต่าง ๆ รุ่นน้องจะต้องเคารพและเชื่อฟังรุ่นพี่ ส่วนรุ่นพี่ก็จะคอยดูแลช่วยเหลือรุ่นน้องในทุก ๆ ด้าน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมรุ่นเดียวกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะรู้จักกันหมดทุกคน บางคนอาจจะไม่ค่อยได้พูดคุยกันแต่จะรู้จักจำหน้าตากันได้ว่าเรียนอยู่ที่เดียวกัน ความสนิทสนมจะเกิดขึ้นจากลักษณะของการเรียนร่วมกันในแผนกเดียวกัน กลับบ้านทางเดียวกัน เป็นคนภูมิภาคเดียวกัน หรือร่วมสังสรรค์กินเหล้าด้วยกัน

จุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ภายในสังคมนี้จะเกิดจากระบวนการรับน้อง ซึ่งทำให้รุ่นพี่รุ่นน้องได้รู้จักกัน รุ่นน้องด้วยกันก็จะรู้จักกันมากขึ้นเพราะจะมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เน้นให้รู้จักกันทั้งรุ่นพี่รุ่นน้อง ทำให้ลักษณะความสัมพันธ์ภายในสังคมของโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทองนี้ค่อนข้างจะแนบแน่น เพราะเป็นสังคมที่รู้จักกันทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นรุ่นพี่รุ่นน้อง และอีกส่วนหนึ่งก็คือ ธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบทอดกันมา ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดูแลรุ่นน้อง เช่น รุ่นพี่พารุ่นน้องกลับบ้าน รุ่นพี่พารุ่นน้องไปเลี้ยงเหล้า รุ่นพี่คอยเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่รุ่นน้อง มีการจัดรุ่นพี่กับรุ่นน้องเป็นคู่ ๆ ซึ่งเป็นเหมือนรุ่นพี่ที่ต้องคอยดูแลรุ่นน้องคนนี้ในด้านต่าง ๆ

การรับน้อง

จากการที่เป็นโรงเรียนก่อตั้งมานาน ทำให้มีพัฒนาการเกี่ยวกับระบบรุ่นพี่รุ่นน้องที่เข้มแข็ง มีการนับรุ่นพี่รุ่นน้องร่วมสถาบันอย่างเหนียวแน่น การรับน้องเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของการเข้ามาเรียนในโรงเรียนอาชีวะแห่งนี้ เป็นการบังคับโดยประเพณีว่า คนที่มาเรียนที่นี่จะต้องผ่านการรับน้องทุกคนซึ่งจะทำให้ นับเป็นนักเรียนช่างกลเฟื่องทองอย่างเต็มตัว ถ้าใครไม่ได้ผ่านการรับน้องก็จะไม่นับว่าเป็นพวกเดียวกันหรือเป็นช่างกลเฟื่องทอง ในกรณีที่นักเรียนใหม่คนใดไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมรับน้อง ก็จะอยู่

ในสังคมนี้ไม่ได้มักจะลาออกไปเอง ซึ่งในกรณีที่เข้ามาเรียนที่นี่แล้วผ่านการรับน้องจนเสร็จสิ้นแล้ว แม้ว่าจะถูกไล่ออกหรือลาออกด้วยเหตุใดก็ตาม ก็จะต้องนับเป็นอาชีวะเฟื่องทองด้วยกัน เห็นได้จากกรณีที่นักเรียนที่ถูกไล่ออกหรือลาออกไปแล้วก็ยังมาคบหาสมาคมกับรุ่นพี่หรือรุ่นเดียวกันที่โรงเรียนอยู่บ่อย ๆ โดยที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นอาชีวะเฟื่องทองเหมือนกัน

การรับน้องจะเป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนอาชีวะที่เข้ามาใหม่รู้ในเรื่องทุกอย่างที่จำเป็นในการใช้ชีวิตนักเรียนอาชีวะเฟื่องทองแห่งนี้ว่า ควรจะทำตัวอย่างไร โดยรุ่นพี่จะเป็นผู้ที่จัดกิจกรรมนี้ขึ้นมา การรับน้องจะใช้ระยะเวลาประมาณ 3 เดือน เริ่มตั้งแต่รุ่นน้องสอบเข้ามาได้ ใช้เวลาในช่วงพักกลางวันและตอนเย็นหลังเลิกเรียนแล้ว ส่วนใหญ่จะใช้สถานที่ภายในโรงเรียน มีบางครั้งจะออกไปรับน้องนอกโรงเรียน เช่น ที่สวนสาธารณะ ป้ายรถเมล์ หรือตามถนนหนทางละแวกโรงเรียน และจะมีการไปรับน้องที่ต่างจังหวัดอีก 1 - 2 วัน ซึ่งเป็นครั้งสุดท้ายสิ้นสุดของการรับน้อง

กิจกรรมต่าง ๆ ของการรับน้องจะเน้นถึงความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในรุ่น ฝึกความอดทนและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่ม พยายามให้รู้จักกันทั้งหมดทั้งรุ่นพี่รุ่นน้อง การลงโทษของการกระทำผิดหรือทำไม่ได้ตามที่รุ่นพี่ต้องการจะเป็นไปในลักษณะของการทำโทษโดยให้ออกกำลังกายจนเหนื่อยหรือให้อึดทน เช่น การวิดพื้น การนอนกลิ้งไปบนพื้นร้อน ๆ ในเวลากลางวัน การให้วิ่งแบกโต๊ะ ฯลฯ หรือการทำโทษโดยการแกล้งแบบให้อายเพื่อฝึกความกล้า เช่น ถอดเสื้อกลางป้ายรถเมล์ การให้ไปขอความรักตามสวนสาธารณะ การให้ไปจีบผู้หญิง ฯลฯ จะไม่มีการใช้ความรุนแรงในการลงโทษกับรุ่นน้อง โดยมีกฎเกณฑ์สำหรับรุ่นพี่คือ ห้ามแตะต้องตัวรุ่นน้อง ซึ่งหมายถึง ห้ามใช้กำลังทำร้ายรุ่นน้อง จะใช้การสั่งอย่างเดียว

จะสอนให้ร้องเพลงเชียร์ เพลงของสถาบัน สอนให้รู้เรื่องเกี่ยวกับโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน เช่น สัญลักษณ์ของโรงเรียนคืออะไร มีความหมายอย่างไร สถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียนเป็นอย่างไร มีสัญลักษณ์ของโรงเรียนที่รั้วข้างซ้ายก็อัน ข้างขวาก็

อัน บันไดขึ้นตึกมีกี่ชั้น ประวัติความเป็นมาของโรงเรียน ฯลฯ และสิ่งสำคัญก็คือ จะสอนให้รู้ว่าการเรียนให้จบและรอดปลอดภัยจากอันตรายนั้นควรจะทำตัวอย่างไร สอนให้รู้ว่าศัตรูคู่อริของโรงเรียนคือใคร อันตรายจากศัตรูคู่อริและการระวังป้องกันตัว ทุกอย่างที่ดีสอดแทรกเข้าไปในการสอนก็เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนอยู่ในโรงเรียนแห่งนี้

เมื่อผ่านการรับน้องจนเสร็จสิ้นแล้ว ก็จะได้เป็นอาชีวะเฟื่องทองอย่างเต็มตัว ซึ่งก็จะมีกรป้อมรูปเฟื่องลงบนหน้าอกหรือคั่นแขน โดยความสมัครใจไม่มีการบังคับ ส่วนใหญ่แล้วก็จะป้อมกันเกือบทุกคนและจะได้ใส่เสื้อชื่อปที่มีตราสัญลักษณ์ของโรงเรียน ซึ่งก่อนที่จะรับน้องเสร็จสิ้น รุ่นน้องไม่มีสิทธิใส่เสื้อชื่อป ซึ่งเสื้อชื่อปของโรงเรียนนี้จะไม่มีขาย เพราะจะเป็นการสั่งทำขึ้นมาโดยเฉพาะ รุ่นน้องจะเป็นผู้ออกแบบ (สัญลักษณ์ของโรงเรียน) แล้วให้รุ่นพี่ดู ถ้ารุ่นพี่อนุญาตว่าใช้ได้จึงสามารถนำไปทำเป็นเสื้อชื่อปได้

ระบบค่านิยม

ค่านิยมในสังคมอาชีวะเฟื่องทองที่เป็นแนวทางที่ยึดถือร่วมกัน และเป็นแนวทางพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนนี้ คือ

1. ระบบรุ่นพี่รุ่นน้อง ซึ่งทุกคนจะเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ และระบบรุ่นพี่รุ่นน้องของที่นี่จะมีความเข้มแข็งและเหนียวแน่นกว่าโรงเรียนอื่น ๆ รุ่นพี่จะคอยช่วยเหลือเกื้อกูลต่อรุ่นน้องตลอด เมื่อจบจากโรงเรียนเข้าสู่การทำงาน ถ้ามีรุ่นพี่อยู่ทำงานที่เดียวกันก็จะคอยดูแลช่วยเหลือรุ่นน้องเสมอ รุ่นน้องก็จะมีเคารพและให้เกียรติต่อรุ่นพี่ ความเป็นอาชีวะเฟื่องทองด้วยกันทำให้เกิดเป็นสายสัมพันธ์แบบพี่กับน้อง

2. ความรักศักดิ์ศรีของโรงเรียน โรงเรียนมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน ชื่อเสียงและศักดิ์ศรีของโรงเรียนที่รุ่นพี่ ๆ ที่ผ่านมาทำไว้อย่างดี รุ่นน้องจะต้องรักษา

ชื่อเสียงและศักดิ์ศรีของโรงเรียน อย่าให้เกิดความเสื่อมเสีย ความเป็นอาชีวะเฟื่องทองนี้ หมายถึงพวกเราที่เป็น “เฟื่องทอง” และทุกสิ่งทุกอย่างที่หมายถึงโรงเรียนของเรา

3. สอนให้เป็นนักเลงไม่ไห้เป็นพวกอันธพาล เฟื่องทองจะไม่ไปหาเรื่องหรือรังแกใครก่อน มีความเป็นลูกผู้ชายหรือสุภาพบุรุษ และถือว่าเป็นโรงเรียนอาชีวะที่เก่าแก่ และได้รับการยอมรับจากโรงเรียนอาชีวะอื่น ๆ ว่าเป็นอันดับหนึ่งหรือรุ่นใหญ่ของช่างกล ถ้าไปตีกันโรงเรียนอื่น ๆ ก็จะมีแต่เสียศักดิ์ศรีอย่างเดียวไม่คุ้มกันเพราะว่าคนละครดับโรงเรียนที่อยู่ในระดับเดียวกันกับอาชีวะเฟื่องทองก็คือ โรงเรียนอาชีวะ “ดิ่งทอง” (ชื่อสมมติ) ซึ่งเป็นโรงเรียนอาชีวะที่เปิดสอนประเภทช่างก่อสร้าง สถาปัตยกรรม และตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน มีอายุการก่อตั้งมายาวนานและมีประวัติการก่อเหตุทะเลาะวิวาทมายาวนานเหมือนกัน และได้รับการยอมรับว่าเป็นอันดับหนึ่งหรือรุ่นใหญ่ของช่างก่อสร้าง

สิ่งที่เคารพสักการะ

นักเรียนสายอาชีวะทุกประเภท จะมีการนับถือพระวิษณุกรรม เพราะถือว่าพระวิษณุกรรมเป็นเทพแห่งช่างทุกประเภท ส่วนใหญ่แล้วโรงเรียนอาชีวะจะมีรูปปั้นพระวิษณุกรรมประดิษฐานอยู่ทุกโรงเรียน ซึ่งรูปปั้นของพระวิษณุกรรมจะแตกต่างกันออกไปตามแต่โรงเรียนจะเป็นผู้ออกแบบหรือตามประเภทช่าง มักจะมีเครื่องมืออุปกรณ์ทางช่างมาเกี่ยวข้องด้วย เช่น โรงเรียนอาชีวะทางช่างกล รูปปั้นพระวิษณุก็อาจจะถือเฟือง หรือโรงเรียนอาชีวะทางช่างก่อสร้างก็อาจจะถือฉากรหรือดิ่งแทน

นักเรียนที่เข้ามาเรียนที่โรงเรียนนี้ จะมากราบไหว้เคารพสักการะบูชาพระวิษณุกรรมซึ่งประดิษฐานอยู่ภายในบริเวณโรงเรียน เพื่อขอให้เรียนจบและปลอดภัยจากอันตรายทั้งหลาย การจะทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนก็จะมีกรกราบไหว้บูชาเพื่อขอพรจากพระวิษณุกรรม ซึ่งรวมถึงการที่จะไปก่อเหตุทะเลาะวิวาทด้วย

สิ่งที่ปฏิบัติกันเป็นประจำทุกวันเมื่อเดินเข้ามาหน้าประตูโรงเรียน ซึ่งจะ

เห็นพระวิษณุกรรมประดิษฐานอยู่ นักเรียนจะพนมมือขึ้นไหว้ทุกครั้งทั้งเวลาเข้าและออกจากโรงเรียน ไม่ว่าวันหนึ่ง ๆ จะเดินเข้าออกกี่ครั้งก็ตามเมื่อเดินเข้าหรือออกจากโรงเรียนก็จะพนมมือไหว้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สังเกตได้ว่าเป็นนักเรียนที่นี่หรือเปล่า เพราะบุคคลภายนอกทั่วไปก็จะไม่รู้ถึงการปฏิบัติแบบนี้

งานประเพณีและพิธีกรรม

1. งานวันสถาปนาโรงเรียน เป็นงานประเพณีที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ซึ่งจะจัดตรงกับวันที่ถือว่าเป็นวันก่อตั้งโรงเรียน เช่น วันที่ 1 มกราคม (สมมติ) เป็นวันสถาปนาของโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง หมายถึง 1 มกราคมของทุกปีจะเป็นวันของเฟื่องทอง ซึ่งจะจัดขึ้นภายในบริเวณโรงเรียน เป็นงานที่พบปะกันของทุกรุ่น รุ่นพี่เก่า ๆ รุ่นแรก ๆ ก็จะมากันมากมาย รุ่นพี่ที่เรียนอยู่ในปัจจุบันจะเป็นผู้จัด รุ่นน้องจะเป็นผู้คอยดูแลต้อนรับรุ่นพี่ ซึ่งรุ่นพี่ก็จะตอบแทนรุ่นน้องด้วยการพาไปเลี้ยงกันต่อตามสถานที่ที่ต่าง ๆ หลังจากหมดงานเลี้ยง บรรยากาศของงานนี้ ส่วนหนึ่งมักจะมีการแก๊งรุ่นน้องที่เพิ่งเข้ามาเรียน โดยให้ออกไปเดินรำ (ด้น) หน้าเวทีที่มีการแสดงดนตรี แล้วโยนระเบิดซึ่งทำขึ้นเองใส่กลุ่มพวกรุ่นน้อง ซึ่งระเบิดนี้จะมีเสียงดังแต่ไม่ค่อยมีอันตรายเท่าไรนัก จุดประสงค์เพื่อฝึกให้ไม่กลัวและเป็นความสนุกสนานที่ปฏิบัติกันเป็นประจำ รุ่นพี่รุ่นน้องจะร่วมสนทนากันในวงเหล้า เรื่องที่มักพูดคุยก็จะเป็นเรื่องของความสนุกสนานในอดีตเมื่อสมัยเรียนอยู่ ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องของการติดกับโรงเรียนอื่น ๆ งานรื่นเริงนี้จะจัดในตอนเย็น ในช่วงเช้าหรือบ่ายก็จะมีการแสดงออกถึงว่า วันนี้เป็นวันของเฟื่องทอง โดยจะรวมตัวกันทั้งหมดขึ้นห้างสรรพสินค้าที่อยู่ใกล้บริเวณโรงเรียนเพื่อประกาศถึงความยิ่งใหญ่ (ปกติแล้วนักเรียนอาชีวะจะรู้กันอยู่แล้วว่า วันสถาปนาของโรงเรียนอะไรเป็นวันไหน) ถ้าพบนักเรียนโรงเรียนคู่อริก็จะทำร้าย

2. งานวันก๊วยบาย (Good Bye) จะเป็นงานที่รุ่นน้องปัจจุบันจัดขึ้นให้แก่รุ่นพี่

ที่กำลังจะจบการศึกษาออกไป เป็นการตอบแทนรุ่นพี่ที่รับน้องและช่วยเหลือดูแลรุ่นน้องตลอดมา มักจะทำของที่ระลึกแจกให้กับรุ่นพี่ส่วนใหญ่จะเป็นสิ่งของที่มีตราสัญลักษณ์ของอาชีวะเฟื่องทอง ส่วนสำคัญสิ่งหนึ่งคือ ภายในรุ่นเดียวกันของรุ่นพี่ซึ่งกำลังจะจบออกไปนั้น สามารถที่จะเปิดใจคุยถึงความไม่พอใจต่อกันได้ เรียกว่า “วันเคลียร์กัน” ก็ได้ เพื่อที่จะทำให้เกิดความเข้าใจกันภายในรุ่น

งานประเพณีทั้งสองนี้จะมีพิธีกรรมอย่างหนึ่งที่เป็นประเพณีปฏิบัติคือ รุ่นน้องจะต้องนำเอาสัญลักษณ์ของโรงเรียนคู่อริ จะเป็นอะไรก็ได้ที่เป็นสัญลักษณ์ของอาชีวะ “ดิ่งทอง” มาวางไว้ที่ทางเข้างานที่จัดขึ้น เพื่อให้รุ่นพี่เหยียบย่ำเดินผ่านเข้ามา การที่จะได้สัญลักษณ์ของโรงเรียนคู่อรินั้น จะต้องใช้วิธีการตบ (ยัด) หรือทำร้ายนักเรียนโรงเรียนคู่อริจึงจะได้มา ส่วนใหญ่ก็จะเป็นเสื้อซ้อป หรือธงของโรงเรียน ฯลฯ ซึ่งเป็นการแสดงถึงความสามารถของรุ่นน้องรุ่นนี้ ความยากของการได้สิ่งของเหล่านี้มานั้น ก็ยังแสดงถึงความเจ๋งของรุ่น

เอกลักษณ์

เอกลักษณ์แห่งสังคมอาชีวะเฟื่องทองที่แสดงออก จะเห็นได้จากการแต่งกายตามระเบียบของโรงเรียนอนุญาตให้ใส่ชุดไปรเวทมาเรียนได้ ซึ่งมีไม่กี่โรงเรียนที่อนุญาต การแต่งกายของอาชีวะเฟื่องทองนิยมใส่เสื้อเชิ้ตหรือเสื้อยืดก็ได้ ถ้าใส่เสื้อเชิ้ตก็จะพับแขนขึ้นเหนือข้อศอกเล็กน้อย แต่จะใส่กางเกงยีนส์กันทุกคน และใส่รองเท้าบู๊ตหุ้มส้นสูง ๆ (คล้ายกับรองเท้าของพวกควาบอย ซึ่งเป็นที่นิยมกันในหมู่วัยรุ่นชาย) ส่วนใหญ่แล้วจะนิยมไว้ผมยาว ๆ การแต่งตัวจะค่อนข้างออกไปทางลูกทุ่งหน่อย ๆ (ไม่หรูหรา) แต่ต้องดูเท่ ๆ ไว้ก่อน จะใส่เสื้อซ้อปที่มีสัญลักษณ์ของโรงเรียนทับอีกทีเสมอเมื่ออยู่ในโรงเรียนหรือบริเวณใกล้เคียงโรงเรียน

และภาษาที่ใช้สื่อสารกันภายในสังคมก็จะมีภาษาเฉพาะหรือภาษาแสดง
ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นภาษาแห่งสังคมอาชีวะโดยทั่วไป แต่ก็มีส่วนที่เป็นการใช้ (นิยมใช้)
เฉพาะสังคมอาชีวะเฟื่องทอง เช่น

นิ้ว หมายถึง ปีน

ตัว หมายถึง ปีน

ไปกดมา หมายถึง ยิงปืน

ไปเล่นมา หมายถึง ไปทำร้ายนักเรียนโรงเรียนอื่นมา

เอาคืน หมายถึง แก้แค้น

เล่นหนัก หมายถึง ไปทำร้ายถึงขั้นเสียชีวิต

ออกงาน หมายถึง การไปตีกับโรงเรียนอื่น

มีงาน หมายถึง จะมีการไปตีกับโรงเรียนอื่น

นักรบ หมายถึง คนที่ไปตีกับโรงเรียนอื่นบ่อย ๆ

ตัวห้อย (ตัวอ้อย) หมายถึง คนที่สร้างความสนุกสนานเฮฮาให้กับเพื่อน

ตัวอุบาทว์ หมายถึง คนที่เป็นพวกหัวโจก

มีเมา หมายถึง กินเหล้า

จ๊าบ หมายถึง ถูกใจ

เสี่ยฟอร์ม หมายถึง เสี่ยศักดิ์ศรี

ไม่ใช่จี้ ๆ หมายถึง ไม่ใช่กระจอก ๆ

รู้จี้รู้ใส้ หมายถึง รู้กันดีว่าใครเป็นอย่างไร

ไปเข้าเย็นกลับ หมายถึง พวกอ่อน

ไปเข้ากลับดึก หมายถึง พวกเข้ม

พวกอ่อน หมายถึง พวกที่ไม่ค่อยสูงส่งกับเพื่อนฝูงหรือไม่ค่อยจะไปตี
กับโรงเรียนอื่น

พวกเข้ม หมายถึง พวกที่แสดงออกถึงความเป็นอาชีวะเฟื่องทองอย่าง
เต็มตัวในด้านต่าง ๆ หรือพวกที่ไปตีกับโรงเรียนอื่นบ่อย ๆ

วิถีชีวิตภายในสังคม

การดำเนินชีวิตภายในสังคมโรงเรียนนี้ โดยปกติจะเรียนตามตารางสอนที่กำหนดไว้ การเรียนการสอนในสายวิชาช่วงกล ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการเรียนที่เน้นการปฏิบัติที่เรียกว่า “เรียนซ้อป” บรรยากาศในการเรียนก็จะไม่เข้มงวดนัก เนื่องจากอาจารย์ให้งานแล้วนักเรียนต้องรับผิดชอบต่องานของตนเองให้สามารถส่งได้ทันตามกำหนดเวลา พฤติกรรมทางด้านการเรียนก็เหมือนกับโรงเรียนทั่ว ๆ ไป ก็จะมีคนที่ขยันและสนใจเรียนมากน้อยแตกต่างกันไป

นอกเหนือจากการเรียนแล้วก็มักจะจับกลุ่มพูดคุย แลกกัน เฮฮาตามประสาวัยรุ่น ในเรื่องที่คุณกันนั้น ก็จะเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไปของวัยรุ่น และมักจะมีเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของโรงเรียนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาพูดคุยกัน ซึ่งบางคนก็มีข้อมูลหรือรู้เรื่องราวเป็นอย่างดี เพราะนักเรียนเหล่านี้มักจะรู้จักกับนักเรียนหัวโจกโรงเรียนอื่น อาจเป็นเพื่อนกันหรือมีน้องเรียนอยู่โรงเรียนแห่งนั้น หรือเป็นคนรู้จักอยู่ในละแวกบ้านใกล้เคียงกัน แต่ถ้ามีเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนของตนเอง ก็ยังจะมีการจับกลุ่มพูดคุยกันเป็นพิเศษต่อกรณีที่เกิดขึ้น

หลังจากหมดภาระการเรียนในแต่ละวัน ส่วนใหญ่ก็จะคลุกคลีอยู่กับเพื่อน ๆ ที่โรงเรียน ซึ่งมีกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย เช่น นั่งเล่นพูดคุยกัน ไปดูการแข่งขันกีฬาซึ่งอยู่ใกล้ ๆ โรงเรียน (ไปจับหรือชวนนักเรียนหญิงที่มาเชียร์กีฬา) เล่นไพ่กัน กินเหล้ากัน ฯลฯ สถานที่ที่พบปะสังสรรค์มักจะอยู่ในโรงอาหาร โต๊ะนั่งหน้าตึก ห้องกิจกรรมชมรมค่ายอาสาพัฒนาชนบท ร้านเหล้าในตลาดที่อยู่ติดกับโรงเรียน

การกลับบ้านจะกลับเป็นกลุ่ม ๆ อย่างน้อยก็ 2 - 3 คน โดยพวกที่บ้านอยู่ในละแวกหรือเส้นทางเดียวกันก็กลับบ้านด้วยกัน พวกที่นั่งรถไฟก็จะกลับด้วยกัน พวกที่เรียกว่า “พวกอ่อน” จะกลับบ้านหลังจากเลิกเรียน ส่วนพวกที่เรียกว่า “พวกเข้ม” จะกลับบ้านค้ำกว่า เพราะมักจะไปนั่งกินเหล้าอยู่ในตลาด โดยปกติแล้วเมื่อออกจากโรงเรียนแล้วก็จะกลับบ้านเลยมักจะไม่ได้ไปสถานที่อื่น ๆ นอกจากมีการรวมกลุ่มกันไปเป็นครั้งคราว เช่น การไปเดินตามห้างสรรพสินค้า

5.2 ข้อมูลด้านการก่อเหตุทะเลาะวิวาท

ลักษณะของเหตุ

การก่อเหตุทะเลาะวิวาทที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทองนี้สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. ก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับโรงเรียนอาชีวะดิ่งทอง

โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นการทะเลาะวิวาทกับโรงเรียนคู่อริแห่งนี้ เพราะอยู่บริเวณใกล้เคียงกัน และที่สำคัญคือ ความรู้สึกว่าเป็นศัตรูคู่อริ มีการทะเลาะวิวาทกันมาตลอดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งในอดีตก่อนที่จะเป็นศัตรูคู่อริกันนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนทั้งสองก็เป็นเพื่อนกัน เคยร่วมกันก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับพวกนักเรียนนายร้อยตำรวจด้วยกัน จุดเริ่มแรกของการเป็นศัตรูกันนั้นเกิดขึ้นในเหตุการณ์ประมาณ พ.ศ. 2510 ที่มีการก่อเหตุทะเลาะวิวาทกันระหว่างสองโรงเรียนนี้ที่สนามกีฬา สาเหตุมาจากการแข่งขันกีฬา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทที่ใหญ่โตและลุกลามไปทั่วระหว่างสองโรงเรียน มีการระดมกำลังมาตีกันมากมาย ตั้งแต่เหตุการณ์นี้เป็นต้นมาทำให้เกิดการเป็นศัตรูกันที่ถาวรเรื่อยมา ซึ่งในแต่ละปีก็จะมีการก่อเหตุทะเลาะวิวาทกันเป็นประจำ

2. ก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับโรงเรียนอาชีวะอื่น ๆ

มักจะไม่ค่อยเกิดเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทกับโรงเรียนอาชีวะอื่น ๆ เนื่องจากเหตุผลประการแรกคือ ความรู้สึกในศักดิ์ศรีของโรงเรียนตนว่าอยู่ในระดับที่สูงกว่า ไม่ควรที่จะลดศักดิ์ศรีไปยุ่งด้วย เพราะจะมีแต่ผลเสียต่อศักดิ์ศรี ประการที่สองคือ โรงเรียนอาชีวะอื่น ๆ จะไม่กล้าที่จะทะเลาะวิวาทกับโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง เพราะทราบถึงชื่อเสียงในด้านการทะเลาะวิวาทเป็นอย่างดี ถ้าเกิดเหตุทะเลาะวิวาทแล้วจะเป็นเรื่องใหญ่ และพวกนี้จะเล่นกันหนัก (ทำร้ายถึงขั้นเสียชีวิต) จะมีเพียงไม่กี่เหตุการณ์ที่ทะเลาะวิวาทกับโรงเรียนอาชีวะอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วที่เกิดขึ้นเป็นเพราะว่าไม่รู้ว่าเป็นนักเรียนของโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง ถ้ารู้ว่าเป็นอาชีวะเฟื่องทองแล้วจะไม่ค่อยมีใครกล้าลองของ

การทะเลาะวิวาทกันของโรงเรียนอาชีวะจะเป็นลักษณะของการทะเลาะวิวาทในระดับโรงเรียน มิใช่เป็นระดับเฉพาะบุคคล การทำร้าย ถ้าสามารถที่จะหาตัวบุคคลที่เป็นคู่กรณีได้ก็จะทำร้ายคนนั้น ซึ่งมักจะหาตัวบุคคลได้ลำบาก จึงมักจะไม่นั้นเฉพาะเจาะจง ขอให้เป็นบุคคลใดก็ได้ที่เป็นคนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่เป็นคู่อริ การทะเลาะวิวาทกันจะมีความหมายระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน บุคคลที่เข้าร่วมการก่อเหตุทะเลาะวิวาท อาจจะมีมากหรือน้อยแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นการยกไปเกือบหมดทุกคนทั้งโรงเรียนหรือไปเพียงไม่กี่คนก็ได้

นักเรียนที่จะออกไปตีหรือก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับโรงเรียนอื่นบ่อย ๆ มีประมาณ 20 - 30 เปอร์เซ็นต์ มักจะรู้จักกันเองในหมู่เพื่อนด้วยกัน (รู้จู้รู้ใส่กันว่าใครเป็นอย่างไร) พวกนี้จะเรียกว่า “นักรบ” เป็นพวกที่มีความเข้มของความเป็นอาชีวะเฟื่องทอง แต่อีกส่วนหนึ่งประมาณ 60 - 70 เปอร์เซ็นต์ แม้จะไม่ค่อยออกไปตีก็จะมีช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น หาอาวุธ ออกเงิน (เมื่อมีการถูกจับกุม) ช่วยเหลือในการประกันตัว ตลอดจนการช่วยเหลือในทางการเรียน แต่ถ้ามีเหตุการณ์ใหญ่ ๆ เกิดขึ้นแล้ว ส่วนใหญ่สามารถที่จะระดมกำลังได้เกือบทั้งหมด

เงื่อนไขของการเกิดเหตุ

เงื่อนไขของการเกิดเหตุทะเลาะวิวาทของอาชีวะเฟื่องทองสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. เกิดจากการถูกทำร้ายมาก่อน

ถ้านักเรียนอาชีวะเฟื่องทองคนใดถูกทำร้ายมาไม่ว่าจะเกิดจากกรณีโรงเรียนอื่นมาทำร้ายก่อน หรือการทะเลาะวิวาทกัน แต่รู้สึกว้าวุ่น (เสียฟอร์ม) ก็จะต้องมีการไปแก้แค้น (เอาคืน) ส่วนใหญ่มักจะเกิดจากการไม่ระมัดระวังตัวหรือประมาท เช่นไปในสถานที่ที่มีนักเรียนคู่อริอยู่ การขึ้นรถโดยสารผ่านไปเจอเหตุการณ์โดยบังเอิญ เป็นต้น

2. เกิดจากการเป็นศัตรูคู่อริ

นักเรียนอาชีวะเฟื่องทอง ถ้าพบกับนักเรียนอาชีวะดิ่งทองแล้ว จะมีการทะเลาะวิวาทกัน เจอเมื่อไรจะต้องเล่นงาน (ทำร้าย) ศัตรูก่อน ถ้าไม่เล่นก่อนก็จะโดนเขาทำร้ายเช่นกัน ซึ่งมีกรณีตัวอย่างให้เห็นอยู่บ่อย ๆ เว้นเสียแต่ว่าบางครั้งเจอนักเรียนอาชีวะดิ่งทองที่ดูลักษณะท่าทางแล้วเป็นพวกเด็กเรียนก็จะไม่ทำร้าย ซึ่งมีเป็นส่วนน้อยครั้ง ในกรณีของโรงเรียนอาชีวะอื่น ๆ ที่เป็นคู่อริ ก็แล้วแต่สถานการณ์ว่าเหมาะสมที่จะเล่นงานหรือไม่ หรือความรู้สึกว่าเป็นศัตรูอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด

3. เกิดจากต้องการอวดให้รุ่นน้องเห็น

เพื่อให้รุ่นน้องเห็นถึงความเก่าและเจ๋งของรุ่นพี่จะมีการไปทำร้าย โรงเรียนอาชีวะดิ่งทอง ซึ่งมักจะเป็นในช่วงของการรับน้องเมื่อน้องเพิ่งเข้ามาใหม่ ๆ โดยการตบหรือยึดสิ่งของที่เป็นสัญลักษณ์ของโรงเรียนอาชีวะดิ่งทอง เพื่อนำมาอวด โชว์แก่รุ่นน้อง เป็นวิธีการแสดงตัวอย่างให้รุ่นน้องดู เพราะเป็นสิ่งที่รุ่นน้องจะต้องมีการปฏิบัติตามในการเป็นอาชีวะเฟื่องทอง

4. เกิดจากเทศกาล

ซึ่งเป็นระยะเวลาที่มักจะมีเหตุทะเลาะวิวาทอยู่เป็นประจำระหว่างสอง โรงเรียนนี้ คือช่วงของวันสถาปนาของโรงเรียน ซึ่งในประเพณีปฏิบัติแล้ว จะเป็นวันที่แสดงความยิ่งใหญ่ให้ศรัทธูกู่อริได้เห็น มีการรวมตัวกันเพื่อเดินขึ้นห้างสรรพสินค้าที่เป็นเขตแดนกั้นกลางระหว่างสองโรงเรียน มักจะมีนักเรียนอาชีวะดิ่งทองชอบมาเดินเที่ยวเป็นประจำ ถ้าพบเจอก็จะทำร้าย ส่วนใหญ่แล้วมักจะรู้และไม่กล้ามาเดินในช่วงใกล้ ๆ วันสถาปนาของอีกโรงเรียนหนึ่ง ก่อนวันงานสถาปนา 1 วัน (วันสุกดิบ) จะมีการดักทำร้ายกันเป็นประจำ นักเรียนโรงเรียนคู่อริก็จะมีการระมัดระวังตัวเป็นพิเศษในทำนองเดียวกัน โรงเรียนคู่อริก็มีงานวันสถาปนาและประเพณีปฏิบัติเหมือนกัน

และอีกช่วงเวลานึงคือ ตอนที่ใกล้จะจบการศึกษาจากโรงเรียน รุ่นพี่ที่จะจบออกไปจะมีความคิดที่ต้องการจะ “ตีสังลา” หรือ “ตีทิ้งทวน” เพราะเมื่อจบไปแล้วก็จะไปสู่การทำงาน หรือเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งไม่ค่อยมีการทะเลาะวิวาทกันแล้ว

5. เกิดจากประเพณีและพิธีกรรม

งานประเพณีต่าง ๆ มักมีพิธีกรรมแทรกอยู่ เพื่อสร้างให้เกิดความรู้สึกศักดิ์ศรีหรือความยิ่งใหญ่ของสถาบัน และมีประเพณีปฏิบัติที่เป็นหน้าที่ของรุ่นน้องจะต้องแสดงความสามารถให้รุ่นพี่เห็น รุ่นน้องจะต้องหาสิ่งของหรือสัญลักษณ์ที่เป็นของ

อาชีวะคิงทอง มักจะเป็นเสื้อซ้อป แหวน เข็มขัด ฆง ฯลฯ หรือการเข้าไปทำลายสิ่งของที่เป็นสัญลักษณ์ของโรงเรียน เพื่อนำมาใช้ในพิธีกรรมโดยให้รุ่นพี่ที่จะเดินเข้าสู่งานประเพณีที่จัดขึ้น (งานวันสถาปนางานกุดบายหรืองานสังสรรค์) เหยียบย่ำสิ่งที่เป็นตัวแทนของอาชีวะคิงทอง ซึ่งการที่จะนำสิ่งของเหล่านี้มาได้ นั้น จะต้องมาจากการไปตบหรือยึดเอามาจากนักเรียนอาชีวะคิงทอง เป็นการแสดงให้เห็นว่า รุ่นนี้มีความสามารถเพียงใด

6. เกิดจากความรู้สึกเสียศักดิ์ศรี

ถ้ามีโรงเรียนอาชีวะใด มาทำให้อาชีวะเฟื่องทองรู้สึกว่าคุณทำทนายหรือเสียศักดิ์ศรีแล้ว ก็จะต้องมีการไปเอาคืนเพื่อมิให้ใครมาดูถูกได้ เช่น การที่โดนนักเรียนอาชีวะอื่นมาตบยึดเอาสิ่งของที่มีความหมายก็คืออาชีวะเฟื่องทอง และอีกส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นได้ตามที่สาธารณะต่าง ๆ ที่มีการขีดเขียนหรือพ่นข้อความที่ประกาศถึงความยิ่งใหญ่ของสถาบันตนเอง และดูถูกสถาบันอื่น ถ้าเป็นกรณีที่เกิดจากโรงเรียนอาชีวะอื่น ๆ ที่มีโชอาชีวะคิงทอง ขีดเขียนหรือพ่นข้อความที่มีความหมายในเชิงด่าว่าอาชีวะเฟื่องทองแล้ว ก็จะมีการดำเนินการโดยรับผิดชอบของอาชีวะเฟื่องทองทั้งหมด ซึ่งมีการแบ่งความรับผิดชอบไปตามเส้นทางที่การกลับบ้าน กลุ่มใดที่พบเห็นในเขตการรับผิดชอบของตน ก็จะเป็นผู้ดำเนินการ อาจจะมีการให้ลบออกหรือการทำร้าย และโดยทั่วไปของการขีดเขียนหรือพ่นข้อความดังกล่าวนี้มักจะแสดงถึงสถาบันใดว่าเป็นผู้กระทำ

แต่ถ้าเป็นในกรณีที่เกิดจากอาชีวะคิงทองแล้วจะรู้สึกว่าเป็นเรื่องธรรมดา เพราะมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน มักจะมีการทำบ่อย ๆ ทั้งฝ่ายอาชีวะเฟื่องและคิงทอง ในช่วงของเทศกาลวันสถาปนา โดยทำเป็นภาพพิมพ์เอาไว้พิมพ์ตามสถานที่ต่าง ๆ สำหรับอาชีวะเฟื่องทองแล้วจะไม่มีการขีดเขียนหรือพ่นด่าว่าอาชีวะอื่น ๆ เพราะเป็นเรื่องไร้สาระ เรามีศักดิ์ศรีมากกว่าอยู่แล้ว

รูปแบบและวิธีการ

การรับรู้ถึงการเกิดเหตุของอาชีวะเฟื่องทอง จะมีลักษณะที่สามารถติดต่อกันถึงทั้งหมด โดยการกระจายข่าวสารผ่านหัวหน้าแผนก ถ้าเกิดเรื่องทะเลาะวิวาท หัวหน้าแผนกต่าง ๆ จะมาประชุมกัน (ไม่เป็นทางการ) แล้วก็กระจายข่าวสารไปยังเพื่อน ๆ ในแผนกอาจจะมีการนัดหมายกันว่าจะไปตีเมื่อไร

รูปแบบในการออกไปก่อเหตุทะเลาะวิวาทโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว คนที่จะออกไปตีนั้นก็จะต้องเป็นคนที่ไม่เป็นที่สนใจของอาจารย์ (เป็นที่เฟื่องเลี้ยงของอาจารย์) หรือมีความคิดตัวอยู่ มักจะเป็นไปกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 3 - 4 คน หรือไปรถจักรยานยนต์ 2 คัน เพื่อความสะดวกในการก่อเหตุและหลบหนี บางครั้งจะขึ้นกับสถานการณ์ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ถ้ารู้ล่วงหน้าว่าจะไปตีหรือดักทำร้าย ก็จะมีการวางแผนและเตรียมตัวให้พร้อมในทุก ๆ ด้าน เช่น อาวุธ สถานที่ที่จะไปต้องรู้ทางหนีดีว่าเป็นอย่างไร ถ้าไปรถจักรยานยนต์ก็จะเอาคนที่มีความชำนาญในการขับขี่

วิธีการที่ใช้สามารถแบ่งได้ดังนี้คือ

1. การบอกกล่าวไปยังผู้บริหาร โรงเรียนที่เกิดกรณีนักเรียนของเขามีการขีดเขียนพ่นข้อความในทางที่ถูกต่ออาชีวะเฟื่องทอง โดยการโทรศัพท์ไปเพื่อให้ดำเนินการลบออก ซึ่งจะให้ระยะเวลาประมาณ 3 วัน ถ้าไม่กระทำตามก็จะดำเนินการขั้นต่อไป ในกรณีนี้จะเป็นเหตุการณ์ที่ไม่รุนแรง และผู้บริหารของโรงเรียนที่เป็นคู่กรณี ก็จะดำเนินการลบข้อความเหล่านั้นออกเพื่อมิให้เกิดเหตุการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทต่อไป

2. การเข้าไปหาตัว (บุคคล) ที่เป็นผู้กระทำการไม่ว่าจะเป็นการขีดเขียนหรือการทำร้ายนักเรียนอาชีวะเฟื่องทอง ส่วนใหญ่แล้วมักจะไม่เกิดความรุนแรงเท่าไรนัก เพราะถ้ามีเรื่องในลักษณะนี้แล้ว ปกติผู้บริหารโรงเรียนดังกล่าวมักจะให้ความร่วมมือเพื่อมิให้เกิดเหตุการณ์ลุกลามใหญ่โต เหตุที่อาชีวะสามารถใช้วิธีการนี้ได้เป็นเพราะครู-อาจารย์อาชีวะบางโรงเรียน ส่วนใหญ่ก็จะเป็นศิษย์เก่าของอาชีวะเฟื่องทอง ทำให้สามารถพูดคุยกันได้ง่าย (รุ่นพี่กับรุ่นน้อง)

3. การลอบทำร้าย จะเป็นการไปดักรุมทำร้ายไม่ค่อยมีการเผชิญหน้ากัน เพราะจะใช้อาวุธปืนซึ่งมีประสิทธิภาพ มักจะไปโดยรถจักรยานยนต์ 2 คัน จะไปหน้าโรงเรียนหรือบริเวณใกล้เคียงที่มีนักเรียนโรงเรียนคู่อริอยู่ ไม่เลือกเฉพาะเจาะจงว่าเป็นใคร ขอให้ป็นนักเรียนโรงเรียนนี้ป็นใช้ได้

4. การระดมกำลังทั้งหมด ซึ่งมักป็นเหตุการณ์ที่ใหญโตมีเหตุปะทะวิวาทกันมา แล้วมาเรียกพวกไปป็นการเผชิญหน้ากัน ความรุนแรงของเหตุการณ์นั้นไม่สามารถที่จะควบคุมได้แล้ว เพราะอยู่ในอารมณ์ของความโกรธแค้น เช่น ในเหตุการณ์ที่นักเรียนอาชีวะเฟื่องทองถูกยิงตาย ก็จะมีการรวมตัวกันไปที่เกิดเหตุหรือสถานีตำรวจเพื่อที่จะดูคนร้าย ถ้ามีการเผชิญหน้ากันกับโรงเรียนคู่อริที่ป็นผู้กระทำแล้ว ก็จะมีการปะทะใช้ความรุนแรง ส่วนใหญ่เมื่อเกิดเหตุการณ์ในกรณีที่มีผู้เสียชีวิตแล้ว ตำรวจก็จะควบคุมสถานการณ์มิให้เกิดเหตุการณ์รุนแรงลุกลามไป

อาวุธที่นิยมใช้คือปืน ซึ่งมีอยู่มากมายหลายคนที่พกมาโรงเรียนทุกวันหรือซ่อนเก็บไว้ที่โรงเรียน เพื่อเอาไว้ป้องกันตัวหรือเพื่อก่อเหตุทะเลาะวิวาท อาชีวะเฟื่องทองแห่งนี้จะป็นพวกที่ใช้อาวุธปืนป็นพวกแรก ๆ โรงเรียนอาชีวะอื่น ๆ มักจะไม่ค่อยมีที่จะพกมาโรงเรียน (แต่ปัจจุบันนี้มีการใช้ปืนกันมากมายสังเกตได้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมักจะมีการใช้ปืนแทบทั้งสิ้น) มีการซ้่อมยิงปืนหรือลองปืนใหม่ที่สถานที่บริเวณภายในโรงเรียนด้วย

คนที่ไปก่อเหตุทะเลาะวิวาทมากหรือยิ่งคู่อริมานั้นจะไม่ประกาศตัวหรือคุยโอ้อวดว่าตนเป็นคนทำ จะรู้กันเองว่าใครเป็นผู้ทำ (บางครั้งก็ไม่รู้เลย) ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการไม่ถูกจับกุม เพราะบางครั้งจะมีสายลับหรือพวกหาข่าวมาสอดแนม จึงไว้ใจใครไม่ได้นอกจากพวกเดียวกันเอง การทำร้ายนักเรียนคู่อริส่วนใหญ่แล้วมักจะไม่ได้คิดตัว (คิดโรงเรียน) เพราะจะมีวิธีการเช็ก แต่ก็ยังมีบางครั้งที่ทำร้ายคิดตัว (เนื่องจากมีการแต่งกายหรือมีลักษณะท่าทางเหมือนกับนักเรียนโรงเรียนคู่อริ) ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนคู่อริเลย หรือบางครั้งอาจจะมีลูกหลงไปถูกบุคคลอื่นทั่วไป

5.3 ข้อมูลด้านการแก้ไขปัญหาก่อเหตุทะเลาะวิวาท

โรงเรียน

กระบวนการแก้ไขปัญหาก่อเหตุทะเลาะวิวาทของโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทองแห่งนี้ ได้มีการดำเนินการมาโดยตลอด ซึ่งไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้เลย มีการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทอยู่เสมอเป็นประจำ มาตรการที่นำมาใช้ในการลงโทษต่อนักเรียนผู้ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ก็จะเป็นวิธีการตัดคะแนน ทำทัณฑ์บน หรือไล่ออก ส่วนใหญ่แล้วมักจะจับตัวผู้กระทำผิดไม่ได้ ผู้บริหารที่เข้ามาบริหารโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทองนั้น ในปัจจุบันแล้วมักจะเป็นศิษย์เก่าของอาชีวะเฟื่องทอง ซึ่งก็จะทราบถึงปัญหาก่อเหตุทะเลาะวิวาทที่เกิดขึ้นมายาวนานเป็นอย่างดีว่าเป็นมาอย่างไร และบางครั้งก็มีมาตรการที่จะพยายามแก้ไขโดยการห้ามการรับน้อง ห้ามจัดวันสถาปนา หรือการแยกรุ่นน้องมิให้รุ่นพี่ได้ผูกพันกัน ฯลฯ เป็นต้น แต่มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะถูกต่อต้านจากนักเรียนอาชีวะเฟื่องทอง โดยการชุมนุมประท้วงซึ่งเป็นไปอย่างเหนียวแน่น ทุกคนจะร่วมกันหมด ทำให้ไม่สามารถที่จะเอาความคิดได้ และมักจะเป็นการยอมรับข้อประท้วงเป็นส่วนใหญ่ การห้ามในสิ่งที่เป็นประเพณีปฏิบัติติดต่อกันมายาวนานของอาชีวะเฟื่องทองนั้นจะไม่สามารถกระทำได้ (เพราะจะมีรุ่นพี่เก่า ๆ บางคนสนับสนุนให้เกิดการประท้วงเสมอ)

มาตรการในการแก้ไขอีกส่วนหนึ่งก็คือ การนำเอาศีลธรรมมาสอนในวิชาที่นักเรียนจะต้องเรียน มีการให้นั่งสมาธิ และไปทัศนศึกษาที่วัดด้วย และที่สำคัญมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในกระบวนการรับนักเรียนที่จะเข้ามาเรียนที่อาชีวะเฟื่องทอง มีการใช้ระบบโควต้าในการคัดเลือกคนมาแทนการใช้วิธีการสอบคัดเลือกบางส่วน และในด้านของการเปิดรับระดับของนักเรียนก็เปลี่ยนแปลงไปจากที่อดีตเคยรับในระดับ ปวช. และระดับ ปวส. เมื่อเห็นว่านักเรียนที่มักไปก่อเหตุทะเลาะวิวาทเป็นนักเรียนระดับ ปวช. เนื่องจากยังมีวุฒิภาวะน้อย จึงเลือกรับในระดับ ปวช. หันมารับแต่ระดับ ปวส. แทนอย่างเดียว แต่การทะเลาะวิวาทก็ยังเกิดขึ้นเสมอเรื่อยมาในปัจจุบันจึงรับในระดับ ปวส. แล้ว รับแต่ในระดับ ปทส. อย่างเดียวแทน

ในด้านของการป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน ก็จะมีการตรวจค้นอาวุธเพื่อมิให้นำมาใช้ทำร้ายกัน และจะไม่ส่งเสริมกิจกรรมกีฬาต่าง ๆ เพราะเกรงว่าเมื่อส่งไปแข่งขันแล้วจะเกิดเหตุทะเลาะวิวาท ทั้งที่ในอดีตนั้นกิจกรรมทางด้านกีฬาของอาชีวะเฟื่องทองนั้นมีชื่อเสียงในหลายประเภท

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เมื่อเกิดเหตุทะเลาะวิวาทขึ้น ซึ่งโดยมากมักจะเกิดกับโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานี ซึ่งเป็นท้องที่ที่โรงเรียนทั้งสองแห่งอยู่ในเขตรับผิดชอบดูแลนั้น จะมีการประสานงานระหว่างคู่อริทั้งสองโรงเรียน เพื่อมิให้เกิดเหตุการณ์ลุกลามและยืดเยื้อต่อไป โดยเมื่อเกิดเหตุส่วนใหญ่จะปิดโรงเรียนก่อน เช่น 3 วัน 7 วัน เป็นต้น และมีการประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการดำเนินการต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีนี้ มีจำนวนหลายคนที่มีความคุ้นเคยกับนักเรียนอาชีวะเฟื่องทอง และจะทราบถึงบริบทของความเป็นคู่อริกับอาชีวะเฟื่องทองซึ่งมีเหตุทะเลาะวิวาทกันเป็นประจำ ส่วนใหญ่แล้วมักจะไม่ค่อยอยากจะทำมาชู้ด้วยเพราะเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ถ้าจับกุมนักเรียนเหล่านี้ไปก็จะเสียอนาคตเปล่าๆ

ในส่วนของการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายและการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของกองกำลังการ
 สวัสดิภาพเด็กและเยาวชนนั้น ได้มีการจัดโครงการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อป้องกันและแก้ไข
 ปัญหาค่าใช้จ่ายและการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน ซึ่งได้มีการคัดเลือกโรงเรียนที่มีประวัติการก่อเหตุ
 ทะเลาะวิวาทบ่อย ๆ นำมาเข้าค่ายพักแรม โดยใช้ระยะเวลา 3 วัน 2 คืน ที่ต่างจังหวัด
 เพื่อสร้างความคุ้นเคยและสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนต่างสถาบัน และปลูกฝัง
 ระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักเรียนนักศึกษา และโรงเรียนอาชีวะเฟื่อง
 ทองแห่งนี้ก็ได้รับคัดเลือกให้ไปเข้าโครงการนี้อยู่เสมอ ๆ จะเลือกนักเรียนแต่ละครั้งที่
 ไปเข้าโครงการประมาณ 5 - 10 คน ซึ่งไปร่วมกับโรงเรียนอื่น ๆ อีกประมาณ 10 โรง
 เรือน

กองสารวัตรนักเรียนก็เคยนำนักเรียนอาชีวะเฟื่องทองเหล่านี้ไปร่วมกิจกรรม
 บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม เช่น การทำความสะอาดตามสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ที่มี
 การขีดเขียนข้อความข่มขู่ระหว่างสถาบัน หรือนำไปช่วยซ่อมแซมสัญญาณไฟจราจร
 ต่าง ๆ เป็นต้น ตลอดจนมีการสัมมนาต่าง ๆ ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อที่จะหาแนว
 ทางในการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายและการก่อเหตุทะเลาะวิวาทนี้

จะเห็นว่าการแก้ไขทั้งในส่วนของโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อ
 การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะเฟื่องทองแห่งนี้ นั้น แม้ว่าจะมีการดำเนิน
 การในหลาย ๆ วิธีการ แต่ไม่สามารถที่จะแก้ไขต่อปัญหาที่เกิดขึ้นได้เท่าไรนัก ซึ่งมาตร
 การที่ดูเหมือนจะใช้ได้ผลก็คือ การสลายความเป็นอาชีวะเฟื่องทอง โดยการเปลี่ยน
 แปลงโครงสร้างหลักสูตรใหม่เป็นการเปิดสอนแต่ในระดับ ปทส. ซึ่งย่อมส่งผลกระทบ
 ต่อแนวทางในการผลิตนักศึกษาของสายอาชีวะที่จบออกมานั้น ย่อมแตกต่างไปจาก
 โครงสร้างหลักสูตรเดิม ฉะนั้นวิธีการแก้ไขปัญหาลักษณะนี้ก็เหมือนกับการผลัก
 ภาระปัญหาไปสู่ที่อื่น ๆ

5.4 เงื่อนไขที่นำไปสู่การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของการก่อเหตุทะเลาะวิวาท

จากการศึกษากรณีโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทองในครั้งนี้ ซึ่งเป็นการพิจารณาเงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรมภายในบริบทและสภาพแวดล้อมของสถาบันที่มีกระบวนการทางสังคมต่าง ๆ ดำเนินอยู่ สามารถเห็นถึงแบบแผนและกลไกซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่นำไปสู่การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทองแห่งนี้ คือ กระบวนการเกิดตัวตนแห่งสถาบัน การให้ความหมายและการตีความและความรู้สึกแห่งศักดิ์ศรี โดยจะอธิบายถึงเงื่อนไขดังกล่าว ดังนี้

1. การเกิดตัวตนแห่งสถาบัน

การเกิดตัวตนแห่งสถาบัน จะเป็นเงื่อนไขที่สำคัญประการแรกที่ทำให้บุคคลซึ่งเข้ามาเรียนที่โรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง รับเอาแบบแผนแห่งวิถีชีวิตของความเป็นอาชีวะเฟื่องทองเข้ามาเป็นแนวทางในการประพฤติต่อตนเองและคนอื่น ๆ ที่ร่วมกันอยู่ในสังคมโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง กลไกของการเกิดตัวตนแห่งสถาบันนี้ จะถูกสร้างขึ้นโดยกระบวนการทางสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นประเพณีปฏิบัติที่สืบทอดกันมายาวนาน

กิจกรรมรับน้อง จะเป็นกระบวนการทางสังคมอันดับแรกและสำคัญที่สุดของกระบวนการเกิดตัวตนแห่งสถาบัน เพราะเป็นกลไกที่ทำให้บุคคลเรียนรู้ถึงแบบแผนของการดำเนินชีวิตภายในสังคมอาชีวะเฟื่องทองแห่งนี้ และความคาดหวังร่วมกันของสังคมต่อบุคคลผู้เข้ามาใหม่ว่า ควรจะมีแนวทางของการใช้ชีวิตอย่างไรที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นอาชีวะเฟื่องทอง ซึ่งเป็นการจัดระเบียบภายในสังคมของอาชีวะเฟื่องทอง โดยส่วนใหญ่แล้วบุคคลที่เข้ามาเรียนที่อาชีวะเฟื่องทองนั้น มักจะมีความพร้อมที่จะยึดมั่นต่อแบบแผนแห่งวิถีชีวิตของความเป็นนักเรียนอาชีวะเฟื่องทองอยู่แล้ว เพราะมีการรับรู้ถึงสถานภาพและภาพพจน์ของโรงเรียนทั้งในด้านการวิชาการ (นับคือจบแล้วหางานง่ายเป็นที่ยอมรับ มีรุ่นพี่มากซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำงาน) และด้านการก่อ

เหตุทะเลาะวิวาท (นั่นคือ ความเก๋า ความเจ๋ง เป็นที่ยอมรับในหมู่นักเรียนอาชีวะ) เป็นอย่างดี การที่เลือกมาเรียนที่นี่จะต้องผ่านกระบวนการคัดสรรใจมาก่อนแล้วในระดับหนึ่ง ถ้าบุคคลที่ชอบแต่ในทางวิชาการแล้วก็มักจะไปสอบเข้าที่อื่นแทน (ซึ่งมีโรงเรียนอื่น ๆ อีกมากมายที่มีชื่อเสียงในทางวิชาการ) ดังจะเห็นได้จากคำพูดต่าง ๆ ของนักเรียน ดังนี้

“รู้อยู่แล้วที่นี่เป็นอย่างไร ใคร ๆ ก็อยากเข้ามาเรียนทั้งนั้น เข้ามาแล้วมันส์แน่ ๆ ถ้าใครเรียนช่างกลก็ต้องมาที่นี่ (โรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง) เพราะเจ๋งที่สุด ถ้าใครเรียนก่อสร้างก็ต้องไปโน่น (โรงเรียนอาชีวะดิ่งทอง)”

“ผมเห็นพี่ผมแต่งตัวไปเรียน ใส่กางเกงยีนส์ เสื้อลาซสก็อต เท่ชิบหายเลยพี่ ขนาดชาวบ้านเขายังมาถามแม่ผมเลยว่า ลูกชายทำงานอะไร (หมายถึง แต่งตัวดีเหมือนคนทำงานแล้ว) ผมฟังแล้วยังงงเลย ผมก็อยากแต่งตัวเท่ ๆ ไว้ผมยาว ๆ ใส่กางเกงยีนส์ ที่นี่ทำได้ ที่อื่นทำไม่ได้หรอก”

“ผมเป็นเด็กโควต้าจากต่างจังหวัด มีสิทธิ์สามารถเรียนได้ 2 แห่งคือ โรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง กับ โรงเรียนอาชีวะ (ชื่อโรงเรียน) เพราะสอบได้ทั้งสองแห่ง อาจารย์ของผมบอกให้เลือกเรียนที่โรงเรียนอาชีวะ (ชื่อโรงเรียน) ดีกว่า เนื่องจากรู้ถึงกิตติศัพท์ของโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทองเป็นอย่างดี แต่ผมตั้งใจมาเรียนที่นี่ ก็เพราะชอบแบบลุย ๆ บู้ ๆ”

“ผมมาซื้อใบสมัครสอบที่นี่ ก็พอรู้อยู่แล้วว่าที่นี่เป็นอย่างไร วันมาซื้อใบสมัครแค่มานั่งนะ ก็เจอรุ่นพี่ลองของแล้ว เขาถามผมว่า “มึงอยากเข้าที่นี่หรือวะ มึงรู้หรือเปล่า ถ้ามึงมาเรียนที่นี่ มึงรู้ไว้เลยว่าข้างหนึ่งเหยียบอยู่บนโลงศพ และข้างอีกข้างหนึ่งเหยียบอยู่ในตาราง” ผมเจอแบบนี้ แม่ยังชอบ”

ภายในกิจกรรมการรับน้อง จะมีกระบวนการต่าง ๆ ที่หล่อหลอมและ

เสริมสร้างบทบาทของความเป็นอาชีวะเฟื่องทองให้กับบุคคล โดยที่บุคคลจะมีความยึดมั่นต่อสถานภาพและบทบาทที่ได้รับมาน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ การยอมรับ และพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก ซึ่งกระบวนการต่าง ๆ ที่ใช้จะเน้นถึงเกียรติภูมิแห่งสถาบันเป็นสิ่งสำคัญที่สุด บทบาทที่ถูกสร้างขึ้นมาจากบุคคลนั้นจึงยึดติดกับสถาบัน เมื่อพิจารณาถึงกระบวนการต่าง ๆ ในกิจกรรมการรับน้อง เราจะเห็นถึงวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ ซึ่งจะมีผลต่อการเกิดตัวตนแห่งสถาบัน

การยอมรับถึงการเป็นนักเรียนอาชีวะเฟื่องทอง จะเกิดขึ้นเมื่อผ่านขั้นตอนของการรับน้องแล้ว ในช่วงที่อยู่ในการรับน้องยังไม่ถือว่าเป็นนักเรียนอาชีวะเฟื่องทองอย่างเต็มตัว ดังจะเห็นได้จาก การรายงานตัวที่ใช้ในช่วงของการรับน้อง เช่น “กระผม นายสมชาย เต็มชาย จบจากโรงเรียน (ชื่อโรงเรียน) มาเป็น ว่าที่ ฟ.ท. 51 ปวส. 15 ครับ” (ฟ.ท. 51 ปวส. 15 หมายถึง อาชีวะเฟื่องทองรุ่นที่ 51 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง รุ่นที่ 15 ส่วนที่บอกถึงการจบมาจากโรงเรียนอะไร ก็เพื่อที่จะทำให้รุ่นพี่ที่จบมาจากโรงเรียนเดียวกันทราบและมีการดูแลกันเป็นพิเศษ) วิธีการใช้คำ “ว่าที่” นี้จะเป็นการเลียนแบบมาจากระบบทหาร ซึ่งคำรายงานตัวแสดงให้เห็นถึงกระบวนการในการยอมรับบุคคลที่เข้ามาใหม่นั้น จะต้องผ่านขั้นตอนของการทดสอบโดยการรับน้องก่อนว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เมื่อยังไม่ได้รับสิทธิ์ในการเป็นนักเรียนอาชีวะเฟื่องทองเต็มตัว ก็จะยังไม่สามารถที่จะใส่เสื้อชื่อปีที่มิตราสัญลักษณ์ของโรงเรียนได้

วิธีการที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ การปัมเฟื่อง (เอาเหล็กรูปเฟื่องเผาไฟจนแดงแล้วประทับลงบนหน้าอกหรือแขน จะเกิดเป็นแผล เมื่อแผลหายสนิทแล้วจะเป็นรอยนูนรูปเฟื่อง) เมื่อสิ้นสุดของกิจกรรมรับน้องแล้ว แสดงว่าเป็นนักเรียนอาชีวะเฟื่องทองอย่างเต็มตัว เป็นการนำเอาสัญลักษณ์ของสถาบันมาใช้เพื่อย้ำความสำคัญของกลุ่มสังคมและสร้างความผูกพันระหว่างบุคคลภายในสังคมที่แสดงถึงความเป็นพวกเดียวกัน

จากแนวความคิดของ Sheldon Stryker ที่ว่า “พฤติกรรมจะขึ้นอยู่กับ การกำหนดชื่อหรือการจัดประเภททางสังคม ซึ่งชื่อและประเภทของสิ่งแวดล้อมทางกาย

ภาพและทางสังคม จะมีความหมายโดยถูกกำหนดจากความคาดหวังในพฤติกรรมร่วมกันภายใต้การปฏิสังสรรค์ทางสังคมจากการปฏิสังสรรค์กับคนอื่น บุคคลจะเรียนรู้ว่าจะจัดประเภทของวัตถุต่าง ๆ ที่เขาคิดต่อสัมพันธ์ด้วยอย่างไร จากการที่บุคคลเข้าสวม “ตำแหน่ง” อย่างสม่ำเสมอจะมีความสัมพันธ์ที่มั่นคงกับองค์ประกอบของโครงสร้างสังคม การระบุดึง “ตำแหน่ง” นั้นจะกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของ “อัตตะ” ของบุคคล เมื่อเข้าสู่สถานการณ์แห่งการปฏิสังสรรค์ บุคคลจะนิยามสถานการณ์โดยการให้ชื่อสถานการณ์ ผู้มีส่วนร่วมในสถานการณ์คนอื่น ๆ ที่เข้ามาปฏิสังสรรค์ด้วยแก่ตนเอง และให้กับลักษณะภายในสถานการณ์แล้ว เขาจะให้นิยามนั้น ๆ เป็นแนวทางในการจัดระเบียบพฤติกรรมของตนเอง และระดับของบทบาทที่ถูกสร้างจะขึ้นอยู่กับโครงสร้างสังคมส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นการจัดประเภทของบุคคลอย่างหนึ่ง

จะเห็นว่า เมื่อบุคคลเข้าสู่การเป็นสมาชิกของโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง จะมีกระบวนการทางสังคมที่ทำให้บุคคลรู้ถึงสถานภาพและบทบาท โดยการกำหนดชื่อหรือตำแหน่งให้กับบุคคล ซึ่งชื่อและตำแหน่งนี้จะแสดงถึงสถานภาพและบทบาทที่ถูกกำหนดจากความคาดหวังในพฤติกรรมร่วมกันภายในสังคม เมื่อบุคคลเข้าสวมรับตำแหน่งของการเป็นสมาชิกของสังคมอาชีวะเฟื่องทอง ทำให้บุคคลมีการแสดงบทบาทตามตำแหน่งที่ตนได้รับตามโครงสร้างของสังคม การแสดงบทบาทที่สม่ำเสมอ ก็จะเป็นการรับเอาชื่อหรือตำแหน่งมาเป็นอัตตะของบุคคล มีผลต่อการจัดระเบียบพฤติกรรมของบุคคล ระดับของบทบาทที่บุคคลแสดงออกนั้นจะขึ้นอยู่กับการจัดประเภทตามโครงสร้างสังคม ซึ่งในสังคมของอาชีวะเฟื่องทองจะมีการจัดประเภทของบุคคลโดยแบ่งเป็นพวกเด็กเข้มหรือเด็กอ่อน มีความหมายมาจากบทบาทของบุคคลที่แสดงออกนั้นมีลักษณะที่ยึดมั่นต่อบทบาทของความเป็นอาชีวะเฟื่องทองมากน้อยนั่นเอง

2. การให้ความหมายและการตีความ

การให้ความหมายและการตีความต่อวัตถุและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ภายในวิถีชีวิตของการเป็นนักเรียนอาชีวะเฟื่องทอง จะมีการให้เหตุผลและคุณค่าที่เป็นแบบแผนร่วมกันของสังคม ซึ่งได้รับการเรียนรู้และถ่ายทอดจากกระบวนการปฏิสังสรรค์ภายในสังคม โดยเฉพาะการให้ความหมายและการตีความต่อโลกและสังคมของการตีกัน (ก่อเหตุทะเลาะวิวาท) จะเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่เกิดขึ้นเมื่อมาดำเนินวิถีชีวิตอยู่ในสังคมของอาชีวะเฟื่องทอง

จากเนื้อหาของกรอบแนวคิดปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์ที่ว่า “มนุษย์ทำการตีความโลกของตนเอง ความหมายไม่ได้ติดอยู่กับคนหรือวัตถุที่มนุษย์เผชิญหน้ารับรู้ แต่เป็นสิ่งที่เขาเป็นผู้ให้แก่มัน พฤติกรรมของมนุษย์ไม่ได้เป็นเพียงการตอบสนองโดยอัตโนมัติต่อสิ่งเร้า แต่เป็นการสร้างสรรค์ที่เป็นผลจากการตีความสถานการณ์และคนอื่น ๆ ที่ร่วมกันปฏิสังสรรค์”

จะเห็นถึงความแตกต่างของการให้ความหมายและการตีความต่อวัตถุและสถานการณ์ของสังคมอาชีวะเฟื่องทองกับสังคมทั่วไป ได้จากคำพูดดังนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความหมายที่สังคมทั่วไปมิได้เคยเข้าใจถึง

“เสื้อซิปที่นี้ ไม่มีขาย กว่าจะได้มาต้องผ่านการรับน้องก่อน มันมีคุณค่าดี ไม่เหมือนโรงเรียนอื่น ๆ ที่หาซื้อเสื้อซิปได้จากโรงเรียน เสื้อซิปก็เป็นเหมือนตัวแทนของสถาบัน ใส่แล้วก็แสดงถึงความเป็นอาชีวะเฟื่องทอง”

“วันสถาปนาต้องแสดงความยิ่งใหญ่ให้พวกมันเห็น (คู่อริ) เป็นวันของเรา ที่จะประกาศให้รู้ว่าที่ผ่านมา 1 ปีนั้น เรามีความยิ่งใหญ่แค่ไหน”

“พี่คิดว่ามันมาตัดสัญลักษณ์ที่รั้วโรงเรียน แสดงว่ามันต้องมาถึงถิ่นเรากว่า มันจะตัดได้ ต้องเลื่อย (สัญลักษณ์นี้เป็นเหล็ก) ต้องใช้เวลาเท่าไร ถ้ามันเจอพวกเราก็โค่นมันยังไปแล้ว มันไม่ปล่อยไว้หรอก แสดงว่ามันไม่เจอมันก็เลยเอาแค่สัญลักษณ์ไปแทน”

“วัตถุและสิ่งของทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นเสื้อเชิ้ต เข็มขัด พวงกุญแจ ฯลฯ หรือสิ่งของที่อยู่ในบริเวณโรงเรียน ที่มีสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นโรงเรียนอาชีวะ เฟื่องทองจะมีคุณค่า หากใครมาทำลายหรือยึดไปก็เท่ากับเป็นการหมิ่นศักดิ์ศรี”

การให้ความหมายและการตีความในระบบสัญลักษณ์ ทำให้เกิดสิ่งยึดเหนี่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ร่วมกัน ซึ่งจะมีลักษณะที่แสดงถึงความสัมพันธ์ที่ร่วมเป็นอาชีวะเฟื่องทอง เช่น สัญลักษณ์รูปเฟื่องสองอันที่ขบกันอยู่โดยจะเป็นเฟื่องอันใหญ่กับเฟื่องอันเล็ก มีความหมายที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้องที่จะต้องมีความสัมพันธ์กัน โดยที่เฟื่องเป็นสัญลักษณ์ของโรงเรียนอาชีวะสายช่างกล การทำงานทุกชนิดที่เกี่ยวกับเครื่องจักรกลจะต้องมีชิ้นส่วนที่เป็นเฟื่องประกอบอยู่ด้วย เพราะมีความสำคัญในด้านของการผลักดันเครื่องจักรให้สามารถทำงานได้ เฟื่องอันใหญ่หมายถึงรุ่นพี่ เฟื่องอันเล็กหมายถึงรุ่นน้องเมื่อจบจากที่นี่ไปแล้ว เมื่อเข้าสู่โลกของการทำงานก็ยังคงทำงานอยู่ในสายงานเดียวกัน เป็นต้น

หรือในกรณีของการให้ความหมายและการตีความที่ทำให้เกิดความเป็นศัตรูหรือคู่อริ เช่น นักเรียนสายอาชีวะทุกประเภทจะมีการนับถือพระวิษณุกรรม เพราะถือว่าพระวิษณุกรรมเป็นเทพแห่งช่างทุกประเภท ซึ่งสัญลักษณ์ของโรงเรียนอาชีวะทั้งหลายก็จะเป็นรูปของพระวิษณุกรรม แต่จะแตกต่างกันออกไปตามสาขาหรือตามแต่โรงเรียนจะเป็นผู้ออกแบบ โดยจะมีการให้ความหมายถึงพระวิษณุกรรมของโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทองนั้นเป็นคนละองค์กับพระวิษณุกรรมของโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง ซึ่งรูปปั้นพระวิษณุกรรมของทั้งสองแห่ง จะมีความแตกต่างกันในท่าที่ประดิษฐานสถาน และการถือสัญลักษณ์เครื่องมือทางช่าง ทำให้เกิดความหมายที่แสดงถึงมิใช่พวกเดียวกัน เพราะนับถือพ่อ (พระวิษณุกรรม) คนละองค์ เป็นต้น

การให้ความหมายและการตีความสำคัญและสถานการณ์ต่าง ๆ นั้นจะเป็นผลมาจากกระบวนการปฏิสังสรรค์ที่เกิดขึ้นภายในสังคมที่เขาดำรงอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ

ภายในสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งเมื่อบุคคลเรียนจบจากที่นี่ไปแล้วนั้น ก็มีไช้จะเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมของการก่อเหตุทะเลาะวิวาท เพราะกระบวนการให้ความหมายและการตีความต่อวัตถุและสถานการณ์จะเปลี่ยนแปลงไป เพราะสถานการณ์ภายในเงื่อนไขบริบทและสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไป บุคคลก็จะมีกระบวนการให้ความหมายและตีความที่ต่างไปจากเดิม ทำให้เห็นถึงกระบวนการให้ความหมายและตีความนี้จะเป็นลักษณะที่มนุษย์เป็นผู้กำหนดต่อสิ่งต่าง ๆ โดยคำนึงถึงกลุ่มสังคมที่รวมอยู่

เมื่อพิจารณาถึงเงื่อนไขภายในบริบทและสภาพแวดล้อมของสถาบันที่โรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง มีการก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับโรงเรียนอาชีวะดิ่งทองอยู่เสมอเป็นประจำ เปรียบเสมือนเป็นคู่แค้นกันระหว่างโรงเรียน ด้วยเหตุผลของความเป็น โรงเรียนที่มีเกียรติประวัติทั้งในด้านอายุการก่อตั้ง ด้านวิชาการหรือด้านสังคมการตีกัน อีกทั้งยังมีระดับที่อยู่ในแนวหน้าของสายก่อสร้าง ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการให้ความหมายที่ต้องการจะมีความเหนือกว่าสถาบันคู่แข่ง

ฉะนั้น โลกและสังคมของนักเรียนอาชีวะเฟื่องทองที่แตกต่างไปจากโลกและสังคมทั่วไป จึงเป็นผลมาจากกระบวนการให้ความหมายและการตีความที่แตกต่างกันไป การที่จะเข้าใจในแบบแผนแห่งพฤติกรรมนักเรียนอาชีวะเฟื่องทองแสดงออกมานั้น เราต้องทำความเข้าใจต่อกระบวนการให้ความหมายและตีความของเขาภายใต้เงื่อนไขทางสังคมที่ดำเนินอยู่

3. ความรู้สึกระหว่างศักดิ์ศรี

จากระบบค่านิยมที่เป็นแนวทางพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวะเฟื่องทองที่รุ่นพี่ได้สืบทอดกันมา จะสอนในเรื่องของความรักศักดิ์ศรีของโรงเรียน ชื่อเสียงและศักดิ์ศรีของโรงเรียนที่รุ่นพี่ ๆ ที่ผ่านมาทำไว้อย่างดี รุ่นน้องจะต้องรักษาชื่อเสียงและศักดิ์ศรีของโรงเรียน อย่าให้เกิดความเสื่อมเสีย ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะต้องช่วยกันดูแล และในเรื่องของการสอนให้แก่นักเลงไม่ใช่พวกอันธพาล อย่าไปหาเรื่อง

หรือรังแกใครก่อน เพราะถือว่าเป็นโรงเรียนอาชีวะที่เก่าแก่ได้รับการยอมรับจากโรงเรียนอาชีวะอื่น ๆ ว่าเป็นรุ่นใหญ่ของช่างกล ถ้าไปติดกับโรงเรียนอื่น ๆ (ที่มีใช้โรงเรียนอาชีวะดิ่งทอง) ก็มีแต่เสียดักคี่ศรีเปล่า ๆ ไม่คุ้มกัน เพราะว่าคนละระดับ นอกเสียจากว่าเขามาทำเราก่อน จะเห็นถึงการสร้างบทบาทของความรู้สึกแห่งศักดิ์ศรีของนักเรียนอาชีวะเฟื่องทองนั้นเกิดจากบทบาทที่ต้องรับผิดชอบต่อศักดิ์ศรีของสถาบัน ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ของรุ่นน้องที่ยังเรียนอยู่จะต้องเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ โดยมีกลุ่มอ้างอิงคือรุ่นพี่ที่คอยดูแลอีกทอดหนึ่ง

ความหมายของคำว่า “ศักดิ์ศรี” จากหนังสือคำ : ร่องรอยความคิด ความเชื่อไทย (ธีรยุทธ บุญมี, 2537 : 265 - 279) ซึ่งนำมาเป็นแนวทางในการอธิบาย คือ

George Simmel นักสังคมวิทยาชาวเยอรมันเสนอว่า คนมักสร้างความผูกพันเชิงสัญลักษณ์ระหว่างตัวเองกับวัตถุบางอย่าง เกิดเป็น “อาณาเขตของศักดิ์ศรี” (honor sphere) ขึ้น หากใครมาละเมิดอาณาเขตนี้ก็เท่ากับเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีของผู้นั้น ซึ่งสิ่งที่มนุษย์สร้างความผูกพันเชิงสัญลักษณ์และศักดิ์ศรีมีหลายประเภทต่างกันไปตามลักษณะวัฒนธรรม

ในแนวทฤษฎีแบบหน้าที่นิยม เราอาจมองได้ว่า ศักดิ์ศรีเป็นส่วนหนึ่งของบรรทัดฐาน สังคมหรือวิถีชาวบ้าน ซึ่งมีหน้าที่กำกับให้บุคคลในสถานะต่าง ๆ แสดงบทบาทอย่างระมัดระวังและเหมาะสม

มนุษย์ทุกคนมีสถานะที่แน่นอนในสังคม สถานะนี้มีไว้เพื่อกำหนดบทบาทหรือหน้าที่เท่านั้น หากแต่ยังมีคุณค่าเชิงสัญลักษณ์หรือที่เรียกว่า ศักดิ์ศรี อีกด้วย หากในสถานการณ์หนึ่ง ๆ หรือในโอกาสหนึ่ง ๆ คนรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่าเชิงสัญลักษณ์มากขึ้น ก็จะเกิดความรู้สึกมีหน้ามีตา หากตรงกันข้ามก็จะรู้สึกเสียน้ำหรืออับอาย

และความหมายของคำว่า “นักเลง” (อัจฉราพร กมฺพพิสมัย, 2537 : 229)

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้อธิบายถึงความหมายของนักเลงไว้ 2 ลักษณะ คือ นักเลงในฐานะของคำคุณศัพท์ประกอบคำนาม หมายถึง ผู้มีใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น ๆ เช่น นักเลงหนังสือ นักเลงการพนัน และนักเลงในคำอธิบายที่เป็นคุณลักษณะบุคคล หมายถึง ผู้มีใจกว้าง กล้าได้กล้าเสีย เรียกกันว่า ใจนักเลง

บุคคลที่จะเป็นนักเลงได้นั้น จะต้องมີคุณสมบัติที่สำคัญคือ ต้องเป็นผู้ที่มี ใจดีใจกล้าหาญอดทน นิยมการต่อสู้แบบเผชิญหน้าและตัดสินใจด้วยกำลัง ชอบทำอะไร ทำท่าย และรักษาสัจจะ ในวงการนักเลงถือกันว่า ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นนักเลงจริง หรือนัก เลงชานแท้มจะต้องมีคุณสมบัติของความเป็นนักเลงครบถ้วนทุกประการ เพราะการ กระทำบางอย่าง เช่น การรุกรานเพื่อรักษาและขยายอิทธิพลโดยการตัดสินใจด้วยกำลัง อาจจะเป็นเรื่องของโจร อ้ายเสือ หรืออันธพาล แต่ไม่ถือว่าเป็นการแสดงออกของผู้ที่ ได้ชื่อว่าเป็นนักเลง เพราะบทก้ากับความประพฤตินักเลงอยู่ที่ความกล้าหาญ กล้า เผชิญหน้า ไม่ลอบทำร้ายใคร ความหมายของนักเลงจึงแฝงนัยของคุณธรรมด้วย

เมื่อพิจารณาถึง “อาณาเขตของศักดิ์ศรี” ของสังคมอาชีวะเฟื่องทองนั้น จะมีการสร้างความหมายในเชิงสัญลักษณ์กับวัตถุต่าง ๆ ที่ถือว่าเป็นตัวแทนของสถาบัน ซึ่งรวมถึงอาณาเขตของสถานที่ที่อยู่ในการครอบครอง (มีความหมายถึงการเป็นเจ้าของ) ซึ่งใครมาละเมิดอาณาเขตของศักดิ์ศรี ก็เท่ากับเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีของสถาบัน เช่น

- ในบริเวณสถานที่ที่ใกล้เคียงกับโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง นักเรียน อาชีวะคังทองจะเดินผ่านไม่ได้ ซึ่งถ้าพบเห็นก็ต้องเล่นมัน เพราะเป็นการหมิ่น ศักดิ์ศรีที่เขามาในถิ่นของเรา แสดงว่ามันไม่กลัวเรา

- วันสถาปนาของโรงเรียนจะต้องเดินขึ้นห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งที่อยู่ใน บริเวณใกล้เคียงระหว่างโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทองกับโรงเรียนอาชีวะคังทอง ซึ่งเป็น เหมือนเส้นแบ่งเขตแดนระหว่าง 2 โรงเรียน เป็นการแสดงให้เห็นว่า วันนี้เป็นวันของเรา ใครที่เป็นอาชีวะคังทองจะต้องหลบให้กับอาชีวะเฟื่องทอง ถ้าใครยังกล้ามาเดินให้เรา เห็น ก็แสดงว่ามันไม่เกรงศักดิ์ศรีของเรา ถ้าเจอก็ต้องเล่นมันให้หนัก

- การไปเอาสิ่งของหรือวัตถุที่เป็นสัญลักษณ์ของโรงเรียนอาชีวะดิ่งทองได้ ก็จะเป็นการหมิ่นศักดิ์ศรีของโรงเรียน ระดับของความรู้สึกที่ถูกหมิ่นหรือเสียน้ำนั้น จะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของความยากหรือง่ายในการได้สิ่งของหรือวัตถุนั้นมา ถ้าต้องเข้าไปถึงในโรงเรียนก็จะเป็นการหมิ่นมากกว่าการที่เอาของจากภายนอกโรงเรียน

ความหมายของนักเลงที่ไม่ใช่อันธพาลของอาชีวะเฟื่องทองนั้น จะมีความจำกัดอยู่ในลักษณะของการไม่พยายามก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับโรงเรียนอื่น ๆ แต่มิได้ใช้กับโรงเรียนอาชีวะดิ่งทอง เพราะว่าเป็นโรงเรียนศักรู้อริที่ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความ เป็นนักเลงที่มีนัยของคุณธรรม จะเห็นได้จากคำพูด “ถ้าเราไม่เล่นมันก่อน ก็ต้องโดนมัน เล่นก่อน ถ้าเจอเราจึงต้องเล่นมันก่อน” และวิธีการที่ใช้ทั้งกับโรงเรียนอื่น ๆ หรือโรงเรียนอาชีวะดิ่งทอง ก็ไม่ได้จำกัดว่าจะต้องเป็นการต่อสู้ทำร้ายซึ่งหน้า อาจจะใช้การ ลอบทำร้ายก็ได้

วัฒนธรรมของศักดิ์ศรีภายในสังคมของอาชีวะทั่วไปแล้ว มักจะเป็นเรื่องของการทำลายหรือทำร้ายต่อวัตถุหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนศักรู้อริที่มีเหตุทะเลาะวิวาทกัน ไม่ว่าจะเป็สิ่งของวัตถุที่เป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายเป็นตัวแทนของโรงเรียนหรือเป็นนักเรียนของโรงเรียนนั้น ๆ ทำให้การปกป้องหรือเรียกศักดิ์ศรีคืน ก็จะแสดงออกในรูปแบบเช่นเดียวกัน เมื่อกล่าวถึงคำว่าศักดิ์ศรีนั้น มักจะเทียบโยงไปสู่คุณค่าเชิงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เป็นตัวแทนแห่งศักดิ์ศรี โดยจะยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้เห็นถึงความรู้สึกแห่งศักดิ์ศรีของนักเรียนอาชีวะเฟื่องทอง

- เหตุการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะเฟื่องทอง 2 คน กับนักเรียนอาชีวะแห่งหนึ่ง จำนวน 10 กว่าคน ซึ่งเป็นโรงเรียนอาชีวะที่อยู่ในอันดับท้าย ๆ ของสังคมของการตีกัน นักเรียนอาชีวะแห่งนี้ไม่รู้ว่า นักเรียนอาชีวะ 2 คนนั้นเป็นนักเรียนอาชีวะเฟื่องทอง จึงเข้าไปรวมทำร้าย นักเรียนอาชีวะเฟื่องทองถึงแม้จะมีเพียง 2 คน แต่ก็คำนึงถึงศักดิ์ศรีแห่งสถาบัน ผู้ไม่ยอมถอยสุดท้ายจึงถูกทำร้ายจนหมดสติต้องหามส่งโรงพยาบาล โดยวันต่อมานักเรียนอาชีวะเฟื่องทองจึงเข้าไปโรงเรียนอาชีวะแห่งนี้

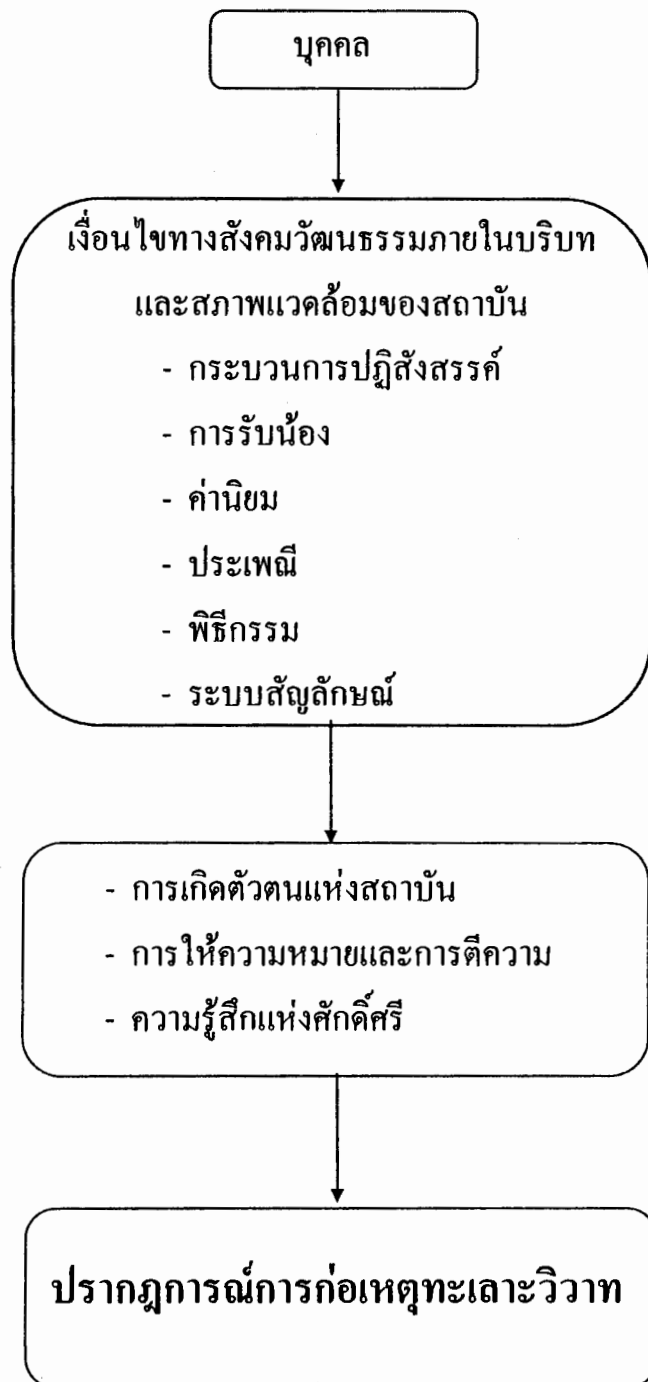
เพื่อหาคนที่ทำร้าย ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เพราะเกรงว่าเรื่องจะลุกลามไปใหญ่โต แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกแห่งศักดิ์ศรีของนักเรียนอาชีวะเฟื่องทองนั้น แม้จะมีเพียง 2 คนแต่มีศักดิ์ศรีของสถาบันติดอยู่กับตัวจึงไม่ยอมหนี ผู้แม่จะสู้ไม่ได้

- ผมนั่งเรือมาโรงเรียน ซึ่งผ่านหน้าโรงเรียนอาชีวะแห่งนี้ที่อยู่ติดริมน้ำ พวกมันทำเป็นแลบลิ้นแสดงท่าทางกวนตีนผม ผมมาเล่าให้รุ่นพี่ฟัง ซึ่งรุ่นพี่บอกว่า “สมัยคุณนี่มันไม่กล้าหือนะโว้ย มีงเม่งทำเสียวะ” พอตอนเย็นผมก็เลยไปกับเพื่อน 3 คน ไปที่หน้าโรงเรียนอาชีวะแห่งนี้ เจอนักเรียนคนไหนที่เรียนอยู่ที่นี่ ผมก็เล่นเม่งหมดเลย

เงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรมภายในบริบทและสภาพแวดล้อมของสถาบันแห่งนี้ ทำให้บุคคลมีสถานภาพและบทบาทที่ถูกสร้างและหล่อหลอมเป็นไปตามแนวทางแห่งกระบวนการพฤติกรรมที่เป็นแบบแผนของสังคม โดยมีโลกทัศน์และกระบวนการให้เหตุผลที่สอดคล้องกับแนวทางประเพณีปฏิบัติสังคม และในแบบแผนแห่งวัฒนธรรมต่าง ๆ นั้น จะมีลักษณะของความรุนแรงแฝงอยู่เสมอ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดการก่อเหตุทะเลาะวิวาท เพราะมีกระบวนการให้ความหมายว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาและมีความสมเหตุสมผลดี โดยเฉพาะเงื่อนไขของสังคมอาชีวะเฟื่องทองที่มีการก่อเหตุทะเลาะวิวาทมาโดยต่อเนื่อง

โดยสามารถนำเสนอแบบแผนที่เป็นกลไกที่สำคัญ ต่อกระบวนการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง ซึ่งก็คือวัฒนธรรมความรุนแรงที่แฝงอยู่กระบวนการทางสังคมวัฒนธรรมในบริบทและสภาพแวดล้อมของสถาบัน ได้ดังนี้

แผนภูมิแสดงกระบวนการการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของปรากฏการณ์การก่อเหตุ
ทะเลาะวิวาทของโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง

จากแผนภูมิ จะเห็นถึงกระบวนการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง มีความเกี่ยวข้องกับเงื่อนไขทางสังคม วัฒนธรรมภายในบริบทและสภาพแวดล้อมของสถาบัน โดยเมื่อนุคคลเข้ามาดำเนินวิถีชีวิตของการเป็นนักเรียนอาชีวะเฟื่องทองแห่งนี้ จะได้รับสถานการณ์ที่มีบทบาทซึ่งถูกกำหนดจากแบบแผนของการประพฤติปฏิบัติของสังคม ซึ่งถูกหล่อหลอมและถ่ายทอดโดยกระบวนการทางสังคมต่าง ๆ โดยเฉพาะการรับน้อง ระบบค่านิยม ประเพณี พิธีกรรม ระบบสัญลักษณ์ และกระบวนการปฏิสังสรรค์ภายในสังคม ทำให้เกิดแบบแผนแห่งพฤติกรรมที่มีความรุนแรงแฝงอยู่ ที่ทำให้เกิดแบบแผนของการเกิดตัวตนแห่งสถาบัน การให้ความหมายและการตีความ ความรู้สึกแห่งศักดิ์ศรี ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญที่นำไปสู่กระบวนการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง

บทที่ 6

บทสรุป

6.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษา “วัฒนธรรมความรุนแรงของนักเรียนอาชีวะที่มีผลต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาท : ศึกษากรณีโรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ เพื่อทำความเข้าใจในปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ โดยมุ่งความสนใจไปที่เงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรมภายในบริบทและสภาพแวดล้อมของสถาบันว่า มีกระบวนการทางสังคมวัฒนธรรมอะไรที่เป็นแบบแผนและกลไกที่สำคัญที่นำไปสู่การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาท และนักเรียนนักศึกษาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีโลกทัศน์ และกระบวนการให้เหตุผลอย่างไรในพฤติกรรมก่อเหตุทะเลาะวิวาท ขอบเขตในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาจากโรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการศึกษาแบบธรรมชาติ ซึ่งจัดอยู่ในระเบียบวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การตีความเพื่อหาความหมายของข้อมูล และสร้างข้อสรุปด้วยวิธีการอุปนัย และการนำเสนอผลการศึกษาเป็นในลักษณะของการพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า เงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรมของโรงเรียนอาชีวะแห่งนี้ มีกระบวนการทางสังคมวัฒนธรรมภายในบริบทและสภาพแวดล้อมของสถาบัน เช่น กิจกรรมการรับน้อง ค่านิยม ประเพณี พิธีกรรม ระบบสัญลักษณ์ และกระบวนการปฏิสังสรรค์ของบุคคลภายในสังคม ทำให้เกิดแบบแผนพฤติกรรมที่แฝงด้วยความรุนแรง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญต่อการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของการก่อเหตุทะเลาะวิวาท คือ การเกิดตัวตนแห่งสถาบัน การให้ความหมายและการตีความ และความรู้สึกแห่งศักดิ์ศรี

โดยมีกระบวนการทางสังคมของกิจกรรมการรับน้อง เป็นกลไกสำคัญที่สุด ประการแรก ที่ทำให้เกิดตัวตนแห่งสถาบัน ภายในกิจกรรมการรับน้องจะทำให้บุคคล เรียนรู้ถึงสถานภาพและบทบาท ซึ่งถูกกำหนดโดยความคาดหวังร่วมกันของสังคมว่า ควรจะมีแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนอย่างไรต่อการดำเนินชีวิตภายในสังคมแห่งนี้ มีกระบวนการหล่อหลอมและเสริมสร้างบทบาท ที่เน้นถึงเกียรติภูมิของสถาบันเป็นสิ่ง สำคัญที่สุด ซึ่งทำให้บทบาทที่ถูกสร้างขึ้นมาจากบุคคลจึงยึดติดกับสถาบัน โดยการนำ เอาวิธีการทางสัญลักษณ์มาเป็นสิ่งที่ย้ำความสำคัญของกลุ่มสังคม และสร้างความผูกพัน ระหว่างบุคคลภายในสังคมที่แสดงถึงความเป็นพวกเดียวกัน เช่น การรายงานตัวในช่วง ของการรับน้อง การป้อนเฟืองบนร่างกาย ฯลฯ

การให้ความหมายและการตีความ ถูกถ่ายทอดจากกระบวนการปฏิสังสรรค์ ภายในสังคม ทำให้บุคคลเรียนรู้ถึงเหตุผลและคุณค่าที่เป็นแบบแผนร่วมกันของสังคม ซึ่งมีผลต่อแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของบุคคล โดยเฉพาะในบริบทที่เกี่ยวกับเรื่อง ของการก่อเหตุทะเลาะวิวาทเห็นว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาของสังคมอาชีวะแห่งนี้ มี กระบวนการให้เหตุผลของการก่อเหตุทะเลาะวิวาท ความสมเหตุสมผลมีใช้อยู่ที่สังคม ส่วนใหญ่ แต่เกิดขึ้นจากความหมายและการตีความในกลุ่มสังคม ซึ่งการก่อเหตุทะเลาะ วิวาทยังมีความหมายที่แสดงในเชิงคุณค่าหรือการยอมรับ เช่น ความเก๋า ความเก่งของรุ่น การเป็นเด็กเข้ม ฯลฯ

ความรู้สึกแห่งศักดิ์ศรี ถูกกำหนดจากบทบาทที่เป็นความรับผิดชอบของ สมาชิกในกลุ่มสังคม ที่ต้องดูแลและปกป้องเกียรติภูมิของสถาบัน นัยของคำว่า “ศักดิ์ ศรี” ภายในสังคมอาชีวะ มักจะผูกติดกับการก่อเหตุทะเลาะวิวาท ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถ แสดงออกในเรื่องของความมีศักดิ์ศรีได้ง่าย หรือเป็นที่ยอมรับของสังคมอาชีวะ ศักดิ์ศรี จะมีความหมายในระดับสถาบันมิใช่บุคคล ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกันของกลุ่ม มีการใช้ กระบวนการทางสัญลักษณ์เป็นเครื่องแสดงถึงศักดิ์ศรี เช่น ความเป็นเจ้าถิ่น การประกาศ วันสถาปนา สิ่งของหรือวัตถุที่เป็นสัญลักษณ์ของสถาบัน ฯลฯ การหยาม

ศักดิ์ศรีหรือการกอบกู้ศักดิ์ศรีคืน จึงมักแสดงออกด้วยการก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือการกระทำในทางสัญลักษณ์ที่มีความหมายถึงศักดิ์ศรี

บุคคลดำเนินวิถีชีวิตอยู่ภายในสังคมอาชีวะเฟื่องทอง ซึ่งมีกระบวนการทางสังคมต่าง ๆ ภายในบริบทและสภาพแวดล้อมของสถาบัน ที่กำหนดและเสริมสร้างต่อบทบาทที่เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ทำให้บุคคลมีโลกทัศน์ และกระบวนการให้เหตุผลต่อพฤติกรรมก่อเหตุทะเลาะวิวาทว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา และมีความสมเหตุสมผลตามกลุ่มอ้างอิง

จะเห็นว่า โลกสังคมของอาชีวะแห่งนี้ จะเน้นถึงการรวมกลุ่ม (ซึ่งเป็นความต้องการทั่วไปของบุคคลในวัยนี้) เพื่อสร้างพลังของกลุ่ม มีการจัดระเบียบทางสังคมที่มีกระบวนการในการสร้างหรือหล่อหลอม จนถึงขั้นครอบงำวิถีชีวิตของบุคคล ซึ่งมีแบบแผนพฤติกรรมที่แฝงด้วยความรุนแรง โดยการนำระบบสัญลักษณ์มาใช้เพื่อเพิ่มคุณค่าหรือต่อยอดความรู้สึกร่วมกันของกลุ่ม ค่านิยม ประเพณี พิธีกรรม จะช่วยให้เกิดเอกลักษณ์ที่ร่วมกัน ส่งผลไปถึงการมีศรัทธาคู่ใจที่ร่วมกัน กิจกรรมการรับน้องจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้บุคคลเริ่มสัมผัสและเข้าไปสู่โลกของสังคมอาชีวะ จนเข้าไปเต็มตัวทั้งวิถีชีวิต ทำให้มีโลกทัศน์และกระบวนการให้เหตุผลเป็นไปตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งกลุ่มอ้างอิงนี้ก็คือระบบรุ่นพี่รุ่นน้องที่มีพัฒนาการมายาวนานในโลกของการก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำให้เกิดเป็นมาตรฐานที่ถูกต้องสำหรับกระบวนการแห่งพฤติกรรมก่อเหตุทะเลาะวิวาท ซึ่งนำไปสู่การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง

6.2 ข้อจำกัดในการศึกษา

1. การศึกษาปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะครั้งนี้เป็นการศึกษาจากโรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่ง โดยพิจารณาจากภาพรวมของสังคมทั้งหมด ทำให้การพิจารณาในระดับของปัจเจกบุคคลไม่สามารถกระทำได้ในระดับลึกมากนัก

2. ระยะเวลาที่ใช้ศึกษาในสนามครั้งนี้เป็นระยะเวลา 2 เดือน เนื่องจากขั้นตอนของการได้เข้ามาศึกษานั้นมีอุปสรรคมากมาย ทำให้กว่าที่ผู้วิจัยจะสามารถเข้ามาศึกษาได้นั้น นักเรียนอาชีวะแห่งนี้ก็เหลือเวลาเรียนเพียงแค่ 2 เดือนที่จะจบจากสถาบันนี้ ทำให้การเก็บข้อมูลบางอย่างได้จากการสัมภาษณ์พูดคุยเท่านั้น ขาดการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม

3. กระบวนการศึกษาแบบวิธีศึกษาแบบธรรมชาติ โดยการผูกพันตนเองเข้ากับกลุ่มสังคมอาชีวะที่เราศึกษานี้ค่อนข้างจะเป็นสิ่งที่กระทำได้ยาก เพราะกลุ่มสังคมอาชีวะเหล่านี้มักจะไม่ว่างใจต่อบุคคลภายนอก จึงไม่ค่อยเปิดโอกาสให้บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นพวกเดียวกันมาคบค้าสมาคมด้วย ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงกลุ่มสังคมนี้อย่างเต็มที่

4. ข้อมูลในบริบทของการก่อเหตุทะเลาะวิวาท จะมีข้อจำกัดที่เกิดจากจรรยาบรรณของการวิจัย และเงื่อนไขของกฎหมาย (ถูกจับกุมในเรื่องการก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือเป็นคดีความอยู่ในศาล) ทำให้ไม่สมควรที่จะนำข้อมูลบางอย่างมานำเสนอ

5. การศึกษาครั้งนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ ในลักษณะที่เน้นถึงจุดขึ้นในการมองของผู้ที่ถูกศึกษา จึงอาจมีข้อจำกัดของวิธีการศึกษาซึ่งเกิดจากความไม่รู้ของผู้วิจัยหรือไม่เคยชินต่อการศึกษาในรูปแบบนี้ ประกอบกับปริมาณของข้อมูลที่ได้นั้นมีมากและหลากหลาย

6.3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ ควรที่จะพิจารณาไปที่เบื้องหลังของการเกิดสาเหตุมากกว่าที่จะมองแค่สาเหตุที่เป็นส่วนเฉพาะหน้า โดยเน้นความสนใจไปในระดับลึกที่เกี่ยวกับกระบวนการที่ทำให้บุคคลเกิดแบบแผนแห่งวิถีชีวิตของความเป็นนักเรียนอาชีวะในบริบทของการตีกัน

2. ภายในบริบทของสังคมนักเรียนอาชีวะ การกินเหล้า สูบบุหรี่ นั้นเป็นเรื่องปกติที่มีแต่ผู้ชาย ไม่ใช่ความประพฤติที่เกรหรือไม่ดี การหนีเรียนก็มีใช่เป็นเด็กที่ไม่สนใจเรียน เพราะเขาอยู่ในสังคมที่ต้องคำนึงถึงกลุ่มเพื่อน การศึกษาที่ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จึงไม่สามารถได้ข้อมูลในความหมายที่เป็นบริบทเดียวกัน และควรคำนึงถึงความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับบริบททางสังคมอื่น ๆ ด้วยเช่น ครู-อาจารย์ของโรงเรียน ครอบครัว สภาพสังคม ตลอดจนสื่อต่าง ๆ

3. มาตรการที่ใช้ในการแก้ไขนั้น ควรจะเป็นในลักษณะที่คำนึงถึงเงื่อนไขทางสังคมของสถาบัน โดยใช้วิธีการที่นุ่มนวลในการแทรกแซงหรือเบี่ยงความสนใจของบุคคลภายในสังคม ไม่ควรใช้วิธีการลงโทษหรือห้าม เพราะจะทำให้เกิดแรงเสริมในการต่อต้าน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของการตีกัน หรือการร่วมสร้างสรรค์ในประเพณีของสถาบันบางอย่าง เพื่อให้เกิดแนวทางใหม่ที่สามารถเกิดคุณค่าที่เป็นมาตรฐานเดียวกับสังคม เช่น นักเรียนที่ชอบในความโลดโผนแบบบู๊ ๆ ก็จัดกิจกรรมไปทัศนศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่า หรือกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชนบท เป็นต้น

4. ควรมีวิธีการปรับเปลี่ยนโลกทัศน์ของนักเรียนที่จะเข้าสู่การเรียนสายอาชีวะเกี่ยวกับภาพตายตัวในความหมายที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท หรือการลดความสำคัญของตัวตนแห่งสถาบันให้มีลักษณะที่เป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้น และมีแนวทางที่จะแสดงออกถึงความสามารถหรือศักดิ์ศรีในรูปแบบใหม่ที่ยอมรับทั่วไปในสังคมให้แก่เรียนสายอาชีวะ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน, เอกสารแสดงสถิติผลการควบคุมนักเรียน

นักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมแก่สภาพ (เอกสารอัดสำเนา)

กองบัญชาการตำรวจนครบาล 2531 - 2537.

กองแนะแนวการศึกษาและอาชีพ, เพื่อเยาวชนที่รัก, กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ,
2518.

กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ, กรุงเทพธุรกิจ. วันที่ 2 สิงหาคม 2536.

กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์เดลินิวส์, หนังสือพิมพ์เดลินิวส์. วันที่ 15 สิงหาคม 2536.

____. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์. วันที่ 1 ตุลาคม 2536.

____. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์. วันที่ 14 กรกฎาคม 2538.

____. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์. วันที่ 20 สิงหาคม 2538.

____. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์. วันที่ 26 สิงหาคม 2538.

____. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์. วันที่ 20 พฤศจิกายน 2538.

กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. วันที่ 9 กรกฎาคม 2536.

____. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, วันที่ 23 กรกฎาคม 2536.

____. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, วันที่ 24 กรกฎาคม 2536.

____. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, วันที่ 1 สิงหาคม 2536.

____. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, วันที่ 14 กรกฎาคม 2538.

____. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, วันที่ 18 สิงหาคม 2538.

____. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, วันที่ 26 สิงหาคม 2538.

____. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, วันที่ 22 พฤศจิกายน 2538.

____. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, วันที่ 21 มกราคม 2539.

- กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, วันที่ 30 มกราคม 2539.
- ____. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2539.
- ____. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2539.
- ____. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2539.
- กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ, หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน. วันที่ 29
กรกฎาคม 2536.
- กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์สยามกีฬา, หนังสือพิมพ์สยามกีฬา วันที่ 15 พฤษภาคม
2538.
- กองบรรณาธิการวารสารฐานเศรษฐกิจการเมือง, "ค่านิยม ความรุนแรง แบบอย่าง
นักเรียนตีกัน" วารสารฐานเศรษฐกิจการเมือง. ปีที่ 13 ฉบับที่ 29
(19 - 21 สิงหาคม 2536).
- กองบรรณาธิการวารสารเนชั่นสุดสัปดาห์, "สารวัตรนักเรียน : หน่วยปราบนักเรียน
แก่แดด" วารสารเนชั่นสุดสัปดาห์ 11 - 17 มิถุนายน 2536.
- กองบรรณาธิการวารสารมติชนสุดสัปดาห์, "นักศึกษาช่างกลปทุมวันยกขบวนประท้วง
วิธีแก้ปัญหาแบบขายผ้าเอาหน้ารอดของ ศธ." มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับที่
669 (18 มิถุนายน 2536).
- ____. "ศึกกลางถนน BAD BOY นักเรียน-นักเลง ปลุกผีฝันเฟื่องโหด" มติชน
สุดสัปดาห์ ฉบับที่ 675 (30 กรกฎาคม 2536).
- กองบรรณาธิการวารสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, "นักเรียน-นักเลง สาเหตุใหม่ของการ
ตีกัน" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 28 ฉบับที่ 33 (7 กุมภาพันธ์ 2525).
- กองสารวัตรนักเรียน, การศึกษาสาเหตุนักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทในเขต
กรุงเทพมหานคร
กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2526.
- เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว, รายงานการวิจัยการทะเลาะวิวาทของนักศึกษาวิทยาลัยช่างกล
ปทุมวัน, สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

- คณะอนุกรรมการงานวิจัยและจัดสัมมนา คณะกรรมการดำเนินการจัดฉลอง 40 ปี
 ยูนิเซฟ, "สภาวะการณ์ของเด็กและเยาวชนในแต่ละช่วงวัย" 40 ปีของ
 การพัฒนาเด็กและเยาวชนไทย. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2531.
- จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย. ค่านิยมที่เป็นเครื่องชี้แนวโน้มการต่อต้านสังคมของเยาวชน
 กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร-
 มหบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.
- ชยันต์ วรรณะภุติ, "การกำหนดกรอบคิดในการวิจัยคุณภาพ" การวิจัยเชิงคุณภาพ
 เพื่องานพัฒนา, ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
 2537.
- ชลธิชา ศาลิคุปต์. กระบวนการพัฒนาและสร้างเอกลักษณ์ของหญิงรักร่วมเพศ.
 วิทยานิพนธ์สังคมวิทยามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.
- ทัตพงศ์ สุนทรพิพิธ. การป้องกันอาชญากรรมขั้นมูลฐานในเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์
 รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518.
- ธีรยุทธ บุญมี, "ศักดิ์ศรี-หน้าตา" คำ: ร่องรอยความคิด ความเชื่อไทย พิมพ์ครั้งที่ 2
 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- บงกชมาศ เอกเอี่ยม. กระบวนการพัฒนาและสร้างเอกลักษณ์ของเกย์. วิทยานิพนธ์
 สังคมวิทยามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.
- ประภาพรธณ วงศาโรจน์. การพัฒนาเอกลักษณ์รักร่วมเพศในหมู่วัยรุ่น. วิทยานิพนธ์
 สังคมวิทยามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.
- ปรีชา คุวินทร์พันธุ์, "กลุ่มสังคม" สังคมและวัฒนธรรม, พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพ-
 มหานคร : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ผ่องพรรณ แหวววิเศษ. ลักษณะจิตสังคมเพื่อการป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของ
 วัยรุ่น. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยการพฤติกรรม
 ศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

- พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์. "แนวการศึกษาความเป็นเบงตามกรอบวิเคราะห์เชิงการ
ปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์". วารสารสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. ปีที่ 5 ฉบับที่
2 (ธันวาคม) 2530.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. แบบจำลองความคาดคะเนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำผิด
กฎหมายของเยาวชน. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, 2523.
- ศุภนิตี พलगูร, สู่คุณภาพ. แปลจาก เดอะเบิ้ลันซิง โดย โจเซฟ เจ. ไรท์
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล จำกัด, 2537.
- ศุติมาน นฤมล. กระบวนการกลายเป็นหมอนวด : กรณีศึกษาหญิงบริการในสถานบริการ
อาบอบนวด. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2530.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานแห่งชาติ, "เด็กและเยาวชน
กับการกระทำผิด" เยาวชนกับกระบวนการยุติธรรม. สำนักงาน
คณะกรรมการส่งเสริมและการประสานงานแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี,
2531.
- สัมฤทธิ์ มีวงศ์อุโฆษ บรรณาธิการ, สยามอออลมาแนค. กรุงเทพมหานคร : บริษัท
สยามบรรณ จำกัด, 2534.
- สุชา จันท์เอม. จิตวิทยาเด็กเกเร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, 2532.
- สุพัศรา สุภาพ, การกระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชนกับศาลคดีเด็กและเยาวชน.
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507.
- สุภางค์ จันทวานิช, วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำรา
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- _____ . การวิจัยเชิงคุณภาพ อีกก้าวหนึ่งของการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์.
แผนกวิจัยและพัฒนาสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2535.

- สุภาพันธุ์ รื่นสำราญ, การศึกษาปัญหานักเรียนก่อเหตุทะเลาะวิวาทในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.
- สุริชัย หวันแก้ว, เอกสารประกอบคำบรรยายสำหรับนักวิจัยด้านสตรีศึกษา, 2537.
- สุริยัน ศักดิ์ไธสง, เส้นทางมาเฟีย, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2532.
- เสาวภา วัชรกิตติ, สาเหตุของปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำผิด. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521
- เสริน ปุณณะหิตานนท์, การกระทำผิดในสังคม สังคมวิทยาอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบน. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเคอะบิซิเนสเพรส จำกัด, 2523.
- _____. โลกปริทรรศน์กับการดำเนินชีวิตของเยาวชน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- อคิน รพีพัฒน์, “บทส่งท้าย” การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2 ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537.
- อรัญญา ศิริผล, “นักเรียน นักเลง เด็กมีปัญหาหรือสังคมมีปัญหา”, สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์, ปีที่ 40 ฉบับที่ 9 (1 - 7 สิงหาคม 2536).
- อัจฉราพร กมฺุทพิสมัย, “นักเลง” คำ : ร่องรอยความคิด ความเชื่อไทย พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- อัชฌา ลิมปไพฑูรย์, ลักษณะกลุ่มเพื่อนของเด็กและเยาวชนกระทำผิดในสถานฝึกอบรมศึกษาเฉพาะกรณีสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชาย (บ้านกรุณา). วิทยานิพนธ์สังคมวิทยามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- อุทัย คลยเกษม. “การวิจัยสังคมศาสตร์” เอกสารประกอบโครงการอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการสำหรับคณาจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2530

ภาษาอังกฤษ

Blumer, Herbert, Symbolic Interaction : Perspection and Method. New York : Prentice
- Hall, 1969.

Cohen, Albert K. "The Sociology of the Deviant Act : Anomie theory and Beyond".
American Sociological Review. Vol. 30 (February), 1965).

_____. Deviance and Social Control. Englewood Cliffs. N.J. : Prentice - Hall,
1966.

Denzin Norman K. The Research Act. Chicago : Aldine Publishing Co., 1970.

_____. Sociology Methods. 2nd ed. New York : McGraw - Hill, 1978.

Lee Harven and Morag MacDonald. Doing Sociology : A Practical Introduction.
MacMillan, 1993.

Mead, George H. Mind, Self and Society : From the Standpoint of Social
Behaviorist. Charles W. Morris (ed.) Chicago : University of Chicago Press,
1934.

Stryker, Sheldon. Symbolic Interaction : A Social Structural Version. Nenlo Park, Cs. :
Benjamin/Cummings, 1980.

ภาคผนวก

ตารางที่ 4 แสดงวันนักเรียนนักศึกษาก่อความไม่สงบ ทะเลาะวิวาทในเขต
กรุงเทพฯ และปริมณฑล ประจำปีงบประมาณ 2532 - 2536

วัน	ปีงบประมาณ (หน่วย/ครั้ง)				
	2532	2533	2534	2535	2536
จันทร์	5	6	22	4	10
อังคาร	8	7	20	27	12
พุธ	14	18	31	10	21
พฤหัสบดี	22	11	27	18	18
ศุกร์	30	12	38	29	28
เสาร์	3	8	18	9	6
อาทิตย์	-	-	-	-	1
รวม	82	62	156	97	96

ที่มา : ศูนย์ประสานงาน กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 5 แสดงช่วงเวลานักเรียนนักศึกษาก่อความไม่สงบและทะเลาะวิวาทใน
เขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ประจำปีงบประมาณ 2532 - 2536

เวลา	ปีงบประมาณ (หน่วย/ครั้ง)				
	2532	2533	2534	2535	2536
06.00 - 07.00 น.	-	-	-	-	2
07.00 - 08.00 น.	-	2	-	2	4
08.00 - 09.00 น.	2	1	3	3	6
09.00 - 10.00 น.	1	2	-	2	3
10.00 - 11.00 น.	-	4	3	-	2
11.00 - 12.00 น.	3	2	-	2	2
12.00 - 13.00 น.	6	5	4	8	5
13.00 - 14.00 น.	4	1	14	8	5
14.00 - 15.00 น.	12	6	21	10	19
15.00 - 16.00 น.	14	10	18	16	11
16.00 - 17.00 น.	19	13	42	14	13
17.00 - 18.00 น.	10	12	20	18	12
18.00 - 19.00 น.	6	4	11	3	4
19.00 - 20.00 น.	3	-	12	9	3
20.00 - 21.00 น.	-	-	3	-	3
21.00 - 22.00 น.	1	-	2	1	-
22.00 - 23.00 น.	-	-	-	1	-
23.00 - 24.00 น.	1	-	-	-	-
24.00 - 01.00 น.	-	-	-	-	1
01.00 - 02.00 น.	-	-	-	-	1
รวม	82	62	156	97	96

ที่มา : ศูนย์ประสานงาน กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 6 แสดงรายละเอียดสถิตินักเรียนนักศึกษาก่อความไม่สงบและทะเลาะวิวาทในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ปีงบประมาณ 2536

วัน	วันที่	เวลา	คู่กรณี	ลักษณะของเหตุ
			<u>ตุลาคม 2535</u> ไม่ได้รับแจ้งว่ามีเหตุ นักเรียนนักศึกษาก่อ ความไม่สงบ	
พฤษหัตถ์	5	12.27 น.	<u>พฤศจิกายน 2535</u> เสาวภา/ราชบพิธ	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้า สนามยิงปืนกรมการรักษาดินแดน สาเหตุเกิดจากนักเรียนเสาวภาขว้าง ปานักเรียนราชบพิธ
ศุกร์	6	13.23 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้า วัดใหม่พิเรนทร์
ศุกร์	13	14.35 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้า ภัตตาคารเสริมมิตร สาขาลาดพร้าว มีอาวุธมีด และปืน
เสาร์	14	08.24 น.	ช่างกลปทุมวัน/ วิทยาเทนถวาย	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้า กองลูกเสือ มีอาวุธปืน
อังคาร	17	15.30 น.	ปทุมคงคา/เทคโนโลยี- กรุงเทพ	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่ปาก ซอยสุขุมวิท 101/1 นักเรียน เทคโนโลยีกรุงเทพ ได้รับบาดเจ็บ 2 นาย - ศีรษะแตก - หมดสติ จับกุมนักเรียน โรงเรียนปทุมคงคา 5 นาย
ศุกร์	20	10.03 น.	ปทุมคงคา/เทคโนโลยี กรุงเทพ	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้า สนามกีฬากองทัพบก ไม่มีผู้ได้รับ บาดเจ็บ

วัน	วันที่	เวลา	คู่กรณี	ลักษณะของเหตุ
ศุกร์	20	13.00 น.	ก่อสร้างคูสิด	นักศึกษาวิชาทหารปาระเบิดขวด เข้าสนามกีฬากองทัพบก ไม่มี ผู้ใดได้รับบาดเจ็บ
อังคาร	24	13.00 น.	วิทยาลัยเทคนิคคูสิด/ วิทยาเขตช่างกลปทุมวัน	นักเรียนก่อนการทะเลาะวิวาทที่หลัง โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย นักเรียนประมาณ 200 คน ไม่มีผู้ได้ รับบาดเจ็บ เวลา 14.38 น. เกิดเหตุ ทะเลาะวิวาทที่หน้าโรงเรียนเทคนิค คูสิดและชอชระนอง 2 นักเรียนวิทยาเขตช่างกลปทุมวัน ขับรถจักรยานยนต์วิ่งรอบ โรงเรียนเทคนิคคูสิดขว้างปาสิ่ง ของใส่อาคารเรียน และยิงปืน ระเบิด 3 ระลอก ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
		17.30 น.	ช่างอุตสาหกรรม กรุงเทพ/ เทคโนโลยีบางกะปิ	นักเรียนก่อนการทะเลาะวิวาทที่ บริเวณแฟลตคลองจั่น หน้าวัด ศรี บุญเรือง ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
พฤหัสบดี	26	07.00 น.	ลาดพร้าววิทยา/ ไทยวิจิตรศิลป์	นักเรียนก่อนการทะเลาะวิวาทที่หน้า โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ไม่มีผู้ได้รับ บาดเจ็บ
		14.38 น.	ราชวินิต/วัดสระเกศ	นักเรียนก่อนการทะเลาะวิวาทที่ อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยด้าน โรบินสัน-หน้าโรงเรียนราชวินิต- หน้าไปรษณีย์ราชดำเนิน-หน้าห้าง บางลำภู-หน้าห้างนิวเวิลด์-กรม หลวงชุมพร - โรงพยาบาลมิชชั่น - หน้าบ้านมนังคศิลา มีอาวุธมีด ไม่มี ผู้ได้รับบาดเจ็บ

วัน	วันที่	เวลา	คู่กรณี	ลักษณะของเหตุ
ศุกร์	27	17.03 น.	กุลสตรีเทคโนโลยี/ กรุงเทพวิจิตรศิลป์	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้า สุ โขสไตร์ วงเวียนใหญ่และหน้าโรง เรียนกุลสตรีเทคโนโลยี มีผู้ได้รับ บาดเจ็บนำส่งโรงพยาบาล นักเรียนกรุงเทพวิจิตรศิลป์ข้างป่า โรงเรียนกุลสตรีเทคโนโลยี มีผู้ได้ รับบาดเจ็บนำส่งโรงพยาบาล มี อาวุธมีด
		17.28 น.	วิทยาลัยเทคนิคดุสิต/ อาชีวศิลป์กรุงเทพ	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่สี่ แยกสี่ย่าน
ศุกร์	28	14.31 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่ อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ไม่มีผู้ได้รับ บาดเจ็บ
		14.35 น.	ช่างกลบูรณพนธ์	นักเรียนช่างกลบูรณพนธ์ประมาณ 100 คน ทำร้ายร่างกายผู้อื่นที่ สะพานลอยสุทธิสาร ช้างการบิน ไทย ลาดพร้าว
อังคาร	9	11.55 น.	<u>ธันวาคม 2535</u> พาณิชย์การกรุงเทพ/ เทคนิคราชสีห์	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่แยก โกวบ้อ มีอาวุธมีด
พุธ	9	16.20 น.	เทคโนโลยีกรุงเทพ/ เทคโนโลยีช่างอุตสาหกรรม กรุงเทพ	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาท นักเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ ประมาณ 20 คน โดยสารรถ-ประจำ ทางสาย 46 จากสถานศึกษามุ่งหน้า ถนนขาเข้าถึงหน้าโรงพยาบาล กล้วยน้ำไทได้มีกลุ่มนักเรียนโรง เรียนเทคโนโลยีช่างอุตสาหกรรม กรุงเทพประมาณ 10 คน ได้ขว้าง ปาเศษวัสดุและยิงปืน

วัน	วันที่	เวลา	ผู้กรณี	สาเหตุของเหตุ
				ลูกของสัน 1 นัด มีนักเรียน โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพได้รับ บาดเจ็บ 3 คน 1. นายนิรันดร์ฯ ชั้น 3/20 2. นายรัฐพนธ์ฯ 3. นายสิทธิพล แสงงาม พักรักษา รักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล
เสาร์	19	01.00 น.	เทคนิคไทยสุริยะ/-	นักเรียนโรงเรียนเทคนิคไทยสุริยะ นายทนงศักดิ์ สุรพันธ์เสรี อายุ 18 ปี แผนกก่อสร้าง ถูกยิงด้วยกระสุน ปืน .38 ถึงแก่ความตาย หน้าวิทยาลัยอุเทนถวาย
พฤหัสบดี	24	15.29 น.	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยา/อุเทนถวาย	นักศึกษาวิทยาเขตอุเทนถวาย ชุมนุมประท้วงโดยเดินทางไปที่ สน.ปทุมวันใช้เส้นทางจุฬาฯ ซอย 12 สาเหตุเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุม ขาม 2 คน คือ 1. นายวันชัย ริงกู พันธ์ อายุ 29 ปี และ 2. นายชวน น้อยท่าราษฎร์ อายุ 41 ปี ซึ่งเป็น ขามของอุเทนถวาย โดยกล่าวหาว่า ใช้อาวุธปืนยิงเด็กนักเรียนเทคนิค ไทยสุริยะถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2535 บริเวณถนนพญา ไท ด้านหน้าโรงเรียนเตรียมอุดม ศึกษา รายละเอียดดังที่ได้แจ้งให้ ทราบแล้วนั้น

วัน	วันที่	เวลา	คู่กรณี	ลักษณะของเหตุ
พุทธ	13	14.52 น.	<u>มกราคม 2536</u> วิทยาลัยเทคนิค ราชสีหราชราม/วัชรูน	นักเรียนนักศึกษาก่อการทะเลาะวิวาทที่ท่ารถ ขสมก. สาย 42 นักเรียนโรงเรียนมิตรพลพาณิชย์-การได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย 1 ราย มีอาวุธไม้
พุทธ	20	07.00 น.	อาชีวศิลป์/อินทราอาชีว- ศึกษา	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้าโรงเรียนสตรีรัตนบุรี มีอาวุธปืนโดยนักเรียนโรงเรียนอินทราอาชีว-ศึกษา ใช้อาวุธปืนยิงนายหนา เร เชียงแสน ถึงแก่ความตาย ขณะนี้ตั้งศพบำเพ็ญกุศลที่วัดปากแพรกเหนือ อำเภอปากเกร็ด นนทบุรี
		16.53 น.	ราชบพิตร/เบญจมาบพิตร	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้าโรงเรียนเบญจมาบพิตรมีอาวุธปืนและไม้ ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ นักเรียนโรงเรียนราชบพิตร ประมาณ 10 คน ใช้อาวุธปืนใช้รถอีซุซุ สีเทาดำ ทะเบียน 1ป - 6664 เป็นพาหนะหลบหนีและถูกจับกุมที่บ้านพิษณุโลก
อาทิตย์	31	02.00 น.	กรุงเทพมหานครการบัญชี วิทยาลัย	นักเรียนถูกยิงเสียชีวิตที่หน้าวิทยาลัยช่างกลปทุมวัน ชื่อ นางสาวจิราวรรณ วงศ์ทวี อายุ 15 ปี โรงเรียนกรุงเทพมหานครการบัญชี

วัน	วันที่	เวลา	คู่กรณี	ลักษณะของเหตุ
จันทร์	2	12.50 น.	<u>กฎหมาย 2536</u> ศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้า มานูญครองและสถาบันเทคโน โลยีราชมงคล อุเทนถวาย ไม่มีผู้ได้ รับบาดเจ็บ
ศุกร์	5	15.45 น.	เทคนิคนนทบุรี/สถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล เทคนิคนนทบุรี	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้า สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยา เขตเทคนิคนนทบุรี มีเศษไม้ มีค ก้อนหิน
เสาร์	6	10.00 น.	เทคนิคบูรณพนธ์	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่ สี่แยกสะพานควาย ไม่มีผู้ได้รับ บาดเจ็บ
พุธ	10	13.40 น.	เซนต์จอห์น/ประชาชื่น วัฒนา	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้า ห้างเซ็นทรัล สาขาลาดพร้าว มี อาวุธมีด
		14.13 น.	เซนต์จอห์นเทคนิค/ ไทยวิจิตรศิลป์	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้า เซ็นทรัล สาขาลาดพร้าว ไม่มีผู้ได้ รับบาดเจ็บ
พฤหัสบดี	11	16.00 น.	สุวรรณาราม/ วัดราชาธิวาส	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่แยก วงศ์สว่าง หน้าเซ็นทรัล ไม่มีผู้ได้ รับบาดเจ็บ
ศุกร์	26	17.25 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้า โรงเรียนไทยวิจิตรศิลป์ ไม่มีผู้ได้ รับบาดเจ็บ
		17.32 น.	มัธยมวัดธาตุทอง	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่ป้าย รถประจำทางพระโขนง มีผู้ถูกมีด ฟันได้รับบาดเจ็บ 2 นาย

วัน	วันที่	เวลา	ผู้กรณี	ลักษณะของเหตุ
			<u>มีนาคม 2536</u> ไม่ได้รับแจ้งว่ามีเหตุนักเรียนก่อความไม่สงบ	
			<u>เมษายน 2536</u> ไม่ได้รับแจ้งว่ามีเหตุนักเรียนก่อความไม่สงบ	
ศุกร์	21	15.24 น.	บวรมงคล/ เทคโนโลยีสยาม	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทนักเรียนเทคโนโลยีสยามได้รับบาดเจ็บสาหัส 1 คน และได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย 1 คน
จันทร์	24	15.57 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่ปากซอยจรูญสนิทวงศ์ 46 ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
อังคาร	25	16.20 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้าโรงเรียนราชวินิตมัธยม ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
ศุกร์	28	07.24 น.	ปทุมคงคา/ เทคโนโลยีกรุงเทพ	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่ซอชวัดทุ่ง มีผู้ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย นักเรียนปทุมคงคาขว้างปากระຈกโดยสารประจำทางสาย 32 ได้รับความเสียหาย
		08.22 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้าโรงแรมรัตนโกสินทร์ บริเวณด้านข้างห้องสนามหลวง ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ

วัน	วันที่	เวลา	คู่กรณี	ลักษณะของเหตุ
		17.26 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้า โรงพยาบาลนอร์พาราไคซ์ อนุสาวรีย์ ชัยสมรภูมิ ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
		17.46 น.	-/เทพศิรินทร์	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้า อาคารนิมิตร์ นักเรียนโรงเรียน เทพศิรินทร์ ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย
จันทร์	31	14.10 น.	ลาดปลาเค้า/-	ทะเลาะวิวาทชกต่อย มีอาวุธมีด
		16.06 น.	หอวัง/-	ทะเลาะวิวาทชกต่อย
อังคาร	2	15.19 น.	<u>มีอุทยาน 2536</u> เทคโนโลยีกรุงเทพ/ ช่างกลอุตสาหกรรม กรุงเทพ	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้า โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ มีอาวุธ มีด คาบซามูไร ไม่มีผู้ใดได้รับบาดเจ็บ นักเรียนโรงเรียนเทคโนโลยี กรุงเทพ 12 คน นักเรียนโรงเรียนอุตสาหกรรม กรุงเทพ 16 คน
พฤหัสบดี	3	07.35 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทปาก ซอยโชคชัยร่วมมิตร ด้านวิภาวดี เขตลาดพร้าว ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
พฤหัสบดี	10	16.06 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้า โรงเรียนเทพศิลา ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
พุธ	16	12.44 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้า ห้องอาหารพคุณ ถนนเอกชัย
		16.15 น.	เทคโนโลยีกรุงเทพ/ ช่างอุตสาหกรรม กรุงเทพ	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทได้รับ บาดเจ็บสาหัส 2 นาย รักษาตัวที่โรง พยาบาลกล้วยน้ำไท เป็นเด็กนักเรียน โรงเรียนเทคโนโลยี

วัน	วันที่	เวลา	คู่กรณี	ลักษณะของเหตุ
				กรุงเทพ
		16.57 น.	เบญจมาภิช/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้าโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
จันทร์	21	07.51 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทชอย ถาชา ถนนพหลโยธิน ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
พุธ	29	16.33 น.	เทคนิคสังจวัฒน์/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่สะพานข้ามหน้าสุโขสไตร์วงเวียนใหญ่ มีอาวุธไม้ คู่กรณีแต่งกายใส่กางเกงขาสั้นเสื้อยืดจำนวน 3 คน ไม่ทราบสาเหตุ
		17.36 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทบนรถประจำทางหน้ามหาวิทยาลัย รามคำแหง
		18.00 น.	เหตุรถไฟชนรถโรงเรียนอนุบาล	เหตุรถไฟชนกับรถรับ-ส่งนักเรียนโรงเรียนพรนิมิตรคนขับรถได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย ครุหญิง 1 คน เสียชีวิต เด็กนักเรียนอายุ 7 ขวบ ได้รับบาดเจ็บสาหัสรักษาตัวที่โรงพยาบาลธนบุรี 2
พฤหัสบดี	1	18.45 น.	<u>กรกฎาคม 2536</u> -/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาททางรถไฟบางขุนนนท์ ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ มีอาวุธมีด
		18.46 น.	เทคโนโลยีไทยสุริยะ/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทห้องที่สน.บางเขนได้รับบาดเจ็บสาหัส ถูกยิงที่ราวนมซ้าย รักษาตัวที่ โรงพยาบาลภูมิพล ชื่อ นายภาคภูมิ

วัน	วันที่	เวลา	คู่กรณี	ลักษณะของเหตุ
				ฉันทักดี ปวช.3 แผนกไฟฟ้า
		20.30 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่ลาดพร้าว 15 กลางซอยซ้ายมือ
อังคาร	6	08.41 น.	สารพัดช่างธนบุรี/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทเขตคลองสาน ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
		14.41 น.	พาณิชย์การกรุงเทพ/ อาหารสังฆวิณะ	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้าธนาคารทหารไทย สาขาลาดหญ้า ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
พุธ	7	07.17 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้าโรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว 66 สามเสนใน มีอาวุธมีด
		14.08 น.	เทพศิรินทร์ร่มเกล้า/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่สะพานลอยลาดพร้าว ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
		14.35 น.	พาณิชย์การกรุงเทพ/ กรุงเทพวิจิตรศิลป์	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้าธนบุรีพลาซ่า ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
		15.45 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้าวัดศรีสุพรรณ
		16.35 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่หน้าบางขุนเทียนคาเฟ่ ปากทางเข้า คอกม้า
พฤหัสบดี	8	14.00 น.	รัตนพานิช 8 คน ช่างอุตสาหกรรม กรุงเทพ 9 คน ช่างสำรวจเฉลิมศาสตร์ 2 คน เทคโนโลยีบางกะปิ 1คน ชาญวิทย์ 1 คน	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่บึงสำราญ มีอาวุธไม้ ถึงแก่ความตาย

วัน	วันที่	เวลา	คู่กรณี	ลักษณะของเหตุ
				อินทราชาชีวะ 1 คน
ศุกร์	9	18.47 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้าอู่รถประจำทางสาย 37 มีอาวุธมีด
		18.56 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทภายในตลาดบางขุนศรี ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
		19.25 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทแยกทำดินแดง ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
ศุกร์	9	19.29 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้าวิทยาลัยเทคนิคช่างกลปทุมวัน ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
		19.41 น.	วัดแจ้ง/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้าโรงเรียนพณิชยการราชดำเนิน- ธนบุรี ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
จันทร์	12	10.40 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้าโรงพยาบาลนครเคอะมอลล์เชียร์เตอร์ ชั้น 1 เคอะมอลล์ท่าพระ ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
		13.42 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทปากทางพร้อมพรรณ ถนนประชาสงเคราะห์ ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
		14.09 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้าวัดพระศรีมหาธาตุ
		14.44 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้าโรบินสัน มุมถนนสุรวงศ์
อังคาร	13	14.50 น.	ช่างอุตสาหกรรม กรุงเทพ500 คน เฉลิมศาสตร์ 13 คน	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้าโรงเรียนช่างอุตสาหกรรมกรุงเทพ นักเรียนโรงเรียนช่างอุตสาหกรรมกรุงเทพทำร้ายเด็กนักเรียนโรงเรียน

วัน	วันที่	เวลา	คู่กรณี	ลักษณะของเหตุ
				เฉลิมศาสตร์ได้รับบาดเจ็บสาหัสนำส่งโรงพยาบาลรามคำแหง ชื่อ นาย สันติ จำความ ปวช.2 แผนก สถาปัตย์ อายุ 18 ปี มีอาวุธระเบิด พลาสติก ฆ้อน ท่อนไม้ ท่อนเหล็ก
		18.34 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้าหมู่บ้านสันตินคร มีอาวุธมีด
พุธ	14	15.27 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทปากซอยราชครู สนามเป้า
		15.31 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้าโรงเรียนศึกษานารี สะพานพุทธ
		16.30 น.	เทคโนโลยีปทุมธานี/-	นักศึกษาโรงเรียนเทคโนโลยีปทุมธานี จำนวน 25 คน พร้อมอาวุธโดยสารรถประจำทางสายรังสิต-ปทุมธานี 2 คัน มุ่งหน้าไปรังสิตเตรียมก่อเหตุทะเลาะวิวาท
อังคาร	20	08.26 น.	เทคโนโลยีเปรมฤทัย/ บูรณพนธ์	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทบนรถประจำทางสาย 48 หน้าโรงพยาบาลไทยนครินทร์ นักเรียนได้รับบาดเจ็บ มีอาวุธมีด
		17.32 น.	เทคโนโลยีกรุงธน/ เทคนิคสังจวัฒน์	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาท มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
พฤหัสบดี	22	14.25 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่อุ้งรถประจำทางข้างวัดพระศรีมหาธาตุ
		14.33 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่ร้านอิมพานิช รามอินทรา กม.2
		16.27 น.	กรุงเทพวิจิตรศิลป์/ อินทราชีวศึกษา	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่ห้องสนามหลวง
		17.30 น.	เทคโนโลยีหมู่บ้านครู/	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทเขต

วัน	วันที่	เวลา	คู่กรณี	ลักษณะของเหตุ
			เทคโนโลยีปั้นมณฑล	สน.คลังชั้น
ศุกร์	23	08.29 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทรางน้ำถนนราชปรารภ
		12.16 น.	เตรียมอุดมอ่อนเกล้า/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้าพาด้า หัวหมาก มีอาวุธปืน
		17.05 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทที่อิมพีเรียล ลำโพง มีอาวุธมีด
ศุกร์	23	21.42 น.	เทคนิคกรุงเทพ/ กนกอาชีวศึกษา	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้าโรงเรียนเทคนิคกรุงเทพและโรงเรียนกนกอาชีวศึกษามีเด็กนักเรียนเสียชีวิต 1 คน และได้รับบาดเจ็บ 3 คน พักรักษาตัวที่โรงพยาบาลเลิศจิน บาดเจ็บศีรษะ 2 รายสาหัสและโรงพยาบาลเจริญกรุง 1 ราย ถูกฟันบาดแผลทั่วตัว มีอาวุธมีด ระเบิดพลาสติก ไม้ ท่อนเหล็ก วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพประกาศหยุดเรียนถึงวันที่ 4 สิงหาคม 2536
เสาร์	24	12.52 น.	ไทยวิจิตรศิลป์/ เซ็นจอห์น	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทประตูทางเข้าสวนจตุจักร มีอาวุธปืน มีด
		15.53 น.	บูรณพันธ์/ เทคโนโลยีกรุงเทพ	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทแยกบางนา ประมาณ 100 คน
จันทร์	26	08.39 น.	สารพัดช่างสี่พระยา/ วัดทองธรรมชาติ	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้าโรงเรียนมิตรพลพาณิชย์การ ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ
พฤหัสบดี	29	14.00 น.	สถาบันเทคโนโลยี ราชมงคล	นักเรียนชุมนุมประท้วงประมาณ 400 คน หน้าสถาบันฯ กรณีทางวิทยาลัยได้ให้นักศึกษาขึ้นใบลาออกจากวิทยาลัยสืบเนื่องจากใช้ความรุนแรง

วัน	วันที่	เวลา	คู่กรณี	ลักษณะของเหตุ
				แรงในการรับนักศึกษาใหม่
พฤษภาคม	5	14.14 น.	<u>สิงหาคม 2536</u> ช่างกลอุเทนถวาย/ เทคโนโลยีประชาชน	มีเหตุบริเวณหน้ากรมชลประทาน ข้ามสามเสน สาเหตุนักเรียนอุเทน ถวายได้นั่งรถเมล์สาย 32 มาถึง บริเวณหน้ากรมชลประทานได้มีนัก เรียนเทคโนโลยีประชาชนขึ้นมาชู่ และกระชากเสื้อขอและสร้อยคอ หนัก 1 บาทไป จำนวนนักเรียนอุ เทนถวายจำนวน 3 คน จำนวนนัก เรียนเทคโนโลยี ประชาชนจำนวน 7 คน
เสาร์	14	14.00 น.	กนกเทคโนโลยี 80 คน อินทราชีวศึกษา 90 คน เทคนิคบูรณพันธ์ 3 คน	นักเรียนรวมกลุ่มก่อเหตุทะเลาะ วิวาทที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
พุธ	18	16.32 น.	-/-	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาท อัมจันทร์กระดางคบเพลิง ไม่มีผู้ได้ รับบาดเจ็บ
พฤษภาคม	26	09.30 น.	อินทราชีวศึกษา 4 คน วิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลวิทยาเขต นนทบุรี 5 คน	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทบนรถ ประจำทางสาย 32 (สนามหลวง- ปากเกร็ด) หน้าวัดทินกรนิมิตร ถนนพินุลสงคราม อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี มีอาวุธปืน
พุธ	8	09.30 น.	<u>กันยายน 2536</u> ช่างกลปทุมวัน	นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทหน้า บริษัทสยามกลการ ถนนพระราม 1 มีอาวุธปืน

ที่มา: ศูนย์ประสานงาน กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กก.สค.บช.น. โทร. 2823892 - 3
 ที่ 0514.01/ วันที่ กรกฎาคม 2535
 เรื่อง ประมวลสถานการณ์ของโรงเรียนที่นักเรียนก่อเหตุ 600

เรียน ผบช.น. (ผ่าน พล.ต.ต.ชัยสิทธิ์ กาญจนกิจ)

ตามบันทึกของท่านที่ 0514(น.2)/36 ลง 7 กรกฎาคม 2535 นั้น กก.สค. ได้
 ประมวลสถานการณ์ของโรงเรียนที่มีปัญหาในกรณีนักเรียนก่อเหตุทะเลาะวิวาท ว่า
 สภาพของการรับนักเรียนหรือสาเหตุต่าง ๆ โดยแยกเป็น บก.น.เหนือ บก.น.ใต้ และ
 บก.น.ธน. เพื่อเสนอให้ผู้บังคับบัญชาแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบอยู่ได้ทราบ
 และใช้เป็นข้อมูลประกอบในการสั่งการได้ถูกต้องอีกทางหนึ่ง

1. บก.น.เหนือ

1.1 โรงเรียนที่เคยมีเหตุทะเลาะวิวาท

1.1.1 ไทยสุริยะบางเขน

1.1.2 ไทยสุริยะมีนบุรี

1.1.3 เทคโนโลยีดินนรธา

1.1.4 วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี ดินนรธา

1.1.5 เทคโนโลยีประชาชื่น ดินนรธา

1.1.6 โรงเรียนศิลปพระนคร ดินนรธา

1.1.7 โรงเรียนอาชีพเฉลิมสถานส์ ซอยศูนย์วิจัย

1.1.8 โรงเรียนอำนวยการศิลป์

1.1.9 สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

1.1.10 โรงเรียนไทยวิจิตรศิลป์ ซอยพหลโยธิน 35

1.1.11 โรงเรียนช่างฝีมือทหาร เกียกกาย

1.1.12 โรงเรียนตะละภักศึกษา

1.1.13 อาชีวศิลปศึกษา ดินนรธาไชยศรี

1.2 สถานที่ที่เคยเกิดเหตุ

- 1.2.1 ถนนรามอินทรา กม.4 - กม.5
- 1.2.2 ถนนพหลโยธิน หน้ากรมทหารราบ 11
- 1.2.3 ถนนรามคำแหง
- 1.2.4 ถนนงามวงศ์วาน แยกพระรามหกถึงแยกงามวงศ์วาน
- 1.2.5 อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
- 1.2.6 อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย
- 1.2.7 แยกวิภาวดี
- 1.2.8 ศูนย์การค้าอินทรา ประตูนํ้า
- 1.2.9 หน้าวัดพระศรีมหาธาตุ บางเขน

2. บก.น.ได้

2.1 โรงเรียนที่เคยมีเหตุทะเลาะวิวาท

- 2.1.1 โรงเรียนกนกเทคโนโลยี ยานนาวา
- 2.1.2 วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน
- 2.1.3 วิทยาเขตอุเทนถวาย
- 2.1.4 โรงเรียนปทุมคงคา เอกมัย
- 2.1.5 เทคโนโลยีกรุงเทพ บางจาก
- 2.1.6 เทคนิคบูรณพนธ์ บางนา
- 2.1.7 เทคโนโลยีเปรมฤทัย บางนา

2.2 สถานที่ที่เคยเกิดเหตุ

- 2.2.1 แยกบางนาตราด
- 2.2.2 ซอยอุดมสุข
- 2.2.3 ปากซอยสุขุมวิท 71 พระโขนง
- 2.2.4 สนามกีฬาแห่งชาติ
- 2.2.5 ท้องฟ้าจำลอง
- 2.2.6 ศูนย์การค้ามาบุญครอง

3. เขต บก.น.ชน.

3.1 โรงเรียนที่เคยมีเหตุทะเลาะวิวาท

- 3.1.1 อินทราชีวศึกษา บางพลัด
- 3.1.2 เทคโนโลยีหมู่บ้านครู หนองแขม
- 3.1.3 กรุงเทพวิจิตรศิลป์
- 3.1.4 มหาวิทยาลัยสยาม
- 3.1.5 มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ หนองแขม
- 3.1.6 เทคโนโลยีกรุงธน
- 3.1.7 เทคโนโลยีปิ่นมณฑล พุทธมณฑลสาย 2
- 3.1.8 วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชราม บางขุนเทียน
- 3.1.9 วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร

3.2 สถานที่ที่เคยเกิดเหตุ

- 3.2.1 เดอะมอลล์ธนบุรี ท่าพระ
- 3.2.2 ห้างพาด้า ปิ่นเกล้า
- 3.2.3 แยกบางปะแก้ว
- 3.2.4 แยกท่าพระ
- 3.2.5 ซอยเพชรเกษม 18
- 3.2.6 ซอยเพชรเกษม 39
- 3.2.7 วงเวียนใหญ่

ปัญหาของโรงเรียนที่มีปัญหากรณีนักเรียนก่อเหตุทะเลาะวิวาท

1. สภาพการณ์รับนักเรียนบางโรงเรียนมุ่งเน้นการรับนักเรียนเข้าเรียนไป ในทางธุรกิจมากกว่าคุณภาพของนักเรียน จึงขาดการควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียน

โรงเรียนดังกล่าวระเบียบวินัยและการแต่งกายมักไม่เคร่งครัดทำให้นักเรียนที่มีปัญหาความประพฤติไม่ดี จะมุ่งไปเรียนรวมตัวกันก่อปัญหาให้โรงเรียนนั้น ๆ และกับโรงเรียนอื่น ๆ

2. นักเรียนที่มีปัญหาดังกล่าว ส่วนหนึ่งมาจากปัญหาครอบครัวแตกแยก ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่ไม่เพียงพอ พฤติกรรมของนักเรียนจะมีลักษณะก้าวร้าว ใช้วิธีการรุนแรงในการแก้ปัญหา
3. การประสานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองไม่ต่อเนื่องและเพียงพอ
4. ระหว่างนักเรียนกับสังคม ความเจริญด้านวัตถุก่อให้เกิดแหล่งมั่วสุมของเด็กและเยาวชน เช่น ศูนย์การค้าต่าง ๆ โรงมหรสพ
5. พฤติกรรมของสังคม เช่น นักเรียนรุ่นที่โรงเรียนที่เคยก่อเหตุทะเลาะวิวาทกันทำให้เด็กและเยาวชนหรือนักเรียนรุ่นน้องเลียนแบบเอาอย่าง และเลียนแบบการชุมนุมประท้วงและทำลายทรัพย์สิน เป็นต้น
6. ความไม่รู้จักกัน ไม่รู้จักวิธีสร้างมิตรมองอีกฝ่ายหนึ่งเป็นศัตรู
7. ความไม่เคียดขาดในการบังคับใช้กฎหมายเมื่อเกิดเหตุ หรือไม่สามารถดำเนินการกับผู้ก่อเหตุได้ทุกรายทำให้พวกนักเรียนยกพวกเข้าทำการแก้ปัญหากันเอง

แนวทางการแก้ไขโรงเรียนที่มีปัญหากรณีนักเรียนก่อเหตุทะเลาะวิวาท

1. จัดกิจกรรมร่วมกันในงานสร้างสรรค์ เช่น กก.สค. จัดกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนโรงเรียนเฉลิมศาสน์ และโรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ ที่มีทะเลาะวิวาทกันบริเวณแยกชอชออ่อนนุชถึงแยกบางนาตราดจำนวนฝ่ายละ 15 คน ตั้งแต่เวลา 10.00 น. - 15.00 น. วันที่ 17 กรกฎาคม 2535 ณ ที่ทำการ กก.สค. ปรากฏผลเป็นที่พอใจของทุกฝ่ายและคำบอกเล่าของอาจารย์ประทุม สายทอง และอาจารย์เทวีฯ อาจารย์ฝ่ายปกครองของโรงเรียนทั้งสองทราบว่า ปัญหาระหว่าง 2 โรงเรียนหลังจากจัดกลุ่มสัมพันธ์ให้แล้วลดน้อยลง เพราะนักเรียนรู้จักกันแล้ว
2. จัดอาจารย์ฝ่ายปกครองและตำรวจสายตรวจ ดำเนินการตรวจตราโดยเคร่งครัด
3. จัดให้มีการเยี่ยมสถานศึกษาซึ่งกันและกัน
4. จัดให้มีการอบรมปลูกฝังคุณธรรม ระเบียบวินัย และการปฏิบัติตน
5. จัดทำทำเนียบอาจารย์ฝ่ายปกครองของโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อใช้ในการติดต่อประสานงานกัน (กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการแล้ว)

6. จัดให้มีการสังสรรค์ระหว่างอาจารย์ฝ่ายปกครองโรงเรียนต่าง ๆ

7. แผนกสืบตรวจตราฯ กำชับให้สายตรวจทุกสายดำเนินการตาม

กฎหมายโดยเคร่งครัดหากพบการกระทำผิด

อนึ่ง สำหรับทางกระทรวงศึกษาธิการได้มีมาตการป้องกันแก้ไขโดย

1. ได้สนับสนุนงบประมาณในการนำนักเรียนร่วมกิจกรรมเข้าค่าย

อบรม โดยใช้วิทยากรจาก กก.สค. และหลังจากการอบรมแล้วปัญหานักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทลดน้อยลง โดยกำหนดช่วงเวลาอบรมประมาณเดือนพฤษภาคม - สิงหาคมของทุกปีซึ่งเป็นช่วงเปิดภาคการศึกษา โดยใช้จัดอบรมมาแล้วเป็นเวลา 3 ปี

แต่ในปี 2535 นี้ ได้ประสานกับทางกระทรวงศึกษาธิการแล้วแจ้งว่า ได้กำหนดช่วงเวลาอบรมประมาณปลายปี 2535 ซึ่งในการอบรมล่าช้าในปีนี้อาจเป็นเหตุให้ขาดการป้องกันแก้ไขโดยวิธีทางนี้ไปทางหนึ่ง

2. จัดตั้งศูนย์พัฒนาวินัยนักเรียน - นักศึกษา (ศพน.) โดยแบ่งออกเป็น

ศพน.เหนือ, ใต้, ธน., รวม 3 เขต โดยมีนายอาทร จันทวิมล ผู้ตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รับผิดชอบ ได้มีการประชุมหลายครั้ง ครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2535 ณ ห้องประชุมตึกรัชมังคลาภิเษก กระทรวงศึกษาธิการ โดยมี ผู้แทนจากสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม 58 คน สรุปผลการประชุมว่า แบ่งกลุ่มโรงเรียนที่อาจก่อเหตุทะเลาะวิวาทกันได้ออกเป็น 10 กลุ่ม เพื่อร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์โดยลברรอยขีดเขียนตามสถานที่สาธารณะเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคม 2535 โดยใช้ช่วงเวลาปฏิบัติการประมาณ 10 วัน สำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน สำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชน

แห่งชาติเป็นผู้ให้การสนับสนุนเป็นเงินจำนวน 100,000 บาท ปราบกฏรายละเอียดการประชุมตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

พ.ต.อ. วิทยา วงศ์ไพบูลย์

(วิทยา วงศ์ไพบูลย์)

ผกก.สค.